

DE GRATIA ACTUALI

*
* *

Deo Patri sit gloria
Christo, Cujus per Virginem,
Membra sumus et palmites,
Cum Spiritu Paraclito. Amen (Anger.

Deus, in te sperantium fortitudo, adesto propitius invocationibus nostris; et quia sine te nihil potest mortalis infirmitas, praesta auxilium gratiae tuae; ut in exsequendis mandatis tuis, et voluntate tibi et actione placeamus. Per Dominum (Dom. 1 post Pent.).

"Oeconomia praesentis ordinis gratiae supernaturalis est essentialiter et intrinsece

OECONOMIA ORATIONIS.

PRO MANUSCRIPTO

Paulin Bleau, s.j.

Montréal. Sept.-Dec. 1943.

BREVE SCHEMA

Fraenotanda quaedam.

A. - De necessitate gratiae :

- a) Ad opera salutaria. P. 38-69
- b) Ad actus honestos ordinis naturalis. P. 69-111.
- c) Ad perseverantiam finalem. P. 110-116.

B. - De gratuitate gratiae. P. 116-133.

C. - De natura gratiae actualis. P. 7-38.

D. - De efficacia gratiae actualis. P. 133-185

E. - De distributione gratiae actualis. P. 185-194.

In laudem gloriae gratiae (Eph. 1.6)

3

S I G L A

- AAS - Acta Apostolicae Sedis.
- ASS - Acta Sanctae Sedis.
- B. - Bellarminus - Opera - Vives 1870.
- CE. - Catholic Encyclopedia.
- Cg. - S.Th.: Summa contra Gentiles.
- CIC - Codex Juris Canonice.
- Dz. - Densiger - Banwart - Umberg.
- Da. - Dict. Apol. de la foi Catholique (d'Alès)
- DTC. - Dict. de théologie Catholique.
- EB. - Enchiridion Biblicum.
- G. - De Guibert: Documenta Xanae. perfectionis.
- P. - Pesch: Praelect. dogm. 1 ad 9.
- PG. - Migne: Patrologia Graeca.
- PL. - Migne: Patrologia Latina.
- R. - Rouët: Enchirid. Patristicum.
- RA. - Rouët: Enchirid. Asceticum.
- S. - Suarez. Opera. Vivès 1856. 1 etc.
- S.Th. - S.Thomas. Summa Theologica.
- TDC - Cavallera: Thesaurus doctrinae catholicae.
- W. - Wirceburgenses.

PRAENOTANDA

1. - MONENTUM tractatus de Gratia (cf. Boyer n. 2)

Ex tribus fontibus deducitur,

a) EX PRAESTANTIA OBIECTI:

Agitur de donis, habitibus, virtutibus, potentiis, qualitatibus et motionibus ordinatis ad procurandam unionem cum Deo ut in se est, scl. Trino, sub np. ratione vitae suae intimae, ad visionem scl. beatificam pertinentibus; quae oia. pretiosissimo Christi sanguine nobis comparantur. (Jo 10.10) veni ut vitam habeant et abundantius habeant.

b) EX UTILITATE IMMEDIATA PRO VITA NOSTRA SPIRITUALIS.

In hoc enim tractatu illustrentur; Bonitas Dei, altitudo consiliorum ejus, dignitas animae humanae, humilitatis fundamenta, necessitas et potentia orationis, felicitas conversationis cum Deo, alioque innumera quibus mens dulciter nutritur atque roboratur.

c) EX CONTROVERSIIS:

- 1) Catholicorum adversus haereticos cuiusque saeculi in maxime oppositas partes vel admodum subtiles errores deflectentes;
- 2) Catholicorum inter se, circa mysteria quae profunditatem gratiae obscuritate sua manifestant. Si quis autem haes oes. controversias bonasque solutiones assimilerit, non parum in theologiam scientiam perretraverit.

2. - DE MISSIONE SP. SANCTI: S.Th., 1.43.

3. - DE DIVISIONE GRATIAE. P. 1-11

Gratia multiplici sensu intelligitur. Significat:

- 1o - benevolentiam, favorem et anorem alicujus pro aliquo. S. Th., 1-2, 110-1.
Gn., 6,8; 18,3; Esther: 2,15-17; 5,2; 8,3; Lc. 1,30; Gen. 39.4

2o - recompensationem beneficii accepti:
gratias agere: Lc.17,16; 1 Tim.,1,12.

3o - speciem, pulchritudinem, amabilitatem: Prov. 22,11;
31,30; Ps., 44,3; Prov. 4,9.

4o - Aliquod donum gratis datum: Ps. 144,16; Dt., 33,23
Jo. 1,16; Act. 11,23; Heb., 12,15; Eph. 3,8;
Rom. 11,6; etc. etc.
Rom., 4,40; Lc 4,22 — 1-2.110.1.

His sensus fluit ex 1) ita ut quandoque non multum
referat unum vel alterum eligere. qui enim amat dat amata: amor
consistit in mutua facultatum, rerum et operum communicatione.
(Contempl. ad amorem) - In tractatu de gratia, agitur de gratia
ultimo sensu intellecta. S.Th., 1.38.2.

Unde in genere gratia est Donum nobis gratis colla-
tum. R 1791,1807.1851.

DIVISIO GRATIAE.

INCREATA : ipse D., prout se nobis communicat: Jo.4.10 (F.Dei
qui datus est nobis); Lc.2.11; Rom.5.5 (S. S. qui da-
tus est nobis); 1 Jo.3.2; 1.38.2: "Qui habet rationem
primi doni.

Creata: quodcumque donum a Deo distinctum.

patriae : 1.12.5

viae

late dicta: dona ntia.. Gnl.31; R 1443

stricta dicta: dona slia.. Rom 11.6; Dz 1786; R,1939.

externa: 1 Thess. 2.13; Dz 1784

interna

gratis data (S.Th. 1-2,111,4,5)

gratum faciens (S.Th. 1-2,111,1)

habitumlis: 2 Pet 1.4; 1-2,110.

actualis: 1-2,109,6.

Gratia Dei et Christi.

- " efficax et sufficiens;
- " excitans et adjuvans;
- " operans et cooperans: 1-2,111.2.
- " praeveniens et subsequens; 1-2,111,6.
- " elevans et medicinalis.
- " supernaturalis (quoad substantiam et
(quoad modum.

4. - DE CAUSA GRATIAE.

Causa principalis; instrumentalis:

- A. - DEUS SOLUS potest esse causa efficiens principalis gratiae.
1-2.112.1.

De facto: Dz.799; Is.43.25; Job,14.4; Lc.5,21; Rom.5.5; 1Jo.3.1; R.1515; Dz.134; nemo aliunde ei placet, nisi ex eo quod ipse donaverit.

De jure: Utrum possit haec potestas communicari saltem humanitati Christi ut causae principali, Negatur ab oibus. TT.

- B. - Humanitas Christi et sacramenta sunt causae instrumentales gratiae.

HUMANITAS CHRISTI:

- a) Ut causa meritoria: Dz.799,820.
- b) Ut causa instrumentalis: Jo.1.16 s.; R.1539,1841;
- c) Et, ut videtur, physica: 1-2.112,1m; 3.8.1,1m; de 1 a Tai 1-1e: M^o 476-522. Matinssi (Greg. 1920: 372-393; 513-557); Greg 1926. 393 (de la Taille); Mersch: Le corps mystique du X: 1. XXIII ss.

SACRAMENTA : Jo.3.5; 6.27-58; Dz.799,851; 1-2.112.2m.

5. - DE MARIA MEDIATRICE.

Non nunc ad nos pertinet de universali Mariae quod gratiam hominibus collatam ex professo agere, juvat tamen ad complementum doctrinae recollere haec praecipua puncta.

- 1o - Pretium redemptionis a solo Xto solvi poterat; proinde in hoc pretio acquirendo et solvendo, B.V.M. non fuit mediatrix; sed ipsa fuit redempta, hac tamen meliori redemptione, qua a labe peccati originalis immunis praeservata est: Dz. 1641

Cf. Dissertationem Card. Billot, initio "Marie, Mère de Grâce" a de la Broise et Bainvel.

- 2o - In applicando autem pretio redemptionis a Xto operatae, seu in distributione gratiarum, Maria est mediatrix, et quidem universali mediatione, ad omnes et singulas gratias nobis concessas pertingente; hoc exurgit ex suo munere secundae Evae, ex suo titulo Matris Xti et hominum. Cf. Breviarium. Supplementum pro Societate: 31 mais. Dz 1940 a.

30 - Modus autem quo B.V.M. dat nobis gratias non est modus physicus, qualis causalitas instrumentalis, sed consistit in influxu morali; et hic influxus in potentissima virtute intercessionis ejus, seu in ejus oratione ad Filium suum est collocandus: Maria est "omnipotentia supplex". Pius X "Ad diem illum" 1904: "Patet itaque abesse profecto plurimum ut nos Deiparae slis. gratiae efficiendae vim tribuamus, quae Dei unius est. Ea tamen, quoniam universis sanctitate praestat conjunctioneque cum Xto, atque a Xto ascita in humanae salutis opus, de congruo, ut aiunt promeretur nobis quae Xtus de condigno promeruit, est quae princeps largiendarum gratiarum ministra".

Causalitas Mariae est "affectiva" non "effectiva";
Pro Maria, "impetra re" est "imperare".

6. - DE AUCTORITATE S. AUG. IN MATERIA GRATIAE:

S. Proleg. 6 . n. 17.

MEDULLA ejus doctrinae continetur in :

- S. Aug.: Epist. 194 ad Sixtum - 33.874-91;
- S. Aug.: Epist. 186 ad Paulin. No 1 33.815-33;
- S. Aug.: Epist. 217 ad Vitalem 33.898-90;
- S. Aug.: De grat. et lib. a rb. 44.915-69;
- S. Aug.: De natura et gratia 44.247-291
- S. Prosp.: Epist. ad Aug. (Epist. 225) 33.10 02-73;
- S. Hilar. Areat. ad Aug. (Epist. 226) 33.1007-13;
- S. Aug. (Libri duo his epistolis resp.)
 - L.1. De Praed. Sanctorum 44.959-93;
 - L.2. De Dono Perseverantiae. 45.993-1049.

Conc. Aransicanum II. Dz. 178ss.; 3038 s. vel 200 a et b.

S. Aug.: In Joann. Evang. 35. 1379-1977.

In Joan. 35. 1977-2063.

TESSIERA: La grâce actuelle, c'est le sourire permanent de Dieu sur nous comme un appel par notre nom à l'Amour. (Parra: Tibériade 104).

Sectio A: DE NECESSITATE GRATIAE

PRÆNOTANDA:

De Pelagianismo et de Semi-Pelagianismo. P. R. pp. 38-53; Fliche et Martin: Hist. de l'Eglise, t. 4.

Tres partes in hac sectione. De necessitate gratiae:

- 1o - Ad opera salutaria;
- 2o - Ad actus honestos ordinis ntis;
- 3o - Ad perseverantiam finalem.

* * *

A. - 1. - DE NECESSITATE GRATIAE AD OPERA SALUTARIA.

- Thesis 1^a -

AD OMNE OPUS SALUTARE INTERNA GRATIA EST ABSOLUTE NECESSARIA.

S.Th., 1-2, 109; P. 92s.; Suarez: De Gratia, 1.2; Bellarminus: De gratia et libero arbitrio, 1.6, c.4; W. 291; Hurter, th. 174; Pohle, p. 83 ss.; Van der Mersch, pp. 38-48.

OPUS SALUTARE est actus qui ex se aliquo modo meretur salutem. Scilicet vel de condigno meretur vitam aeternam, vel de congruo quatenus per modum dispositionis moralis positive meretur justificationem: scilicet credere, sperare diligere, poenitere etc. sicut oportet. Dz. 798. PP. dicunt agere sicut oportet, recte, sicut expedit, ad salutem, ad vitam aeternam.

OMNE: in suppositione universali absque ulla exceptione, quodcumque sit opus, et quodcumque sit subjectum, scilicet tum justus, tum peccator.

GRATIA: Donum supernaturale a Deo creaturae intellectuali concessum in ordine ad salutem.

GRATIA INTERNA: gratia quae hominem intrinsecus immediate perficit, utpote influens in intellectum et voluntatem, sive habitualiter, sive transeunter. Contradistinguitur a gratia externa, quae in se est aliquid homini extrinsecum, et illum non immediate intrinsecus perficit v.g. doctrina, lex, praedicatio etc.

ABSTRAHIUS a specie huius gratiae utrum scilicet sit sanctificans vel actualis.

NECESSARIUM: (non in quantum opponitur contingenti vel libero sed in quantum opponitur inutili vel superfluo) + id sine quo adest impotentia aliquid agendi vel concipiendi. 1,82.1. Id sine quo aliquid obtineri nequit.

NECESSITAS: indigentia illius sine quo adest impotentia aliquid agendi, vel obtinendi, vel concipiendi; unde variatur necessitas cum impotentia.

IMPOTENTIA PHYSICA: consistit in entitativa improportione et ineptitudine facultatis ad aliquem actum. Haec dicitur impotentia absoluta cui respondet necessitas absoluta.

IMPOTENTIA MORALIS: est improportio exercitii facultatis ad actum secundum communem libertatis usum in re difficili, seu secundum difficultates exercendi in praxi potentiam physicam. Haec dicitur impotentia moralis seu relativa cui respondet necessitas moralis seu relativa. Unde.

ABSOLUTE NECESSARIA: nempe necessitate non tantum morali seu AD FACILIUS posse, vincendo nemque difficultates ratione concupiscentiae inductas, sed physica, propter impotentiam qua natura ipsa est improportionata ad opus salutare, propter ejusdem salutaritatis perfectionem superiorem et proinde necessarium est stricte et proprie seu AD SIMPLICITER POSSE ut creatura elevetur ad ordinem supernaturalem. P.72.

Agitur praesertim de actibus deliberatis et electivis.

GENUS THESEOS:

In quocumque homine etiam justo, ad quemlibet actum ejus vitae connexum cum justificatione aut beatitudine, rigorose necessaria est gratia illa interna propter entitativam improportionem facultatis finitae. Aliis verbis: Potentia naturalis solis viribus naturalibus nequit ullum actum ponere qui sit actus salutaris, seu "sicut oportet", seu "recte".

Et iterum: Quilibet homo suis viribus naturalibus relictus est physice impotens ad quencumque actum salutarem ponendum, vel aliis verbis, vires hominis naturales sibi relictas sunt inaptas, inadaptatas, improportionatas ad opus salutare eliciendum.

ADVERSARI.

- Pelagiani: P 73-88
- Semi-Pelagiani: P. 88-92
- Sociniani (exunte saec. 16).
- Protestantes liberales.
- Rationalistae.
- Modernistae. — DTC Grâce 1570.

NOTA : De Fide Definita. Dz 130,809.

PROBATUR.

1. Ex SS^a:

A. Jo 15.1 as (P93)

Ad omne opus salutare, specialis Christi influxus internus est absolute necessarius;

Atqui ille influxus internus Christi specialis est gratia interna;

Ergo ad omne opus salutare gratia interna est absolute necessaria.

M.B. Cette allégorie montre qu'il y a communication réelle, physique de la vie du Chef dans les membres... S'il pouvait y avoir q.q. doute sur la réalité physique de cette communication, la doctrine de la vivification par la chair du Christ suffirait à le démontrer. (Mersch: Le Corps mystique, p. 193 note et Michel dans D.T.C. Jesus X col 1243.

MAJOR: In hoc loco (cf. Dz.197)

- 1) Xtus pronuntiat nullum hominem ne justum q uid em, quidquam facere posse salutariter absque speciali suo influxu. V.5.
- 2) Agitur ibi de amicis Dei et de gratia permanente, sed a fortiori concluditur opus salutare esse peccatoribus impossibile absque eodem influxu speciali. v.3.
- 3) Agitur de speciali influxu Xti, nam sermo est de eo influxu quem ex erit Xtus in palmites, quatenus est vitis, nempe Verbum caro factum, nempe ut fundamentum et radix vitis super-naturalis praesentis. (Jo. 1. 11-14.
- 4) Agitur de operibus salutaribus, nam agitur: (P. nous agnoscit)

- a) de vita qua discipuli secernuntur a mundo et constituuntur amici Xti. v.15.
 - b) Praeterea auxilium speciale Xti semper spectat ad salutem, ut constat ex fine Incarnationis.
 - c) Sermo est de iis fructibus quos agricola coelestis et Xtus expectant, desiderant, intendunt et quibus homines probantur palmites genuini tantae vitis.
- 5) De omnibus operibus salutaribus. Licet enim agatur de operibus justorum, mediate tamen et a fortiori de peccatoribus; nam comparatio a Xto adhibita est universalis. Cf. Corbly: Spicilegium II, 301 ss.; Eph. 2,1; 5,8; 1 Cor. 2,14. Vid. R. 1857; Dz. 197.

MINOR: In fluxus Xti est internus siquidem assimilatur influxui vitis in palmites.

NOTA: Illud argumentum admodum roboratur doctrina Pauli de corpore Xti mystico: Prat: 1.343 ss.; 2.350-70.

B. - Omnis actus salutaris revocari potest ad cogitare, velle aut perficere sicut oportet.

Atqui nemo potest quidquam cogitare, velle aut perficere sicut oportet absque gratia interna.

Ergo... (P.93):

MINOR:

Cogitare: v.g. 2 Cor.3,5; Rom.9.15 ss.

Velle et perficere: Phil.2,13; 1,6; 1 Cor.12.31

Gratia interna: 1 Cor. 3,4 ss.

Alia loca: Cf. P.94; Hurter th.174; DTC. Gracia, 1573; Corbly: Spicileg. 2.284; Prat: 2.266 ss.; 1.252-82.

- C. - 1) Ex necessitate orationis: v.g. Mt 7,7; Lc. 18.1
- 2) Ex necessitate regenerationis: Jo., 3.5 ss.; 6.66 etc.
- 3) Ex inhabitatione Spiritus Sti.: Jo.14,26-cam gratiam supponit gratiam.
- 4) Ex S. Paulo, Doctor e gratiae, passim: Rom.3.20 ss.; quia Rom. 5.15; Gal.3.22; Eph.2.5 ss.; 13.

2. - EX DOC ECCL.

Dz. 103ss; 126s; 130-135; 176-182; 191s, 196 (In nobis sine nobis), 195,200, 793 ss, 797, 811-3, 698; 1521; 2105

3. - EX PRAXI EOCL.

Vid. Orat. fer. 6 ae. Hebd. Stas. Dz 139,140, 2200;
(R 1934); Missa de Prop. fide; In Brev: Orat ad Primam: Dne.
D. oipotens; Orat 3a. et 8a Dom. post Pentecosten; Actiones nos-
tras (Cf Dz 806 in nota).

4. - EX FP: Vide P 95

Post S. Aug. requirunt gratiam internam non tt. ut Sa-
netur ntra. (Facilius posse). Sed ut elevetur (Simpliciter posse).
Polhe p 89s; DTC Grâce 1574 ss.

v.g. R.220,348,558,1003,1153,1219,1302,1455 s., 1569,1719,
1733,1791,1821,1832,1835,1855,1283,1890,1899,1902s., 1914, 1936ss.,
1954,1966,2004,2200,2202,2243,2272,2276,2359. RA. 762,887,1041ss.
(graec.) Dz.182-199.

5. - RATIONE THEOLOGICA: 1 -a.109.2ss.; 3 Cg. 147 s.

A. - Actus p erducentes ad finem slem. debent esse fini
sli. proportionati;

Atqui finis hois. in ordine praesenti superat ejus;
ntram;

Ergo actus ducentes ad finem ejus superant ejus vi-
res; unde ejus vires augeri debent auxilio speciali iniebito, scl.
(Lohle. 93)

B. - Etsi S.Th. agit de actib us salutaribus de cordi gno
meritoriis valet a fortiori de actibus salutarib us de congruo
meritoriis, siquidem ratio est eadem scl. impropertio.

DIFFICULTES: W 294; Lahousse p 33 ss.

C. Via S. L UTIONUM: Ntra humana sibi relicta est physice
impotens ad actus salutare.

THESSERA: Quis te discernit? Pr le bien, c'est Dieu; pour le
mal, c'est moi... Il n'y a d'initiative divine qu'à l'égard de
l'être. Or qui parle de péché parle d'une privation d'être. Tout
le bien vient de Dieu; et en vient totalement, sans laisser que
d'être notre oeuvre, l'oeuvre de notre liberté. Le mal ne vient que
de nous.... Notre initiative dans le mal n'empêche pas que le bien
soit d'initiative divine. (De la Taille: RSR 1920, 21ss.)

THESIS 2

ETIAM AD INITIUM FIDEI ET DESIDERIUM SALUTIS GRATIA INTERNA EST ABSOLUTE NECESSARIA.

S.Th. 1-2, 109.6; P97ss; B. De gratia et lib. arb. 1 3 cc 1-4; S. De Gratia 1 2. cc 3 ss; Beraza p 164 ss; Mazella n 27-5; Hugon: De Gratia: 89-92; d'Arcy: The nature of Belief pp 323 ss.

NOTIONES PRAEVIAE.

Inter actus qui ad fidem formalem conducunt quatuor distinguuntur quorum duo priores pertinent ad intellectum, duo posteriores ad voluntatem — *aliter in intellectu aliter in voluntate dicitur*

1. JUDICIUM CREDIBILITATIS: Revelatis est credibilis.

2. JUDICIUM CREDENTITATIS SPECULATIVUM: Video, intelligo revelationem esse credendam.

3. JUDICIUM CREDENTITATIS PRACTICUM: Mihi *de* *debeo* credere.

4. FIDUS CREDULITATIS AFFECTUS: Volo ut credam.

1. JUDICIUM CREDIBILITATIS (credibile est).

- a) Quoad praecambula fidei (Theodicea) non videtur ullo modo requiri gratia saltem per se; tamen moraliter necessaria est gratia externa, scilicet revelatio. Dz 1786.
- b) Quoad motiva credibilitatis quae obicere historiae criticae et philosophi ac investigari debent, per se non videntur gratiam internam requirere. Dz 1790, 1794, 1812, 1813.

2. JUDICIUM CREDENTITATIS SPECULATIVUM non videtur requirere gratiam; scilicet, supposito iudicio credibilitatis, planum et ntile est ut ratio pronuntiet: video esse credendum.

"Ratio declarat evangelicam doctrinam mirabilibus, quibusdam signis tanquam certis certae veritatis argumentis vel ab ipsa origine emicuisse." (Leo XIII: Aeterni Patris) Ex iudicio certo credibilitatis ntiliter, sequitur iudicium credentitatis speculativum; quod confirmatur ex experi-

entia aliquorum conversorum. Cf. R.Thom. 1918: oot. ss; Mainard: La psychologie de la conversion.
Non tamen negatur Deum posse dare gratiam internam ad haec duo
iudicia elicienda. P.8.171ss.

3. JUDICIUM CREDULITATIS PRACTICUM absolute requirit gratiam
internam. R. 1980: cogitatio practica; mihi "esse credendum"
d betur gratiae; idem in
Dz. 178: initium fidei;
Dz. 104: cognoscere quid faciendum sit;
Dz. 135: sanctae cogitatio, prima consilium;
Dz. 180: cogitare ut expedit.

4. PIUS CREDULITATIS AFFECTUS absolute etiam requirit gratiam
internam. Dz.139,178,180,200 fine; 141,179; cf Officium fe-
riae sextae in Hebd. Sancta.

FIDES (in genere): assensus firmus in aliquod enuntiabile
propter auctoritatem dicentis.

Esse potest ntis. vel slis.

Hic agitur de fide sli.

INITIUM FIDEI i.e. fides inchoata, fides in fieri seu in
via: quae distinguitur a fide formali seu fides in facto esse.

FIDES FORMALIS: Ea qua credimus quae divinitus revelata
sunt ob auctoritatem Dei revelantis.

Ut actus

Ut virtus: Dz 1789

FIDES INCHOATA comprehendit:

1. JUDICIUM CREDULITATIS PRACTICUM, i.e. actum in-
tellectus practici, quo, perpensis motivis, iudicamus no-
bis credendum esse; est sol. iudicium practicum credulita-
tis affectum. (Dz 178).

2. PIUS CREDULITATIS AFFECTUM, i.e. actum voluntatis
imperantis fidem formalem.

DESIDERIUM SALUTIS: seu initium iustitiae, in hoc
consistit quod homo ad gratiam obtinendam desiderat, quae-
rit, orat, conatur illam obtinere. Dz. 176 (invocatio); 177
(Purgari velimus); 139,141,134.

N.B. - Agitur in thesi de dispositione positiva; postea de dispositione negativa, utrum de facto existat.

DISPOSITIO: id quo aliquid plus minusve proxime constituitur idoneum ad aliquid suscipiendum. (Proportio subiecti ad aliquid).

PHYSICA: id quod materia (subjectum) plus minusve constituitur idoneum ad formam suscipiendam.

MORALIS: id quod, valore suo, movet aliquem ad aliquid conferendum.

POSITIVA: id quod ex se ordinem habet ad aliquid recipiendum.

NEGATIVA: id quod se habet ad modum removentis prohibens.

SENSUS THESEOS:

Etiam ad fidem inchoatam, quae, juxta doctrinam catholicam, constat iudicio practico credulitatis et actu voluntatis imperantis fidem formalem, necessaria est necessitate absoluta, gratia interna entitative supernaturalis, quam nullum unquam praecessit meritum subiecti vel dispositione positiva.

Aliis verbis, conversio non debetur nec intellectui, nec conatibus voluntariis, nec affectioni alicui (parens, mater etc) nec influxui anonymo animae collectivae, nec hysteriae, nervosismo (Protestant revivals) nec sub-conscio, sed unice gratiae internae sibi.

Unde in hac thesi, nec affirmatur, nec negatur hom. lapsus, pergens motivis credibilitatis, posse solis viribus ntilibus, ntiliter "velle credere" et quodammodo peteré salutem.

Sed negamus hos actus esse tales ut Deum determinent ad gratiam conferendam; ho. scl. nequit ex seipso cognoscere quod sit credendum, eo modo quo fides divina credit i.e. ex sola Dei auctoritate.

ADVERSarii: Semi-Pelagiani.

NOTA: DE FIDE DEFINITA. Dz. 176-178, (812-5).

PROBATUR:

1o - EX SS.: S. Hoannes et S. Paulus asserunt fidem et justificationem ita esse donum Dei ut nemo possit illas habere absque interno auxilio divino, neque possit gloriari quasi ex suis operibus illas mereretur.

Ergo ad initium fidei.

Antecedens: (Oes. textus inveniuntur in Dz.199)

1 Cor. 4.7, 11-14; Dz.179,199; R.1734,1981ss.; 2022,2071,2253;

Jo., 6.44s; Dz.181,3039;(200b); R.1165,1890,2034;

Jo., 6.64ss.; R.1906,1946;

Phil.1.29; Dz.172,199,2029; R.1979.

Eph., 2.8s.; Dz.173,139; R.1204,2159,2163;

Rom.11.35; C.15,26; 1 Cor., 7.26; 12.3; 2 Cor., 3.5;

Phil.2.12;

Heb., 12.2; Act.13.48; 16.17

2o - EX DOC.ECCL.: Dz. 104,135,176-8;

a) Ad initium fidei: Dz.141,199,797s.; 1376ss., 1522, 2133
3038s.

b) Ad desiderium salutis: Dz.139,177,198,798,898, 1520.

3o - EX FP: R.114; 893,963, 1165, 1177; 1450,1569,1571,1734,1736,
1936,1940,1968,1978,1981s., 1984,2001,2004-7,2034,2045, 2163, 2227,
2243,2246,2278. Dz. 105, 135,176 ss. P.93; Fohle 102s.;
Palmeri: th.26, p.192

4o - RATIONE THEOLOGICA constat, nam initium fidei et desiderium salutis sunt actus ducentes ad salutem supernaturalem, ideoque superant vires naturae — Cf. th. praeced.; 1- 2. 100.6; Dz.798.

SCHOLION I. - quae gratia sit necessaria et quomodo. P. 101 ss.

Requiritur:

1. Gratia interna: Dz 104 R1890

2. Grat. int. illuminans intellectum: Dz 180;

3. Grat. int. inspirans voluntatem. Dz 135

Quae necessitas est absoluta et physica: Dz 105

Et hoc etiam in ordine iustitiae originalis: Dz 192

Gratia externa praedicationis est conditio ordinaria cui D. annectit praedictum internum: Act 5.20; 1 Cor 4.15

SCHOLIUM 2. De "adjutorie sine quo non" et de "adjutorio quo" apud S. Aug. P 103-109.

1. JANSENIUS:

a.s.q.n.: gratia sufficiens quae post lapsum non sufficit:
Dz 1295 s.

a.q.: Delectatio victrix.

Explicatio certe falsa quia S. Aug. loquitur de dono perseverantiae.

2. ZACHARIA: (p. 103)

a.s.q.n.: gratia praeviens;

a.g. : gratia adjuvans.

3. PESCH: (103)

a.s.q.n.: gratia praeviens, seu grat. elevans in actu 1o;

a.q. : gratia adjuvans, seu grat. elevans in actu 2o.

4. LUBAC (R.S.R. 1931. 524 s)

a.s.q.n.: gratia elevans, seu gratia ante lapsum;

a.q. : gratia sanans, seu gratia post lapsum;

5. PORTALIE (DTC Aug 2394) et BOYER RSR 1930. 499 s

a.s.q.n.: posse perseverare "de jure".

a.q. : posse perseverare: "de facto".

DIFFICULTATES: P. Comp 249; P.99; Beraza n 205; Maz n 200s.

CLAVIS SOLUTIONUM:

1. Ho. sibi relictus est physice impotens ad oem. actum salutarem.

2. Agitur in thesi de dispositione positiva.

TESSERA: Les théologiens disent bien à-propos, qu'il faut avoir "pian motionem", pour donner consentement aux propositions de notre foi; il faut que la volonté s'amolisse et qu'elle quitte sa dureté naturelle: ce qui se fait par un doux souffle ou mouvement du Saint-Esprit, lequel nous induit à croire.

THESIS 3

ETIAM HOMO HABITIBUS SUPERNATURALIBUS INSTRUCTUS INDIGET AUXILIO GRATIAE ACTUALIS AD OMNEM ACTUM SALUTAREM.

GRATIA ACTUALIS est auxilium supernaturale TRANSIENTS, gratis a Deo datum ad bonum faciendum et malum vitandum. Dicitur ACTUALIS quia solo actu absolvitur, non autem per modum habitus, ut quid permanens sicut v.g. gratia sanctificans, virtutes infusae etc.

Janver o gratia illa ^{quadruplex} ~~triplex~~ munus nota est adimplere; potest scilicet considerari:

1. UT ELEVANS in quantum scilicet dat physicam potentiam ponendi actum salutarem, ut v.g. in hoc peccatore, vel in angelo ante peccatum

2. UT SANANS in quantum scilicet medetur vulnera inflicta a peccato originali scilicet ignorantiam intellectus, malitiam voluntatis, infirmitatem irascibilis (fortitudo), concupiscentiam concupiscibilis (temperantia). 1-2.85.3. Illud munus non adimplet nisi in ordine lapsio.

~~GRATIA DIVIGENS~~

3. UT MOVENS in quantum scilicet est physica et immediata motio a Deo immissa in facultatem, ut producat ^{sup.} ~~ipsum~~ ^{prodit} ~~"esse"~~ ^{prodit} scilicet actus salutaris ~~et liber~~.

Sub hoc aspectu, gratia actualis est concursus Dei scilicet. et correspondet concursui Dei naturalis. necessario ad omnem actum naturalem, creaturae. (P.3.69ss)

4. UT DIRIGENS - Nam habitus dirigit ^{in maiori parte} HOMO INSTRUCTUS: est homo. justificatus seu ornatus gratia scilicet et aliis donis scilicet. quae per modum habituum a Deo infunduntur in animam iusti simul cum caritate.

AD OMNEM ACTUM SALUTAREM: scilicet ad ponendos actus qui his habitibus scilicet. respondeant, requiritur, praeter concursum. Dei generalis enim et principia illa scilicet. operativa quae sunt habitus, actualis et scilicet. tum illuminatio intellectus, tum inspiratio voluntatis, (tum motio scilicet.), ut actus illi sint scilicet.; requiritur scilicet. in singulis actibus salutaribus, sumptis praecise quatenus scilicet. sunt.

dictum hunc
opinionem
qui addit
quod scilicet
et Deus
substant

alio non
dirigitur
et illud
et cap. 11.

in actu primo

INDIGET: non quidem ut eleveatur (justus enim jam elevatur per grat. actfctem.) neque semper ut sanetur (quod fingi neq. uult nec in Christo nec in B.V.M. ut a Deo moveatur ad agendum slier., S.Th. l.c.); *sed ut eleveatur in actu secundo - scil. actus primus et prius. pers.*

SENSUS THESEOS. Ad oe. opus slier. virtutis infusae, praeter influxum virtutum, requiritur concursus Dei actualis slier., seu motus slier. initialis Dei. *Secundum ministrum et haereticos*

Hic autem concursus Dei ei slier. habet veram rationem gratiae actualis, EXCITANTIS quidem si agitur de slier. Dei concursu initiali, ADJUVANTIS autem si agitur de slier. concursu Dei continuato seu perseverante usque ad actum in actu completum.

ADVERSARIJ.

Equitur de concursu generali, communi - idem est, aliud forte nomine adveniens unum autem existentem -
admittit gratiam adveniens unum autem existentem -
Quid sit adveniens, non invenit

Holina, alii, Bellarminus (scd. quid) P. 109
 Nobiscum sentiunt: S.Th. Bonav., Aegidius, Capreolus, Suarez, Jo. a S. Th., Vasquez, Pazz, Pesch, Jansens, Hugon, Beraza, Billot, Pègues, de la Taille, Boyer etc. etc.

NOTA: Probabilior, communior et conformior documentis Eccl. Metaphysice videtur aequae certa ac thesis de concursu Dei ntli. in ordine ntli. *Et analogia natura - sed hoc non potest gratiam creatam et realiter distinctam a gratia habituali*

PROBATUR

sed potes non determinat quid faciat habitus et ideo
 1. Ex SS. *quid ultra, utruq. gratia aliquando*

- a) In locis jam citatis, praesertim: 2 Cor 3⁵ (cogitatio) Phil 2¹⁵ (velle, perficere) 1 Cor 12³ (1 ocutio) 1 Cor 15¹⁰ (labor) 2 Thess 2.15.16 (opus, sermo) Heb 13.21 (oe. bonum), gratia dicitur absolute necessaria ad oe. opus salutare;

Atqui in his locis agitur de justis, et gratia de qua est sermo videtur esse gratia actualis siquidem ad actum spectat.

Ergo etiam ho. habitibus slieribus. instructus indiget auxilio gratiae actualis ad omnem actum slierem.

b) EX Jo 15.5 coll. cum Dz 809 (Van Hevrt n 39)

"Virtus autem quae jugiter influit, quae actus justorum praecedat, creditatur, subsequitur omnino intelligenda videtur de gratia actuali, nec solum adjuvante, sed etiam excitante, quum bona opera praecedat.

Praeterea docetur physica necessitas huius gratiae quum sine ea opera justorum nullo pacto salutaria. esse queant. "Sicut sol jugiter influere debet ut pl. anta crescat: Sol incrementum dat. (1Cor3.6).

2. EX CC.: Dz 197, 182s, 134, 141, 191, 200, 135 (Zozimus) 809
(Christus jugiter influit in justis)

Conc. Moguntinum (de Guibert 346 2^a par)

Non enim scd. humanas vires aestimanda sunt justificatorum opera, sed scd. eam gratiam, quam in ipsos influit Christus, ex qua deinde bona ipsorum opera promanant, et scd. eam dignitatem quam de Sp. So., velut OMNIS BONI OPERIS MOTORE ET OPERATORE sumunt. Sic enim extenuandae vires humanae, ut non simul et gratia Dei vilis reputetur; sic in BONO OPERE faciendo deprimenda est facultas hois, ut interim cogitemus Sp.Si. MOTUM ET IN nobis EFFICACEM, et apud Deum acceptum et pretiosum esse. Vide Palmieri p 210 ss.

3. EX LITURGIA

In Brev. Off.S.Patricii (17 mart.) lec.6;

In Missali: S.Martini (11 nov.); Dz 806 nota 1.

4. EX PP.

S. Aug. in Epist. ad Paulinum: "Fateatur gratiam Dei et ADJUTORIUM etiam ad singulos actus dari" (Ep.186.Pg33.828). In Ep 217 ad Vitalem 33.984; Gratiam "maioribus ad singulos actus dari". Principium illud Aug. est absque ulla restrictione nec agit tt. de grat. scd. v.g. R1556, 1572, 1573, 1792, 1942; 2159, 2201. P.III

5. EX TT. v.g. Billot: de gratia III in nota.:

PP., Augustino duce, contenti fuerunt asserere in progressu controversiae pelagianae, S.Sae doctrinam interpretantes, gratiam, illam quae ad singulos actus datur, consistere in actuali atque interna motione tum intellectus, tum voluntatis.

6. EX RATIONE THEOLOGICA: (1-2.109.9 et Cf a.1)

Requiritur scd. ad determinandum exercitium sle. facultatum.

a) Homo habitibus supernaturalibus instructus constituitur in actu primo ad supernaturaliter operandum;

Atqui qui est in actu primo ad operandum, non tt.

Minor : 1. *Præsumptio* : quia habitus debet per se agere

2. *Motivitas* : habitus sunt quodammodo copiosi; debent excitari.
22 *est aut Arist. "qui habet habitum, est tamquam dormiens"*
Provocant ad concensum supernaturalium quia off. quod

1. *NB* : habitus est principium passionis; actus requirit actum secundum
indiget motione ab objecto supernaturali recepta, sed et motione Dei
x interna ad actu operandum, et quidem motione proportionata ac tui;
Ergo....

Cf. Ferri: Grace et gloire: 2.56ss.

b) EXPERIENTIA.

Vita nostra sli. est ascensio ad montem qui est D., Jamvero,
ut norunt Alpinistae, quo quis magis accedit ad apicem montis, eo
major difficultas ascensionis, et nonnisi spes proximae victoriae
sustentat eorum vires; nec aliter videtur esse in vita spirituali
sli.. Vide de la Taille in RSR 1919.287 in nota et Rev. Apol: t 33.
350. Inde necessitas constans orationis et consequenter gratiae
actualis.

DIFFICULTATES: DTC 1680; Beraza n 223.

CLAVIS SOLUTIONUM. In omni actu sli. requiritur gratia actua-
lis saltem ut movens.

TESSERA. "Actiones nostras, quaesumus, Domine, aspirando prae-
veni et adjuvando proseguere, ut cuncta nostra oratio et operatio a
te semper incipiat et per te coepta finiatur."

x Nam strictum non est strictum prout supernaturalis scilicet
aliquo lumine fidei - et obiectum non potest velle sine
iustitia a deo, quia istud est habitus supernaturalis et
specificatus et stricto supernaturali.

A.2. DE NECESSITATE GRATIAE AD ACTUS HONESTOS ORDINIS NATURALIS.

PRAENOTANDA de erroribus Reformatorum, Baianorum, Jansenistarum. P
113-120

DTC: Articles Luther, Calvin, Baius, Jansenius.

Jansen: Baius et le Baianisme.

Ricard: Les premiers Jansénistes.

RS R: Deux augustiniens fourvoyés: 1931.422ss(Baius); 513ss
(Jansénius).

de Maistre: de l'Eglise Gallicane L 1. c 5 p 40:

Que si l'on veut considérer Port-Royal comme un corps proprement dit, son éloge sera court: Fils de Baius, frère de Calvin, complice de Hobbes et père des convulsionnaires, il n'a vécu qu'un instant qu'il employa tout entier à fatiguer, à braver, à blesser et l'Eglise et l'Etat. Si les Pascal, les Arnauld, les Nicole avaient pu voir dans un avenir très prochain les effets de leur doctrine, ils seraient morts de honte et de repentir, car ils étaient honnêtes et fort éloignés, comme tous les novateurs, de prévoir les conséquences du premier pas fait contre l'autorité.

FONS OMNIUM ILLORUM errorum est usus methodi exclusive positivae et contemptus systematicus metaphysicae et praesertim metaphysicae scolasticae. *Exemplum "archidamus"*

Jansen: Baius et le Baianisme pp 27-36.

Mersch: Le corps mystique du Christ 2.239-245; 298-303. Cf.
2 pp 76 s.

DOCUMENTA ECCL.

A.1567: "Ex oibus. afflictionibus": Dz 1001-1080.

COLLA FLANUM: Dz 1080 et nota.

a.1653: "Cum occasione" Dz 1092-1097.

a.1690: Decretum Si.Offici: Dz 1291-1322.

a.1713: "Unigenitus: Dz 1351-1452.

a.1794: "Auctorem fidei": Dz 1516-1527

Haec Materia de necessitate gratiae ad actus honestos ordinis naturalis, absolvitur respondendo duabus quaestionibus:

I. - Quid homo lapsus possit per solas vires naturales. P.120-

II. - Quid homo lapsus non possit sine auxilio gratiae: P.147-185.

I

— QUID HOMO LAPSUS POSSIT PER SOLAS VIRES NATURALES.

De necessitate meritorum gratiae ad ponendum opus naturaliter honestum
- Thesis 4^a -

POTEST HOMO SINE AUXILIO GRATIAE ACTUS NATURALITER HONESTOS PONERE.

S.Th.1-2,109,2; 2-2,10,4; P.120ss.; Bellarminus: De grat et lib.arb.,1.5,c.4,9-13; Suarez: De grat.1.1.cc.2,3,6,7; Mazzella, 453 s.; Beraza,n.329.

N.B. - In tractatu de Vera religione videtur quid intellectus possit: Dz.1785s.,1806s. Hac quaestione transmissa, quaeritur in thesi quid possit voluntas sine gratia. Dz.1794.

POTEST: i.e. habet vires tum physicas, tum morales.

HOMO: i.e. homo historicus, abstrahendo ab hoc utrum sit in statu infidelitatis, peccati vel iustitiae, l.e. ho lapsus, per Xtum redemptus.

ACTUS NATURALITER HONESTOS: i.e. actus conformes legi naturali, l.e. lumini rationis sibi relictæ, dictantis quid faciendum, quid omittendum sit.

Talis actus neque haberet valorem meriti supernaturalis, neque esset peccatum.

Ad talem actum duæ requiruntur conditiones:

1. finis operis bonus i.e. actus in se;
2. finis operantis bonus, ut scilicet actus bonus non retrahatur a sua nativa indole per positivam intentionem perversi finis.

(LEX AETERNA; voluntas divina ordinem naturalem servare jubens et perturbari vetans.)

(LEX NATURALIS: participatio legis aeternae in homine.)

Quaestio est DE JURE, non DE FACTO; abstrahimus scilicet a quaestione utrum in hoc ordine providentiae, sint actus illi entitativi siles., an non.

GRATIA: donum supernaturale.

SENSUS THESEOS:

Utrum sine auxilio gratiae sit in homine potentia tum physica, tum moralis interdum ethice bene agendi, imo et naturaliter superandi quasdam tentationes. Respondetur: Homo lapsus potest sine gratia aliquod bonum particulare facere; hoc saltem de jure. Utrum de facto, abstrahitur.

ADVERSARII:

1o - Hussius, Wiclef, Lutherus, Calvinus, Baius qui docent hominem sine gratia justificante (caritate) non posse nisi peccare; quod quidem est contra fidem definitam: Dz. 642, 817; cf. 776, 1027-1031, 651, 770.

2o - Jansenius, Quesnellus, Pistorienses, docent saltem gratiam fidei requiri ut aliquis actus non sit peccatum. Dz. 1298, 1523. Quod etiam damnatum est, non tamen explicito ut haereticum. Dz. 1025. DTC. Baius, 43s. Dz. 1298.

3o - Augustinienses. P. 143; DTC.: Augustinismus; Baius col. 36 fine. Scilicet ipsos, homo lapsus potest actum bonum ponere ex fine proximo, non ex fine ultimo, quia putant inter actus bonos et peccata, dari actus indifferentes. (Cf. p. 3. 664s; 1-2. 18. 9.)

4o - Vasquez, Ripalda negant hominem lapsum elicere posse actum undeque bonum sine speciali auxilio.

NOTA: De fide est quod non oes. actus qui sine gratia fiunt, sunt peccata.

Ut stat: Vera et certa (Nulla censura imposita.)

PROBATUR:

1o - EX DOC ECCL.

a) INDIRECTE:

Dz. 642, 817, 1035, 1298, 1523; Unde sic arguitur:

Non datur actus indifferens in individuo; (1-2. 18. 9;

P. 3. 644ss). Atqui non omnis actus hominis lapsi sine gratia est licitus et est moraliter malus; Cf. de la Taille;

Greg. 1926.30s.

Ergo aliquis actus ejus est moraliter bonus.

b) DIRECTE: Dz., 1027, 1037, 1065, 1352, 1389s., 1524.

2o - EX SS. simul cum PP.:

Rom., 2.12-15 (Carnely in h. L.) et R. 1733. Veruntamen; 1905;
Dz., 1022; P. 122.

3o - EX PP.:

a) Quando CC. et PP. loquuntur de necessitate gratiae semper restringunt necessitatem illam ad actus salutes, actus scl. "sicut oportet", "sicut expedit", "prout convenit", "recte", "ad salutem, pietatem, justitiam, sanctitatem veram".

b) Actus illis absque gratia vocantur a PP. "sterilia", "praeter viam", "inania ad vitam aeternam", "qui non prosunt" imo "mala"; "falsa virtus", "informis virtus".

c) PP. qui scripserunt contra Pelagianismum ut S. Aug. Prosper, S. Fulgentius (P. 122) hanc potestatem tribuunt naturae humanae. V.g. R. 1162, 1220, 1528, 1733, 1795, 1809, 1905 (Dz. 1524) 2244s. 2272, P. 122; Pohle, pp. 58 s.

4o - EX TT.: 1-2.109.2. Consentunt paucis exceptis.

5o - ADDE quod in utroque Testamento nonnulla facta peccatorum et infidelium laudantur quin nil indicet ea cum gratia fieri: Mt. 5.46; praemiantur: Ez., 29.20; Is. 45.

6o - RATIONE THEOLOGICA.

a) Impossibilitas ponendi actus aliquot naturaliter honestos sine auxilio gratiae proveniret vel ex impotentia physica vel ex impotentia morali;

Atqui neutrum dici potest.

Ergo....

M. Patet, quia nulla alia impotentia excogitari potest.

MINOR:

aa) Non datur impossibilitas physica; talis actus est ntlis; unde proportionatur viribus ntlis; per pec. orig., nec lib. arbit. perit, nec natura totaliter physice mutata est et depravata. Unde: Quod praecepitur lege naturali est conforme rationi, quum lex naturalis sit

ipsum dictamen rationis;
 Atqui praeceptum conforme rationi non jubet impossibilia;
 Ergo praeceptum legis naturalis non est homini physice impossibile.

bb) Neque impotentia moralis quia quaedam sunt ex his praeceptis quae nullam praebent difficultatem ut praeceptum amandi parentes, vel alia hujusmodi. Dz. 1030

b) Secus ntra. lapsa dicenda esset intrinsece et totaliter corrupta, quod non est Cf. Tract. de Pecc. originali.

c) Repugant ens quod nullum actum posset ponere consentaneum ntrae. sua e.

COROLLARIUM I . PRACTICE sequitur opera bona, praesertim publica hoibus. placentia, non esse signum certum amicitiae cum Deo.

C OROLLARIUM II. DE FACTO dantur actus ntliter honesti.

SCHOLION I. De sententiis Vasquesii et Ripaldae. P. 126s; DTC Grâce 1581; Pohle 68; Mazella 461 ss; Boyer; De Gratia; videntur esse contra Dz 1034, 1524.

SCHOLION II. Num ho. sobis viribus ntlibus. possit Deum diligere super oia.. P. 128ss; DTC. Grâce 1585ss. — 1-2.109.3.

DIFFICULTATES: P. 123; P. Comp 217; Beraza n 346ss. V. n 307 Inst.

CLAVIS SOLUTIONUM.

Per pecc. orig. ntra. nostra non fuit essentialiter corrupta nec funditus depravata et proinde, saltem de jure, ho. habet potentiam physicam et moralem interdum ethice bene agendi.

TESSERA.

A l'origine du protestantisme, croyons-nous, à l'origine aussi des autres hérésies et erreurs dont nous aurons à parler, se trouve un présumé latent. C'est lui que nous voudrions considérer pour commencer.

Il est d'ORDRE METAPHYSIQUE. Aussi bien, la règle est-elle générale: C'EST DANS CES REGIONS RECULEES QUE LES DEVIATIONS THEOLOGIQUES s'amorcent tout d'abord, même lorsque, au premier coup d'oeil, elles ne paraissent pas remonter si loin.

Ici, le présupposé porte sur les rapports entre le monde et Dieu - - - - -

Or, la connaissance du rapport entre le monde et Dieu, pour autant qu'elle est accessible à la raison naturelle est affaire de métaphysique.

D'autre part, aux études de métaphysique, peu d'époques étaient aussi mal préparées que celle où s'est formé le protestantisme. C'est alors que le nominalisme envahit les écoles, et le nominalisme, comme on sait, est une attitude de défiance devant L'A PRIORI, devant ce qui constitue L'APPORT PROPRE DE L'ESPRIT dans la connaissance humaine, et, en même temps une attitude de confiance devant la perception sensible et devant l'expérience. Disposition excellente évidemment, dans le domaine des sciences expérimentales; mais disposition détournée quand il s'agit des objets de la pensée pure. Si le souci est de s'en rapporter sans cesse aux constatations empiriques, que pourra-t-on encore dire au sujet des réalités spirituelles et spécialement au sujet de Dieu et des rapports du monde avec Dieu. (Le corps mystique du Christ - Mersch - 2.239s).

De uicinitate gratiae habitualis, ad evitandum peccatum

THESIS 5

NON OMNIA OPERA QUAE FACIT HOMO IN STATU PECCATI AUT INFIDELITATIS PECCATA SUNT.

S.Th.1-2.109.2; 2-2.10.4; S.11.c 4 ss; P 132s; 302ss; Beraza 311ss; Polhe 73s. etc.

STATUS est modus quo res aliqua se habet.

STATUS INFIDELITATIS est status eorum qui nondum credunt fide sli.

INFIDELITAS potest esse positiva scil. culpabilis, vel negativa scil. inculpabilis.

Infidelitas negativa vel agnoscit verum Deum v.g. haeretici materiales, Judaei, Mahometani, aliquot fortasse pagani, vel non, sicuti idololatrae et athei.

ACTUS INFIDELIS: 2-2.10.4.

STATUS PECCATI est status eorum qui habitualiter sunt aversi a Deo fine ultimo sli..

ADVERSARII

1. Wiclef, Hus, Lutherus, Calvinus;
Oia. opera cuiusvis hois. sunt peccata.

2. BAIUS: Duo tt. status possibiles et quisque necessario agit juxta statum illum; status scil. necessitantis caritatis aut justitiae aut status necessitantis cupidinis aut injustitiae.

3. JANSENIUS: Unusquis que necessario agit scil. delectationem terre nam seu concupiscentiam (= peccatum) vel scil. delectationem coelestem (= gratia)

4. AUGUSTINENSIS. Practice loquendo, infidelis in oi. operi

venialiter saltem peccat. Sed. ipsos debemus actus nostros referre ad Deum propter se dilectum. Ad hoc requiritur delectatio victrix infallibilis non necessitans quae non datur infidelibus. Ergo infidelis plerumque ratione finis ultimi committit saltem peccatum omissionis.

cf. V.392; Beraza, 311s. P.132, Dz.1394, 1395, 1398; 1035, 1040, 1027, 1294s., 1297, 1298, 1301.

SENSUS THESEOS

In thesi praecedenti abstraximus a quaestione utrum ho agens sit in statu gratiae aut saltem fidem habeat, quavis argumenta valerent etiam pro homine peccatore et infideli. Haec thesis ponitur praesertim contra Balanos.

Quaestio sci. non est tt. de facto, sed de jure; utrum sci. opus, eo ipso quod est opus peccatoris aut infidelis sit peccatum; agitur, ut patet, de peccato formaliter sumpto non tt. materialiter vel improprie accepto.

- NOTA: 1) Quoad PECCATORES: In quantum sci. docet fieri posse opera bona ante justificationem, i.e. in processu justificationis: DE FIDE DEF. Dz. 798.
- 2) Quoad INFIDELIS - Contra Jansenistas: In quantum sci. docet etiam ab infidelibus fieri posse opera quae non sint peccata, sed moraliter honesta: THEOLOGICE CERTA.
- 3) Contra AUGUSTINENSES: MORALITER CERTA.

N.B. - Si agitur de facto, abstrahimus utrum haec impeccantia in aliquibus casibus sit ex gratia vel non.

PROBATUR

1. EX SS

a) In SS

1. Saepe laudantur peccatores et infideles propter opera quae gerunt: Ex 1:15 ss. (obstetrices Aegyptiae timentur Deum; Heb 11:31, Jos 2:1 ss (Rahab meretrix); Is 44:28-45:8 (Cyrus);
2. Invitantur ad eleemosynas dandas, ad conversionem, ad poenitentiam faciendam: Eccli 21:1 (peccator) Ez 18:30 (Peccatores); Dan 4:24 (Nabuchodonosor); 2 Mach. 1:48 (Julaei dispersionis); Mt 5:46 (Publicani); 2 Paral 36:22ss (Cyrus).

3. Proponuntur exempla Manassis; Samaritani: Lc 10.33; Zachari: Lc 19.2ss;

1 Cor 2.4-6 (Sapientia hominum); Act 17.26 28;
Sap 13.1ss. (Qua erere Deum).;

Atqui SS. peccata nec laudat nec commendat;
Ergo non oia. opera quae facit ho. in statu peccati aut infidelitatis peccata sunt.

b. Rom 2.14ss. Pl39,142. Dz1022.

Supponit sol. Apostolus Gentiles, aliqua praecepta legis naturalis servare, etsi non dicat utrum sit cum gratia vel absque gratia, etsi docuit in Rom. 1.21ss. non potuisse integram legem ntlem. servare, immo ne quidem principaliora praecepta.

2. EX DOC ECCL.:

Dz.642, 817, 1022, 1025, 1027-31, 1035, 1037a., 1040, 1092, 1294, 1297, 1298, 1301, 1304, 1351, 1389, 1395, 1409, 1523s.

3. EX PP.: P. 136.

a) S. Aug. distinguit inter caritatem divinam et humanam, quae caritas humana est vel licita vel illicita: R.1528, 1733, 1827.

b) Quando dicunt actus infidelium esse peccata, intelligunt opera illa non prodesse ad salutem: v.g. R.1450 (quid boni meriti habere possunt peccatores); 1463 (inania) 1472 (sola bona opera sunt ex fide), 1528 (humana) 1729 (non salutaria) 1902s. (non vera virtus) 1904s. (naturaliter quae legis sunt, ut curvae fecerunt, 1943 (sine caritate nil fit bene) 2041 (falsa virtus) 2042 (steriliter), 2244s. (nil profuit ad salutem; 1309 (Dz.195); 1761. Cf. 1893, 2037.

c) Admittunt actus bonos apud infideles v.g. R.415 (comprehendere veritatem), 982 (Mores), 1162 (Mores).

4. RATIONE:

A. DIRECTE:

(Ex falso supposito cui innititur error contrarius).

Juxta adversarios ideo opera peccatorum et infidelium essent peccata quia procedunt ex mala cupiditate;

Atqui haec suppositio est falsa;

Er go...

MINOR: Falsum est hominem qui habet caritatem necessario duci caritate, eum vero qui caritatem non habet necessario duci mala dupiditate. Nam

- a) Nullus inabitus, sive bonus, sive malus, necessario influunt in omnem actum. siquidem justus potest peccare. Ergo a pari injustus potest honeste agere. 2-2.10,4;
- b) Falsum est actum qui non procedit ex caritate esse peccatum. Nam ad honestatem actus sufficit conformitas cum dictamine rationis, non vero requiritur ut sit ex caritate. 2-2.23.7.lm.
P. 133; Baraza, 324.

INDIRECTE:

- a) Ex eo quod recte oratur ad petendam gratiam;
- b) Ex eo quod quis conversionem precibus suppliciter emereri potest.
- c) Ex thesi precedenti.

5. EX HISTORIA: Cf. Month, 1930; vol. 136, p. 20.

THE HEMOCRATIC OATH (460B.C.). I swear by Apollo Physician, by Aesculapius, by Health, by Panacea and by all the gods and goddesses, that I will use treatment to help the sick according to my ability and judgement, but never with a view to injury and wrongdoing. Neither will I administer a poison to anybody when asked to do so, nor will I suggest such a course. Similarly I will not give to a woman a pessary to cause abortion. But I will keep pure and holy both my life and my heart. I will not use the knife, not even, verily, on sufferers from the stone, but I will give place to such as are craftsmen.

SCHOLION 1. - Quotido peccatum fieri possit quidquid non est ex de et caritate: P. 343., 123 a., 137, 141 7.

SCHOLION 2. - Caritas in scriptis PP. potest significare:

- 1) quilibet amor honestus;
- 2) quilibet gratia actualis,
- 3) quilibet motus pia ex gratia orta;
- 4) virtus theologalis;
- 5) actus virtutis caritatis;
- 6) actus cuiuslibet virtutis sub imperio caritatis;
- 7) gratia sacrificans.

vidi Beroza # 326 s.
83

SCHOLION 3. — Variarum explicationes circa aliquod S. Augustini dictum scilicet: "Oia. opera infidelium sunt peccata."

DIFFICULTATES: Pl34,137; W306ss; Ber.217ss; 326ss.

CLAVIS SOLUTIONUM

- a) Peccator agere potest qua peccator, vel qua homo, vel qua fidelis; pariter dicendum de infideli. (Reduplicative, specificative.)
- b) Dominum sive caritatis sive cupiditatis esse potest vel habituale vel actuale. (Odiasse, non diligere.)
- c) "Sine caritate" intelligi potest vel negative, vel contrarie.
- d) Caritas intelligi potest sive sive ntlis et haec ultima, licita vel illicita.
- e) Actus bonus est vel ethice bonus (ntlis. sterilis), salutaris lato sensu (de congruo meritorium) vel salutaris stricto sensu (de condigno meritorium).

TESSERA: "Magnus esse vis? a minimo incipo. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis? de fundamento prius cogita humilitatis." (S. Aug. Sermo 10 de Verbis Domini).

Dz 195: "De his, quae hominum propria sunt" (alia lectio: "A nobis peccatum, a Deo habere institiam"). Nemo habet de suo nisi MENDACIUM et peccatum.

R.1719: "Ad peccandum non adiuvamur a Deo."

Idea expressa in Dz 195 est S. Augustini et saepe eadem exponitur alibi a S. Augustino v.g.

1. "Mea sola non sunt nisi peccata". In Ps 70.20. PL. 36.890B.
2. "A te habeo quidquid boni habes; quidquid autem mali, a me habes". In Ps 70.21 - 36. 892A.
3. "Quaere quid sit hois. proprium, peccatum invenies; quaere quid sit hois. proprium, mendacium invenies. Tolle peccatum, et quidquid consideraveris in hoc., Dei est". Sermo 32.10 - 38. 200 C.
4. "Confiteri ista oia.: A Deo, te habere quidquid boni habes; a te quidquid mali." Sermo 176.5-38.952D.
5. "Quod bene viximus... (Deo) debemus; nostrum nihil nisi peccatum quod habemus." Sermo 176.6, - 38.953B.
6. "..... ut non sed. nostram, sed sed. eius (Dei) institiam, boni aliquid operemur. Si autem ab illo avertimur, nostrum est." De pecc. meret. 2.5.5 - 44. 153D Cf R1719.

"Etre cause de soi-même". C'est le caractère d'absurdité que présente le péché. S. Anselme en parlant du démon. Cur? quia voluit... ipsa (sa volonté) sibi causa fuit, si dici potest et effectus. C'est le caractère de malice et de malheur essentiel au péché; car ETRE SA CAUSE PROPRE ET UNIQUE C'EST SE METTRE HORS DES INFLUENCES DE LA CAUSE DE TOUT BIEN. (??)

II

QUID HOMO LAPsus NON POSSIT SINE GRATIA.

N.B. - In sequentibus thesibus agitur de grat. actuali non praeciso ut necessaria ad salutem (Elevans) sed ut necessaria ratione infirmitatis humanae (Sanans). P.112 fine.

* * *

Materia tribus absolvetur thesibus; Sine gratia:

Th.6 : Cf. infra;

Th.7 : Ho. nequit superare ocs. tentationes graves.

Th.8 : Ne quidem justus potest diu vitare oia. peccata venialia.

* * *

- Thesis 6^a -

IN HOC STATU NON POTEST HOMO SINE AUXILIO GRATIAE SUI SERVARE TOTAM LEGEM NATURALEM, NE QUOAD SUBSTANTIAM QUIDEM.

S.Th., 1-2, 109, 4; Suarez, 1.1, c.26ss.; Bellarminus: De gratia et lib.arb. 1.5, c.5, c.5ss.; P. 147; W.308s.; Billot, q.109, th.2.

IN HOC STATU: nempe in ordine historico seu in praesenti statu naturae lapsae et reparaetae.

NON POTEST HOMO: i.e. etsi habeat potentiam physicam tamen moralem non habet. Aliis verbis, non potest, non quidem propter physicam improportionem facultatum sed. se, sed propter statum infirmitatis cui, in ea in qua nunc versemur oeconomia, non aliter remedium adhibetur, quam per supernaturalis gratiae Xti influxum; i.e. impotentia illa oritur ex summa difficultate ad quam superantia tanta constantia et fortitudo requiritur, quantam hoos. nunquam exhibent. ATRELLER. Cf. Pagell.: th. 1.

POTENTIA PHYSICA hic accipitur ex ipsa natura facultatum sed. se, i.e. ex proportionem quae eis intrinsece inest ad certos actus, quidquid sit de impedimentis quae aliunde existere possunt, vel supervenire.

POTENTIA MORALIS autem eas addit conditiones quibus impedimenta tolluntur, saltem quantum necesse est ut illa adsit possibilitas, quae juxta communes operandi normas apud homines vere expedita et dicitur et est. Cf. Billet (1) De grat, 41.

IMPOTENTIA MORALIS oritur ex imperfectione judicii, ex inconstantia voluntatis, ex tardio et repugnantia dimicandi. Agitur de peccatis mortalibus, quia nec cum auxilio gratiae possunt vitari oia. peccata venialia. (Potest esse vel:

STRICTE DICTA: difficultas quae de facto a nemine vincitur etsi vires adsint physicae.

LATE DICTA: difficultas quae ab aliquibus vinci potest, sed ordinarie non vincitur.

ANTECEDENS: (a priori cognoscitur ho. non posse.)

CONSEQUENS: (a posteriori cognoscitur ho. non posse.)

SINE AUXILIO GRATIAE: relictus cum solis viribus naturalibus.

DIU: nequit mathematicis determinari, nec ad horam; sed diu humano modo servaret legem qui per plures menses vel etiam annos eam servaret.

BREVE potest ho. eam servare quia hoc idem sonat ac non semper mortaliter peccare.

LEX NATURALIS: lex aeterna subdito vi naturae manifesta formaliter ut lex, scilicet ut obligans; vel voluntas Dei ordinem ntlem. observare iubens et perturbare vetans, quatenus nobis manifestatur per dictamen rationis.

ABSOLUTA: per se praecipit ut. actus pure ntles.

HYPOTHETICA: per accidens praecipit etiam actus siles. quae obligant in determinata aliqua oeconomia Providentia v.g. credere in Deum Verbum Incarnatum, recipere sacramenta, quae tamen adimpleri nequeunt sine auxilio gratiae quia deest potentia non nt. moralis sed et physica.

Lex Christi n.p. plura praecipit quam lex mosaica aut ntis. et tamen facilius est adimpleri quia lex mosaica erat fons luminis non autem fortitudinis; lex autem christiana et lumen et fortitudinem praebet.

TOTA: i.e. quoad omnia sua praecepta absoluta et perfecte cognita. Billot, 68 nota.

PRAECEPTA enim legis ntis. considerari possunt:

- a) DISTRIBUTIVE = seorsim = singulariter = divise = particulare; vel
- b) COLLECTIVE = tota.

QUOAD SUBSTANTIAM: i.e. scd. ea quae pertinent ad bonitatem mere ethicam ita ut actus habeat ea quae sufficiant ad hanc honestatem pure naturalem, scd. nempe modum et finem naturaliter debitum. — Non ergo agitur de actibus salutaribus.

LEX NATURALIS PRAECIPIENS:

1. PRAECEPTA HYPOTHEtica, etiam distributive neque unt sine gratia adimpleri quia deest hoi. potentia tum physica tum moralis;
2. PRAECEPTA ABSOLUTA et QUOAD MODUM SILENTIA, nequeunt absque gratia adimpleri propter eandem rationem;
3. PRAECEPTA ABSOLUTA QUOAD SUBSTANTIAM IT.:
 DISTRIBUTIVE: impleri possunt sine gratia, modo absit specialis difficultas superanda;
 COLLECTIVE TOTA: impleri potest sine gratia BREVI TEMPORE, modo absit specialis difficultas superanda aut nulla occurrat tentatio gravis;
 COLLECTIVE, TOTA: impleri nequit DIU sine gratia.

Hic enim, multum valet distinctio inter substantiam actus et modum ejus.

ACTUS, quo mandatum observatur, dicitur fieri.

QUOAD SUBSTANTIAM, quando opus quod jubetur MATERIALITER fit, v.g. diligere parentes, et insuper scd. suam ntram. MORALIEN fit, scil. modo et fine ntrliter. debito.

MODUS autem actus est ipsa ejus silitas. in quantum scil. idem opus materiale v.g. diligere parentes, fit, non iam pro nolo fine ntrliter. bono, sed propter Deum auctorem ordinis silis. et beatificantem.

Illi qui non distinguunt actus silis. ex obiecto formali, MODUM actus vocant id quod ordinat actum ad finem silis., hoc est ip-

san. procedere a facultate elevata; unde etiam sub nomine modi intelligunt similitudinem actus. - Cf. Dz. 1061.

ADVERSARI: PELAGIANI: tria distinguunt:

1. Possibilitas (POSSE) qua ho. potest esse justus, quae a solo Deo est.
2. Voluntas (VELLE) qua ho. vult esse justus, quae est a solo ho.
3. Actio (AGERE) qua ho. est justus, quae est etiam a solo ho.

Sed. ipsos enim, admissa gratiae necessitate, periret liberum arbitrium, Deus impossibilia juberet et esset acceptor personarum.

P147. R1413; 1355, 1411, 1412, 1855, 1888, 1894, 1902, 1976, 2019 fine.

NOTA:

Multis non videtur esse de fide definita, nec simpliciter de fide, quia tum SS. tum CC. praesertim quae hanc propositionem asserre videntur, non omnino evidenter apparent agere de mandatis legis ntis. quoad substantiam tt. consideratis.

Quia tamen iidem textus, cum solida ratione ad hoc pertingere ostenduntur, dicendum saltem cum Suarezio, "doctrinam hanc esse conclusionem THEOLOGICAE CERTAM, ut contraria non solum iam temeraria sit, sed etiam errori proxima" (1.26.n.12).

Boyer (p43): "Ceteri vero, ut Medina, Billot, Perrone, tenent eam esse de fide definita (Dz104, 105, 130, 132, 182, 195, 196, 804, 806.

1365. 183 806

PROBATUR

1. EX SS: (Gratia sol. considerari debet "ut sanans").

A. ROM cc.1.2.3.7.8; (Paulus non agit de se personaliter sed de ho. constituto sub lege absque gratia Salvatoris.

Juxta textus, tum Judaei, tum Gentiles constituuntur peccatores contra legem naturalem (cc.1,2); ipsa lex mosaica lumen absque fortitudine), etsi sancta, quum cognoscitur est occasio peccati; ratio hujus depravationis est CONUPISCENTIA quae pugnat adversus spiritum; unicum medium vincendi concupiscentiam est gratia Xti.

Atqui si Judaei, etiam cum lege mosaica, non possunt propter concupiscentiam servare legem naturalem, multo mirius id praebere possunt Gentiles sine gratia.

Ergo ho., in statu praesenti, non potest sine auxilio gratiae diu servare legem ntlem., ne quoad substantiam quidem.

Pl50ss; Prati in h. l v.g. l.226; Tobac: Græce in DA 534 ss; DTC 1584 ss..

B. ROM 2.14-23.24.25 (Non agitur de adimplerione quoad modum nam Apostolus rogat gratiam ad vincendam concupiscentiam quae legi ntli. repugnat, scil. quoad substantiam.)

Lex membrorum ita repugnat legi mentis ut ho. absque gratia evadat captivus peccati mortalis;

Atqui lex membrorum=concupiscentia; lex mentis=lex ntliis.;

Ergo ho sine gratia Xti laborat impotentia morali, orta ex concupiscentia, implendi totam legem ntlem. Cf. Philips: Le problème du mal d'après S. Aug., pp. 75-93.

C. Alia loca: Tit. 3.3; Gal.2.16.21; s.10s.; 2 Cor., 3.6; 12.7ss; 1 Cor., 15.56s., P.151.

2. EX DOC. ECCLES.: Ez103.104.105 (ubi agitur de justo; a fortiori valet de peccatoribus); Dz122.133.132.133; Dz606, Innocentius I: PL 33.761 (gratia non tt. ut elevans sed ut sanans consideratur).

3. EX PP.: Augnantes contra Pelagianismum docent gratiam esse omnino necessariam non tt. ut salutariter agatur, sed etiam ne homo superetur a concupiscentia; considerent scil. gratiam non ut "elevans" sed ut "sanans". P.152 ss. v.g. R.1162, 1719, 1731, 1932, 1941.

4. EX TT.: 1-2.109.4.

5. RATIONE:

a) A POSTERIORI:

Experientia constat totam legem naturalem non diu servari ab infidelibus absque peccato, imo, ne a fidelibus quidem communiter vitari omnia peccata mortalia contra legem naturalem (imo et peccata contra naturam).

Atqui hoc indicat dari in homine impotentiam moralem diu observandi totam legem naturalem.

Ergo P.154.

b) A PRIORI:

Homo omnis mandata naturalia sine gratia servare diu posset, oporteret ut apud illum amor Dei invisibilis, praemii futuri, honestatis abstractae, vinceret appetitum rerum sensibilibum praesentium, attrahentium et hoc etiam in gravibus tentationibus, quae diu abesse non possunt.

Atqui in homine lapso hoc est moraliter impossibile propter rebellionem appetitus inferioris, nam ut dicit S.Th.: 1-2.109, circa finem i.e. natura lapsa requiritur bonum privatum.

Ergo... P.155.

SCHOLION I :

Ex necessitate specialis auxilii ad recte vivendum juxta legem naturalem in praesenti statu, non recte concluderetur naturam hominis exigere gratiam supernaturalem ut complementum sibi debitum. P.155. Bellamy: La Théologie catholique au 19ième s.p. 254-257. Mazella, n.396 ss. Vide thesina sequentem.

SCHOLION 2 :

Ex veritate scholion 1, eruitur falsitas theoriae nixae principiis immanentiae exogitatae a quibusdam apologetis, np. ex impotentia hois. assequendi illam perfectionem morealem cuius ntle. desiderium habet; hoc enim desiderium versatur indeterminate circa aliquod auxilium divinum conveniens, non autem determinate circa adiutorium divinum sle... Datur np. necessitas alicuius auxilii sive ntlis., sive slis.; hoc de jure. De facto auxilium illud ntrae. lapsae est auxilium sle. quod ntrae., non debetur. Dz 2103; Schiffini 93. III; Van der Meersch.n.80ss.; Rivière: Le Modernisme dans L'Eglise: Blondel. P.155 fine.

DIFFICULTATES: W.312ss.; 310; Mazella, 396ss.

TESSERA. - Traduction de vers de S. Prosper: De ingratis o 27.:

Ainsi la volonté dans ses tours et retours
Porte de toutes parts ses différents amours;
Et comme en un Dédale errante et vagabonde,
Va d'objet en objet par les faux biens du monde.
Vaine dans ses frayeurs, vaine dans ses désirs,
Vaine dans son orgueil, vaine dans ses plaisirs,
Elle tombe, et tombant, sa superbe faiblesse
S'élève encore sans cesse, et sans cesse se blesse.

(???)

THESIS 7

OMNI HOMINI ^{HABENTI} ~~USUM~~ RATIONIS OCCURRUNT TENTATIONES
TAM GRAVES UT SINE AUXILIO GRATIAE EAS ~~NON~~ POSSIT HONES-
TE SUPERARE.

S. Th. 1-2, 109, 4, 8; P. 156ss.; Suarez 1, 23s.; Bellarm.: De
gratia et lib. ar. 1.5, cc. 7 et 8; W. 317ss.; Beraza, p. 267.

haec est accuratior determinatio thesisi praecedentis.
Praeter enim tentationes, sunt aliae difficultates quae homi-
nem impedire possunt.

OMNI HOMINI: in suppositione universali absoluta, sive
sit homo peccator, sive justus.

DEI: saltem per plures menses, et etiam per aliquot
annos.

HABENTI USUM RATIONIS: habenti facultates ita evolutas ut
possit perfecte distinguere inter bonum et malum morale; nec
determinare volumus quo tempore aliquis ad hunc statum perve-
nit.

TENTATIO: quaecumque difficultas ad fidem vel mores hois
spectans.

PROBATIONIS: difficultas non directe ad malum inducens
v.g. Gn 22.1

SEDUCTIONIS: difficultas directe ad malum inducens, seu
solicitatione ad peccandum. Habetur quoties eo tempore
quo bonum faciendum est, occurrit motivum avertens ab hoc
bono, vel quoties instat aliquod incentivum ad malum fa-
ciendum. Oritur aut 1) a natura corrupta, 2) aut ab aliis
hominibus, 3) aut ab objectis externis, 4) aut a diabolo.

GRAVES: Non praecise quae, vel quia, sollicitant ad lae-
dendum praecceptum grave, sed quae gravem difficultatem gi-
gnunt et ad peccatum vehementer sollicitant, et hoc quidem
sive relate ad subjectum, sive per se et simpliciter. Illa
nempe est quae pertinaciter, constanter et moleste suadet.

GRAVIS SED. QUID: vel propter intensitatem (intensive), vel
propter durationem (extensive).

GRAVIS SIMPLICITER; intensitas et duratio quae ita durat ut intellectus obscuretur et voluntas defatigatur, praesertim ex inuturnitate.

AGITUR de tentatione simpliciter gravi subjective et rationem ad peccatum grave, tentatio, scilicet in se considerata (subjective) gravis, non tamen terminative gravis, inducens scilicet ad peccatum grave. Tentatio enim potest esse terminative (objective) gravis quin necessario sit in se gravis v.g. tentatio ad matrem occidendam.

NON AGITUR de tentatione quae liberum usum rationis impedit.

NON DICIUS hominem lapsum sine gratia nullam gravem tentationem superare posse, quia vix probari hoc posset ex fontibus revelationis; sed dicimus quod dari possunt tales tentationes quae sine gratia vince nequeunt.

DE FACTO, in hac oeconomia salutis, nulla occurrit tentatio gravis quin simul adsit gratia. P. 157, 163.

S. I. A. A. AUXILIO GRATIAE: i.e. cum solis viribus naturalibus.

TAM GRAVIS... UT NON POSSIT: propter nempe impotentiam moralem, non physicam, voluntate remanente libera.

HONESTE SUPERARE: Triplex enim potest esse victoria: vitiosa, supernaturalis, moralis tamen naturaliter. P. 158; W. 318.

IN THESI agitur de victoria ethice honesta.

ADVERSARI: Pelagiani: Sola libertate haec potest pervenire ad statum in quo nullum exporietur motum concupiscentiae.

NOTA: Theologiae certa. Suarez, 1, 26, 12.

PROBATUR:

1 - EX SS.

a) Ex praecepto orandi:

Xtus nos jubet orare, ne ob infirmitatem carnis succumbamus tentationi;

Atqui oratio non esset semper necessaria si homo posset omnes tentationes superare vel eis diu resistere absque speciali Dei auxilio.

Ergo...

MAJOR: Mt., 6, 13; 26, 41; Lc 10, 1, 6s.; ubi jubemur rogare, non sit tentatio, sed ne ipsa superemur. P. 109; 2-2.83.9. c. fine.

b) Ex potentia adversariorum

1 Cor. 10.12s; Eph 6.10ss. etc.

S. Paulus invitatur fideles ad perpetuam cautelam quia colluctatio ipsis est adversus potestates superiores tentationem tamen superari posse dicit cum speciali Dei auxilio;

atque haec indicant hominem sine tali auxilio non posse divinam superare tentationes quas sibi occurrunt.

Ergo...

c) Job. 7, 1; 14, 1; Rom. 7, 23ss; 2 Cor. 12, 9; Gal. 5, 17; 2 Thess. 3, 3; 2 Tim. 2, 3, 5; 1 Pet. 5, 8ss.; Sap. 8, 21.

2 - EX DOC. ECCLESIAE: Dt. 132s., 135, 103, 182, 190, 187, 1029s. 806. P. 161.

Intima persuasio et praxis fidelium testatur hunc esse sensum Ecclesiae; in tentatione enim ad Deum recurrunt pro certo habentes se sine gratia victum iri. P. 162.

3 - EX PP.:

a) Explicata est doctrina S. Aug. et PP. qui contra pelagianos scripserunt. Omnes docent etiam justificatis necessarium esse speciale auxilium ad tentationes superandas. P. 161.

V.g. R. 315, 548, 1191, 1210, 1263, 1404, 1406, 1504, 1509, 1592, 1718, 2201; 485, 1153, 1956, 2227.

b) Vita est militans: RA. 90, 120, 165, 327, 483, 498, 594, 734, 990, 1174.

c) Ex technica necessaria et difficili ad eas vincendas: RA. 33, 36, 99, 148, 175, 190s., 193-6, 205, 207s., 232, 478, 484, 547, 567, 594, 772, 837, 931, 957, 968, 1029. Ascetica speculativa et speculativa practica.

4. EX TT. S. Th., 1-2. 109. 8-2a paragraphus.

5. RATIONES : Cf. thesim 6.

SCHOLIUM I :

Ratio illius impotentiae non est quaerenda in ipsa tentatione seorsim sumpta, sed provenit ex diuturnitate tentationis et ex eo quod saepe nocetur cum longa serie difficultatum. Vehementia ipsius tentationis gignitur ex eo quod bona sensibilia diu et continuo intellectum et voluntatem sollicitant eorumque vim resistendi minuunt. Unde accedente tentatione Cindeli, homo impotens est ad diutius resistendum, nisi a superiore agente juvetur. Tamen remanet homini potestas libere volendi resistere, neque ullum incens assignari potest quo desit potestas tum physica, tum moralis resistendi, ideoque vere peccat. Si tamen sumatur omnia instantia collective, unum certo erit quo non volet adhibere viros quos sibi praesto sunt ad resistendum.

P. 134ss. Cf. 1-2.109.8.

SCHOLIUM 2 : Quomodo auxilio hoc indigeat ad legem naturalem. diu servatam totam et ad vincendas eas tentationes?

De potentia ordinaria Dei requiritur, sed non sufficit gratia scilicet. Ad singulas autem tentationes distributive vincendas, res extrinseca, rei, nec ex dispositione Dei positiva videtur gratia scilicet requirita. Requiritur etiam tum illustrationes intellectus tum inspirationes voluntatis. Dzl39,141, P.171ss. Quae sunt slos. scilicet sed. modum i.e. propter merita Christi, aut etiam ntelles. quod substantiam (donum); sed pro fidelibus videntur esse intrinseca slos..

DIFFICULTATES : W.319; Beraza 207 s.

TESSERA: Billot' de Gratia p.43:

"Hanc autem cogita hominem in ea habituali dispositione existentem, quam secum fert purae naturae status, nimirum cum tanta dependentia a sensibus, cum tam praevalente interioris appetitus influxu, cum tanta pronitate ad temporalia et visibilia bona, deinde quo cum iis oibus intrinsecis conditionibus quae in nobis concurrunt sunt dissolutionem harmoniae in qua consistebat ratio gratitudo originalis iustitiae; et facile aestimabis quod actuosus amor affectus non valuisset ex sese transcendere ordinem boni praesentis vitae, et quod ex consequenti, idem ille homo fuisset in naturali impotentia faciendi et vitandi quicquid faciendum et vitandum est, ut huiusmodi vita in suum ultimum finem bene et recte dirigatur.

- THESIS 8^a -

NULLUS HOMO? NE JUSTUS QUIDEM, SINE SPECIALI PRIVILEGIO POSTEST DIU VITARE OMNIA PECCATA VENIALIA.

S.Th., 1-2.109,8; Suarez: 1.9, cc.7 et 8; P.173ss.; V.321ss.; Mazzella, n.341; Beraza, p.231; Billot, the.5.

N.B. - Hac thesi excluditur perfecta impecunia a Pelagianis statuta de multis hominibus justis, et statuitur etiam homines justos communiter incurrere saltem quaedam venialia peccata.

PECCATUM VENIALE est deordinatio respectu legis divinae quae vel propter levitatem materiae, vel propter imperfectionem consensus non secum fert amissionem amicitiae divinae.

Pecc. mortale est CONTRA amicitiam divinam;
Pecc. veniale est PRAETER amicitiam divinam.

AGITUR in thesi de peccatis venialibus semi-deliberatis, non de peccatis deliberatis quae sunt venialia ex levitate materiae.

PRIVILEGIUM est aliqua exceptio a lege generali et odiosa.
Non est tt. praeter sed contra legem.

VITARE omnia peccata venialia:

DELIBERATA est gratia extraordinaria, non contra sed praeter legem;

SEMI-DELIBERATA est privilegium, non tt. praeter sed contra legem.

SPECIALE i.e. quod hoi. rarissime conceditur.

EST igitur, in hac thesi, donum distinctum a gratia sanctificante et a gratiis actualibus quae ordinarie hominibus conceduntur juxta supernaturalem Dei providentiam.

DIU: i.e. saltem per aliquot dies. Si quis diceret omnia peccata venialia posse vitari per unum diem, non diceret aliquid improbabile.

"Existimo tamen hoc tempus non posse omnino definiri, quia pendent a variis circumstantiis ut ex complexione et dispositione hominis, ex consuetudine, ex vitae statu, et similibus. Solum dicere possumus majori tempore vitari peccata deliberati, quam quae fiunt ex surreptione". S.9.29; Maz.,348; Ber.,251.

Unde "DIU" de qua in hac thesi, brevius est quam in thesibus praecedentibus.

IMPOSSIBILITAS illa non est physica sed moralis, antecederet quidem ex maxima difficultate, consequenter ex defectu fortitudinis et constantiae. P. 176; Mazzella, 253ss.

IMPOTENTIA ILLA scilicet est.

- a) Terminative vage et indeterminata; v.g. Mt 18.17
- b) Respectu venialium pecc. collective non separatim seu divisim sumptorum.
- c) Antecedens, non tt. consequens usum libertatis i.e. nunquam superatur.
- d) Antecedens moralis non physica; et quidem:
- e) Simpliciter talis (stricto dicta) non tt. sed. quid (lato dicta);
- f) Auferibilis ex speciali privilegio v.g. BMV. Dz 833.

ADVERSARIUM: Pelagiani. Ho. sine privilegio abstinere potest ab oi. peccato etiam levi. R 1365,1368,1894,1976,2019.
Beguardi et Beguinae: Dz 471.

SENSUS THESEOS:

Cum ordinaria, immo et extraordinaria gratia non datur potentia moralis et expedita vitandi peccata venialia semi-deliberata omnia collective sumpta; etsi negari nequeat hominem ita a Deo adjuvari, ut possit in nullum peccatum veniale cadere.

NOTA:

- Si DIU = tota vita: DE FIDE DEFINITA: 833; 106-8; 804,810.
- Si DIU non est tota vita: THEOLOGICE CERTA.

PROBATUR

- 1. EX SS: (Sec. interpretationem CC et PP).

pp. R. ser. 3.6

A. - Jac 3.2 (Dz107); Mt 6.12 (Dz107; R1536, 1781, 1976); Mc. 11. 25ss; 1 Jo 1.8 (Dz108; R1794, 1918).

In his locis,

- a) omnes homines dicuntur frequenter peccare;
- b) omnes, etiam justī, a Xto jubentur rogare veniam delictorum;
- c) hanc veniam rogare jubentur quoties orare incipiunt.

Atque si omnes homines, etiam justī, tam frequenter admittunt peccata, dicere cogimur hominem, sine speciali privilegio, non posse diu vitare omnia peccata saltem venialia semi-deliberata.

Ergo P. 176, 178; Van Noort, 48.

THOMAS: Ibi etiam habetur impossibilitas moralis saltem consequens, ubi fieri nemo facit quod est faciendum.

B. - Prov. 24.16; Eccl. 7.21; 1 Jo. 3.4, 6, 8, 9.; 2 Par 6.36; Job, 37.7; Ps., 142.2; La., 9.15, 20; 1 Jo., 3.6.

C. - EX DOC. ECCL.: Dz108-108; 804, 810, 833, 899.

D. - EX LITURGIA.

In Missa: "Suscipe... quam ego indignus famulus tuus offerre tibi Deo meo vivo et vero pro innumerabilibus peccatis et OFFENSIVIS et negligentis."

CHAMBERLAINUS: Manque d'égards, de politesse, d'éducation; Rusticité, grossièreté, impolitesse. Nous sommes tous à l'égard de Dieu des ours mal léchés, des roturiers, des gens mal élevés, des paysans du Danube, des Béotiens.

4. - EX PP.: P. 170; R. 527, 981. (1332), 1509, 1536, 1713, 1733, 1737, 1801, 1846, 1898, 1894, 1810, 1821, 1073, 2001, 2201; Nos negare hoc absolute per Dei gratiam posse esse sine peccato in hac vita, sed, ACTUM NEGANT: P. 1720, 1794. RA. 658, 382.

5. - EX TT. 1-2, 109.8; 74.3.2m (74.10).

3.79.4.2m: "Videtur istam sancti non ducunt sine pecc. venialibus."

3 Sont 12.2.2.1.1m: "Neque est inconveniens quod aliqua hora ho. sit absque oi. peccato; quamvis ho. diu durare non possit propter difficultatem vitandi pecc. venialia."

4 Sent. 21.1.4^m; *Non fuit intentio Apostoli (1 Jo. 1.8) fidere quod non sit aliquod momentum in quo ho. non sit sine peccato (veniali) quoad culpam; sed quia ista vita a nullo sine peccato agitur; et quia etiam dimissa culpa, aliquis reatus remanet*.

6°- RATIONE et EXPERIENTIA :

Non probatur sed SUADETUR. Van Noort, 50. Nam etiam justis remanet prava concupiscentia.

Atqui ii in quibus remanet prava concupiscentia non possunt diu vitare omnia peccata venialia semi-deliberata.

Ergo...

MAJOR: Ex Dz. 792, ex experientia et ex consensu theologorum.

MINOR: 1°- Ex experientia;

2°- Ex ratione, nam.

Ut vitentur omnia peccata, etiam venialia, omnes et tam varii motus insurgentes in anima perfectissime subjici debent imperio voluntatis;

Atqui in iis in quibus manet prava concupiscentia non omnes motus insurgentes in anima ita perfecte subjiciuntur dominio voluntatis.

Ergo... P. 162; 1-2. 109, 8.

SCHOLION I.- DE POSSIBILITATE VITANDI OMNIA PECCATA VENIALI PLENE DELIBERATA.

Durandus quidem tenet justum posse ea omnia vitare. At alii communius docent cum sola ordinaria gratia omnia peccata venialia deliberata non vitari posse per totam vitam. Ratio sumitur etiam ex imperfecta subjectione appetitus inferioris. Sed conceditur sancto s per diminutionem fomitis et per abundantiam gratiarum, diu et praesertim in fine vitae, a talibus peccatis abstinere. Concludes non cuiusquam e suadendum esse votum vitandi omnia peccata venialia deliberata. Boyer, 99; P. 174. Beatus Claude de la Colombière: *Projet d'un voeu.*

Poulain (Grâces d'oraison 10e Ed. p. 162 et notes):

LE VOEU DU PLUS PARFAIT doit être précédé d'un long noviciat. Ste. Thérèse le fit à l'âge de 45 ans. Mais il fallut le lui restreindre peu. malgré ses grandes lumières, il en résultait pour elle des scrupules.

Trid. p. 160 ss. et notes: La DEVOTION DE L'EXPLATION: 1) Accepter les souffrances; 2) Demander les souffrances. Ce second degré doit être regardé comme très exceptionnel.

SCHOLIUM II. - DE NATURA PRIVILEGII PRAEDICTI.

Quam necessitas aliquando venialiter peccandi, scd. praedicta, oritur ex prava concupiscentia, privilegium speciale a Trid. me-
moratum; consistet in immunitate a motibus concupiscentiae, sive illa immunitas conferatur per restitutionem doni habitualis integritatis, sive per continuam seriem auxiliorum actualium efficacium. Hinc patet, quo jure multi TT. cum Suarez dicant, donum gratiae quo habeatur potentia moralis omne omnino pecc. vitandi esse privilegium in sensu strictissimo, "privilegium contra legem"; universalis enim lex est, ut homo in statu nrae lapsae concupiscentiae laboret. Et inferre privileg. praedictum intime connecti cum immunitate a pecc. orig.. Quo posito, omnino cohaerent doctrina Eccl. lae, tenentis hoc privileg. B.V. Mariae concessum esse, et sententia communis TT. juxta quam, nulli alteri unquam collatum fuit.

SCHOLIUM III. -

Quid de modo apud sanctos sese accusandi. RAM 1924.217-233: Humilité et vérité (J. Guibert).

SCHOLIUM IV. -

1° D. confert auxilia quibus removetur impotentia physica, non autem impotentia moralis; haec radicatur in fove peccati seu concupiscentia quae est sequela peccati originalis; nec D. auferit illam propter humilitatem et fiduciam in Ipsum. S. Aug.: RA 858.

2° Quoad remissionem venialium, vide Tractatum de Poenitentia.

3° Quoad propositum non peccandi venialiter :

4 Sent. 2.2.2²me: "... in contritione de venialibus non existit propositum non peccandi venialiter, sicut in contritione de mortali exigebatur; sed quod displiceat ei h. peccatum praeteritum et infirmitas quae ad pecc. veniale inclinatur quavis ab eo omnino immunitas esse non possit".

4° Ex impossibilitate vitandi oia, veniali semideliberata, im-
mo et plene deliberata pessime quis deduceret conclusionem prac-
ticam: "Non amplius debeo curare de venialibus"; hoc propter pl-
rimas rationes, quarum indicantur duae:

- a) Venialia enim praesertim deliberata disponunt, ut ait S.Th.,
ad contrarium caritatis, viam sol. parant ad pecc. mortale,
etsi "venialia quantumvis multa non possunt aequare mali-
tiam peccati mortiferi" (Lessius. De Perf. div. l.1, c.1, n.2
sub fin.).
- b) Semper praesto nobis adest gratia ad singulum pecc. venia-
le etiam semi-deliberatum vitandum, et proinde peccatum no-
bis est imputabile saltem in causa remota.

DIFFICULTATES : W.322; Mazz.352ss.; Ber.263.

CLAVIS SOLUTIONUM :

1.- Impotentia moralis non reddit actum impossibilem sed diffi-
cilem; unde libertatem non destruit sed utique minuit.

2.- Haec impotentia est directa relate ad totam seriem venia-
lium, collective, sed indirecta relate ad aliquod pecc. indeter-
minatum quod voluntas determinat quando peccat.

3.- Non valet illatio a sensu distributivo ad sensum collecti-
vum quando importatur specialis difficultas propter collectionem
v.g. gardien de but, blay-birds.

TESSERA. S.Aug. citatus a Lessio: De Perf. div. l.1, c.15, n.85:

"Non est [pecc. veniale] bestia sicut leo, ut uno moray pottur
frangat; sed bestiae plerumque minutae, si multae sunt, nocent.
Si projiciatur quispiam in locum pulicibus plenum, numquid non
moritur ibi? Quam minuta sunt grana arenae! Si arenae amplius
in navi mittatur, mergit illam ut pereat. Quam minutae sunt gut-
tae pluviae! Nonne flumina implent, et domos deficiunt? Ergo i-
ta nolite contemnere".

A.- c. DE NECESSITATE GRATIAE AD PERSEVERANTIAM FINALEM.

* * *

THESIS 9.

PRÆTER GRATIAM SANCTIFICANTEM JUSTUS ALIO SPECIALI AUXILIO INDIGET UT PERSEVERET USQUE IN FINEM; (1^a pars); IPSA AUTEM PERSEVERANTIA ACTUALIS EST MAGNUM DEI DONUM ET SINGULARE BENEFICIUM. (2^a pars).

C.Th.1-2.109.10; 2-2.137; B. De grat. et l.arb.2.9-15; S.10. 4ss.; P.185ss.; Mazz.306ss.; Van Noort,40 ss.; Ber.p.214ss.etc.

PERSEVERANTIA tripliciter intelligi potest: (1-2.109.10)

1°- UT VIRTUS: (Habitus = qualitas difficile mobilis).

a) Habitus mentis per quem ho. firmiter stat ne removeatur ab eo quod est scd. virtutem per tristitias irruentes. Sic intellecta se habet perseverantia ad tristitias, sicut continentia ad concupiscentias et delectationes et ita est pars integralis fortitudinis. (2-2.137.1); P.9.61.

b) Habitus scd. quem ho. habet propositum perseverandi in bono usque ad finem. (Potius affectiva). Sic intellecta, perseverantia consequitur quamcumque virtutem. (2-2.137.1.3m). Est, ni fallor, firmum propositum: Dz.897,898,915.

Illi duo habitus simul cum grat. scdte. infunduntur.

2°- UT ACTUS: (vel series actuum).

c) Continuatio effectiva boni usque ad finem vitae: (2-2.137.4; 137.1.2m.; 137.2.3m)

Perseverantia ut actus non absolvitur nisi fine vitae. R.1992, 1933,2028.

PERSEVERANTIA IMPERFECTA (potentialis, temporalis, scd. quid): ea quae durat ad certum vitae tempus, non autem ad finem vitae inclusive.

Talem dari perseverantiam est De Fide Definita. Dz.827.Cf.R.1992s..

PERSEVERANTIA PERFECTA (actualis, FINALIS, simpliciter): stabi-
lis perma-sio in statu (sive primo sive repetito) grat. scftis.
(persever. activa), conjuncta cum morte in statu gratiae (persev.
passiva); unde includit duo elementa, perseverantiam tum activam,
tum passivam.

Mt. 10. 22; 26. 21; 2 Tim. 2. 5; 4. 7ss; Apoc. 2. 10.

PERSEVERANTIA ACTIVA (elementum internum, materiale); est exer-
citiu[m] perdurans actuum liberorum qui ad statum gratiae conservan-
dum gratiae conservandum pertinent. Dz 152, 806, 807; R. 1947, 1999.

PERSEVERANTIA PASSIVA (elementum externum, formale): est termi-
natio vitae in statu gratiae, seu immissio opportuna mortis.

Sap. 4. 11, 14; R. 1949, 2002.

PERSEVERANTIA MEME PASSIVA: illa quae unice pendet a Dei pro-
videntia non ab hor., ut perseverantia perpetuo amentium vel in-
fantium baptizatorum morientium ante usum rationis, vel adultorum
morientium immediate post acceptam justificationem.

Mt. 2. 10 (Sti. Innocentes).

Haec fortasse non est perseverantia GRAMMATICALITER accepta
sed utique THEOLOGICE, et ut patet magnum Dei donum.

SPECIALE.

NON hoc sensu quod est PRIVILEGIUM aut quod RARO conceditur,
siquidem est omnino scd. legem communem gratiarum nec ullam exce-
dit, nam Trid. docet, de facto oes. justificatos a pecc. mortali
abstinere posse, proindeque perseverare posse, quia "D. sua gra-
tia semel justificatos non deserit, nisi prius ab eis deseratur".
Dz. 804.

Hoc autem sensu SPECIALE dicitur quia distinguitur :

- 1° A gratia scfite et habitibus oibus, per se infusis;
- 2° Ab universali Dei concursu;
- 3° A gratiis actualibus quae connaturaliter justis conceduntur
in ordine ad singulos actus salutares;
- 4° A potentia perseverandi (to posse perseverare) quam quis ha-
bere potest, quin actu perseveret.)

SPECIALE AUXILIUM est particularis protectio et providentia divina tum interna tum externa qua indiget ho. reparatus non autem totaliter sanatus quoad subiectionem appetitus inferioris.

Non est habitus, nec se tenet unice ex parte gratiarum actualium ita ut ex earum summa consurgat.

Sed unice se tenet ex parte auxiliorum quae requiruntur tempore opportuno, ad **POSSE MORALITER SUPERARE** difficultates in via virtutis occurrentes, ultra gratiam scilicet; eique proportionatum commune et connaturale Dei regimen; **QUO AUXILIO** fit ut electi bonum agant, peccata vitent, oes. tentationes vel molestissimas vincant et morte tollantur dum in statu gratiae permanent. R.1918.

Constat igitur donis internis et externis. (S. 137.4; 1.2.109.10)

DONUM : "Ipsam op. perseverare usque in finem", seu "ad finem bonum pervenire" ita gratuitum est, ut nemo illud de condigno mereri potest. R.1999,2000,2002; 1993.

Addit, ut patet, "Tupposae perseverare in actum reducto" aliquam impeccantiam saltem extrinsecam in momento aliquo mortem antecedente S. Aug. De dono persev. C. 11 et 12; PL 45.999.

MAGNUM DEI DONUM quia coniunctam habet vitam aeternam, et necessarium est ut quis simpliciter perseveret, et omnino gratuitum utpote procedens ex beneplacito divino.

Mors enim in statu gratiae nulli justo debetur, nec adscribenda eius meritis aut viribus etiam sibus., sed unice provenit ex actu benevolentiae divinae ut donum ab aliis gratiis distinctum.

BENEFICIUM SINGULARE, quia implicat:

- a) Collationem gratiarum efficacium grae mere sufficientibus: R.1958,1995 fine;
- b) Auxilia externa quibus justus avertitur a peccato gravi. R.1504.
- c) Praevisam et intentam a Deo concordantiam mortis cum statu gratiae: Mt. 24; 42.44.46.
S. Aug.: "finis vitae huius non in hois. sed in Dei sit potestate."
- d) Consecutionem salutis aeternae. R.1957.
- e) Quaedam quae non cadunt ullo modo, sub merito: scil.

- 1) inchoatio = prima gratia efficax.
- 2) progressus = series gratiarum efficacium.
- 3) consummatio scl.:
 - ultima grat. eff.;
 - mors in statu gratiae.

ADDENDUM videtur tale donum immediate connecti cum ipsa praedestinatione. Quodcumque enim sit systema quod inter probata systemata quis elegerit, denique tandem, series illa gratiarum efficacium usque in finem importat, ex parte Dei, liberrimam electionem illius ordinis rerum, in quo praevidit talem hominem v.g. (S. Paulum) talibus determinatis auxiliis finaliter consensurum. P.169s.; Mazz., 314-317.

1^a PARS : PRAETER GRATIAM SCITEM. JUSTUS ALIO INDIGET AUXILIO SPECIALI UT PERSEVERET USQUE IN FINEM.

ADVERSARI : Pelagiani: Non requiritur ullus donum aut auxilium sle. aut speciale sed sufficit liberum arbitrium.

SENSUS THEOSOS : Agitur de ELEMENTO MATERIALI perseverantiae actualis seu de PERSEVERANTIA ACTIVA i.e. de IOSSE PERSEVERARE IN ACTUM REDUCTO.

NOTA :

1° Quod requiratur speciale auxilium ut possint justī perseverare: DE FIDE DEFINITA: Dz. 232 quin tamen determinetur quid sit illud auxilium speciale.

2° Quod justus possit oia. pecc. mortalia vitare quod idem est ac perseverare: DE FIDE DEFINITA: Dz 200, 228, 235, 204.

3° Conc. Trid. docet oes. justos illud auxilium speciale recipere: Dz 604, 806.

PROBATUR :

1°- EX S.S. :

a) Juxta S.S.

- 1) Justi servant justitiam suam inter multas difficultates et certamina: 1 Cor 9.24-27; Eph.6,11ss; 1 Pet.5.8s; Jo.15.4,9.
- 2) Cum timore et tremore salutem suam operari debent: Phil. 2.12.
- 3) Orare debent ne succumbant tentationi: Mt.6.13; 26.41.
- 4) Gratiae tribuenda est victoria: 1 Cor.10.12s.

Atqui haec oia. clare ostendunt justum praeter gratiam sc̄tfem. alio indigere auxilio speciali ut perseveret usque in finem;

Ergo praeter grat. sc̄tfem. justus alio indiget auxilio speciali ut perseveret usque in finem.

b) Ps.118 (Encomium legis divinae); Mt.26.41; Lc 18.1; 1 Tim. 6.12; 2 Tim.4.7; Heb.10.32; 12.1.

2°- EX LITURGIA : Ex precibus v.g. in Missa, litanis etc.;

In quasi oibus. orationibus, a Deo rogamus ut usque ad mortem perseveremus.

3°- EX DOC.ECCL. : Dz.132,183,192,806,832.

4°- RATIONE THEOLOGICA : 1-2.109.9.

1^a PARS : PERSEVERANTIA FINALIS EST MAGNUM DEI DONUM ET SINGULARE BENEFICIUM.

ADVERSARII :

Pelagiani, Sempipelagiani negant perseverantiam finalem esse donum.

Novatores XVIⁱ saec.: Justi necessario peccant sed necessario habent omnimodam certitudinem suae praedestinationis.

SENSUS THESEOS.

In hac parte agitur praesertim de ELEMENTO FORMALI perseverantiae, seu de PERSEVERANTIA PASSIVA, SUPPOSITA utique PERSEVERANTIA ACTIVA, et proinde de PERSEVERANTIA ACTUALI.

NOTA :

1° Quod perseverantia finalis sit magnum Dei donum et singulare beneficium: THEOLOGICE CERTUM ex Dz.826. Cf.821,822 et quantum ad perseverantiam activam totidem verbis docetur a Conc. Trid. Dz.826 (806) 183. In Dz.132: posse perseverare non videtur distinguere a gratiis actualibus.

2° Insinuat illud donum esse distinctum a gratia scilicet, seu non oibus justis datum esse: Quod est THEOLOGICE CERTUM: Dz.826s.

3° Explicite asseritur justum nec posse nec debere certitudinem habere de sua perseverantia, praeter revelationem: Dz.825.

4° Quod factum moriendi in statu gratiae sit donum distinctum ab aliis: CERTUM.

PROBATUR :

1°- Ex S.S.: (Textus a CC., PP. et ab Aug. allatis)

Rom.14.4; 1 Cor.1.7s.; 1 Thess.5.23; (Ps.93.16ss.; 118.33ss.; 126.1s.; Jo.18.9.

Quoad elementum ACTIVUM: Phil.1.6; 1 Pet.5.10; Jo.17.11ss.; Lc.22.31ss.;

Quoad elementum PASSIVUM: Sap.4.7-15 (R.1328); Lc.23.42ss.;

UNDE SIC ARGUITUR:

SS. tribuit perseverantiam finalem beneficio Dei quod precibus obtinetur.

Ergo.

2°- EX TRADITIONE:

S. Aug. integrum librum scripsit (PL 45.993-1049) in quo hanc tenet doctrinam; et affert testimonium Cypriani, qui hoc probat ex Oratione Dominica. (PL, 45.996) P.186; P. Comp. 256; V. Noort, 44.

Quae doctrina recepta est a Summis Pontificibus et CC.: Dz.132, 139, 183, 806, 825, 826, 827, 833, 836.

3° EX FP.:

Ex exhortationibus quas fidelibus faciunt ad petendam perseverantiam, hanc apparet esse distinctam a gratia scilicet, et a gratiis actualibus huius justificato connaturaliter debitis:

R. 2002 (elementum passivum) 1964 (elementum activum); R. 1059, 1958, 1960, 1992s., 1995, 1999, 2002, 2005, 2012.

Quid sit perseverantia finalis: R. 1947, 1949, 1992s., 1999, 2002, 2028.

Quid sit "posse perseverare": R. 1177, 1945, 1955s.; RA. 362, 432, 953.

Ex eorum doctrina de necessitate, frequentia et perseverantia orationis. Vide RA: Index Alphabet: Oratio.

4° RATIONE THEOLOGICA: P. Comp. 257.

Ad finaliter perseverandum pro adultis, DUO requiruntur: 1) perseverantia passiva et 2) perseverantia activa;

Atqui neutra est in potestate hominis.

Ergo perseverantia finalis est singulare Dei beneficium.

MINOR: Perseverantia PASSIVA in eo consistit quod homo moritur quando est in statu gratiae;

Atqui mors in statu gratiae non pendet a libero arbitrio sed ex Dei beneplacito;

Ergo est singulare Dei beneficium

ULTIMA minor maxime elucet in infantibus baptizatis morientibus ante usum rationis.

Etiam in adultis dantur casus omnino singulares.

De perseverantia ACTIVA, minor stat ex A). scilicet, versatilitas hominis, non totaliter gratia scilicet, et gratiis actualibus connaturaliter debitis tollitur.

5° CONFIRMATUR: 1-2.109.10; 2-2.137.4; De Verit. 24.9 et 13.

SCHOLIUM 1.- De "posse perseverare". P.183i.;

Dz.200,804,806,828,832,835,1092; R.1177,1945,1955s.; 485,1153,1956,2227.

SCHOLIUM 2.- Quomodo differat perseverantia finalis a dono confirmationis in gratia. P. 191s.; 1.23,1s.; 1-2.109.10.

SCHOLIUM 3.- Quomodo differat donum perseverantiae a praedestinatione. P.II,p.230.

SCHOLIUM 4.- Quomodo necessitas auxilii specialis ad continuationem justitiae cohaereat cum necessitate gratiae actualis ad singula opera salutaria. V.Noort,42.

SCHOLIUM 5.- De incertitudine doni perseverantiae. Dz.808s., 826, 827; P.192; V.Noort,46. Potest tamen suppletiter emendari ut postea videbimus.

DIFFICULTATES: F.Comp.258ss.; Ber.237ss.; 245; Manz.,318,325ss

TESSERA : COMPENDIUM INTERPRETATIONIS ORATIONIS DOMINICALIS.

(Pater Noster)

Cf. De Dono persev. FL 45.996.

a) SANCTIFICEMUR NOMINE TUO i.e. ut nomen ejus sanctificetur in nobis i.e. ut sancti simus, ut qui in Bmo. sanctificati sumus, in eo quod esse cepimus, PERSEVEREMUS. (996)

b) ADVENIAT REGNUM TUUM... non enim veniet regnum Dei nisi his qui PERSEVERAVERINT usque in finem. (997)

c) FIAT VOLUNTAS TUA... cum enim in justis jam factum est, cur ut fiat adhuc petunt, nisi ut PERSEVERENT in eo quod esse coeperunt. (997)

d) PANEM NOSTRUM QUOTIDIANUM... i.e. Eucharistiam, ne ab eo Christi corpore separentur, sed IN EA SANCTITATE PERSEVERANT. (998).

e) DIMITTE NOBIS... : Non directe de PERSEVERANTIA sed INDIRECTE, docendo necessitatem orationis, quia oes. etiam justi peccant. (998)

1) NE NOS INFERAS IN TENTATIONEM. Quid aliud quam ut in SANCTI-
TATE PERSEVERENT, precantur. (999)

"Si ergo alia documenta non essent, haec DOMINICA ORATIO nobis
ad causam gratiae, quam defendimus, sola sufficeret: quia nihil
nobis reliquit, in quo tanquam in nostro gloriemur. SIQUIDEM ET
UT NON DISCEDAMUS A DEO, NON OSTENDIT DANDUM ESSE NISI A DEO, CUM
POSCENDUM OSTENDIT A DEO." (1001)

Quelqu'un demandant un jour à Lessius ce qui pouvait nous assu-
rer une mort tranquille cette réponse :

QUATRE CHOSES.

- 1° Implorer tous les jours de Dieu le don de la persévérance
finale et la grâce de ne pas l'offenser par le péché.
- 2° Progresser journellement dans la vertu.
- 3° Entretenir dans son âme une tendre compassion pour les souff-
rances du Sauveur et s'appliquer à souffrir avec Lui.
- 4° Une vive affection pour la Ste. Mère de Dieu.

(Van Sull : Leonard Lessius, p.275 s.)

B. - DE GRATUITATE GRATIAE

- Thesis 10^a -

GRATIA NON DEBETUR

- 1^a - ULLI EXIGENTIAE NATURALI,
- 2^a - NEQUE MERITO NATURALI HOMINIS,
- 3^a - NEQUE EJUS PRECIBUS NATURALIBUS,
- 4^a - AUT DISPOSITIONI NATURALI POSITIVAE.

S.Th., 1-2.112,3; De Verit., 6.2; Suarez: Proleg. 4, c.1; 1.12, c. 34; Bellarminus: De Grat. et lib. arb. 1.6, cc.5-8; P. 193ss.; W. 284ss.; Mazz., 756s.; V. Hoort, 77s.; Billot, th.13.

GRATIA: Donum supernaturale; agitur de prima gratia actuali, non autem de gratia ex praecedenti gratia.

NON DEBETUR: nulla np. esset in Deo injustitia si hoibus., vel propter ntram., vel pr_opter ejus opera scl. meritum aut impetration_em aut dispositionem, omnem gratiam denegaret. P.193; Mazz.786.

1^a PARS

GRATIA NON DEBETUR ULLI EXIGENTIAE NATURALI.

EXIGENTIA: (in genere) id quod requiritur vi necessitatis alicuius vel juris.

EXIGENTIA NTRLIS.: id quod requiritur ut natura aliqua non sit frustra.

DUPLEX : (1-2.112.1,2m)

- a) Respectu ipsius ntrae. humanae quae qua talis non posset relinqui a Deo sine gratia; (1^a pars) [NATURA]
- b) Respectu operum ntrlium. hois.: [OPERA NOSTRA]

OPERA NOSTRA :

- 1) MERITUM : de condigno, vel de congruo;
- 2) PRECES seu IMPETRATIO;
- 3) DISPOSITIO: positiva vel negativa.

ADVERSARI :'

1°- MANICHAEI: Merito ntræ. bonæ, oia. animæ humanæ debentur quæ ad summam perfectionem et beatitudinem requiruntur.

2°- BAIANI, JANSENISTAE: Natura creata ex se est tam inepta ad finem assequendum, ut D. salva bonitate et sapientia sua non possit ei gratiam denegare. Unde ante peccatum gratia fuit debita; post peccatum est indebita quatenus indignis i.e. peccatoribus datur.

3°- AUGUSTINENSES: Gratia scf. est donum plane indebitum naturæ integræ; gratia autem actualis "ex decentia creatoris" debetur naturæ, ne in summam miseriam ruat. P.194s.; Schæben: Dogm.3.621ss..

NOTA : PROXIMA FIDEI : Dz. 1011,1385.

PROBATUR :

1°- EX SS.:

A.- QUOAD gratiam sanctificantem: Stat ex elucidatione 1a et ex tract. de gratia sanctificante. P.196: 2 Pet.1.2ss. (quomodo = quoniam); 1 Jo.3.1s.; Eph.,1.15s.

B.- QUOAD gratiam actualem: Describitur, sicuti totus ordo gratiæ, præsertim apud Paulum, ut aliquid quod soli infinitati caritati Dei debetur et ut transcendens omnem creatam potentiam.

Eph.3,8,14ss.; Col.1,10ss.; Eph.,1,5ss.; Rom.8,14ss.; Jo.17,20ss. Cf. P.197.

2°- EX DOC..ECCL.: Dz.192,199,1011,1385; Col. Lac.7.518a,567,1637b,1638a.

3°- EX PP.: Docent:

- a) gratiam superare oes. exigentias ntræ. v.g. R.1456, 1939,1952,1982.2106;
- b) gratiam esse essentialiter gratuitam v.g.: R.1443,1451s., 1456,1458,1473,1496,1791,1807,1837,1851,1857,1889,1974, 199,2005,2034,2044s.

c) Essentialem distinctionem inter gratiam et dona naturalia v.g. R.253,529,699,813,941,950,960,1027,1185,1318,1433,1755,2100,2115,2265,2359. Cf. Scheeben: Dogm. 3, 674-699.

4°- RATIONE : De Verit. 6.2; 1-2.111,1,2m.

2^a PARS

GRATIA NON DEBITUR ULLI MERITO NATURALI HOMINIS.

MERITUM (abstracte): Ipsum jus ad praemium, sive ex justitia, sive ex benevolentia, aequitate aut decentia.

MERITUM (concrete): Est actus qui in obsequium alterius ita praestatur ut premio dignus sit.

in actu primo = valor operis.

in actu secundo = acceptatio operis a praemiante.

DUPLEX MERITUM :

DE CONDIGNO: quando valor operis est moraliter, proportionatus ad praemium; huic merito respondet titulus justitiae et merces debita.

DE CONGRUO : quando valor operis non est moraliter proportionatus ad praemium, sed solum allicit benevolentiam alterius ad praemium dandum; huic merito respondet titulus aequitatis cujusdam et praemium ex decentia conveniens.

MERITUM HOMINIS: hic intelligitur actus naturaliter honestus qui exigeret gratiam ut praemium; tali actui denegatur meritum tum de condigno, tum de congruo.

ADVERSARII :

PELAGIANI: Ho. DE CONDIGNO gratiam potest mereri.

SEMI-PELAGIANI: Ho. DE CONGRUO gratiam potest mereri.

NOTA :

DE FIDE DEFINITA: Dz.191.200 (ubi rejicitur oe. meritum absque restrictione, sive de condigno sive de congruo siquidem omnino negat oe. meritum ntle.) 797,813. Cf. V.Noort, 78.

PROBATUR:

1°- EX S.S. EPISTOLA AD ROMANOS:

Doctrina Pauli in hac epistola sic potest COMPENDIOSE enuntiari.

PRIMA ASSERTIO: Xtus non datus est ob ullorum merita, sed ex gratuita Dei benevolentia et misericordia: Sic probatur:

- a) Oes., tum Judaei, tum gentiles erant peccatores: cc.1-3;
- b) ipse Abraham non per opera, sed per fidem justificatus est: c.4;
- c) Oes. tum Judaei tum gentiles, mortui sunt in Adamo et vivificati sunt in Xto: cc.4,5,6;
- d) Lex mosaica, non habebat virtutem justificandi sed sola gratia, qua adveniente, lex exinanita est cc.7 et 8;
- e) Etsi multi filii Abrahae scd. carnem, non attentis eorum operibus, alios computavit Deus inter filios repositionis, alios exclusit: c.9.

SECUNDA ASSERTIO: Posteritas Abrahae cui facta est promissio de Xto. est ea quae est scd. propagationem spiritus et proinde sunt filii Abrahae, ii qui spiritum eius et fidem imitantur. Sic probatur:

- a) Ismael et Esau non computantur inter filios ejus, etsi scd. carnem filii; e contra Isaac et Jacob: c.9.
- b) Ex testimonio Oseae et Isaiae qui docent vocandos esse non tt. Judaeos sed et gentiles: c.10.
- c) Justitia non ex lege est, sed ex fide quae oibus. proponitur et proinde eos. possunt esse filios Abrahae.
- d) Ex variis SSae. textibus quibus probat Deum non tt. Judaeis sed et gentilibus dare gratiam.

TERTIA ASSERTIO: Omnibus prorsus, sive Judaeis, sive Gentilibus, Evangelium est praedicandum. Lex gratiae dat fortitudinem, lex mosaica obligat sed non dat fortitudinem.

UNDE SIC ARGUITUR:

Si ho. operibus mere ntrlibus. gratiam mereretur sive de con-
digno, sive de congruo:

- 1) Haec gratia foret ex operibus;
- 2) ho. sine gratia sese discerneret ab aliis in negotio salu-
tis et posset de se gloriari;
- 3) D. non ex pura misericordia, sed ex debito, volenti et cur-
renti gratiam largiretur;

Atqui haec ab Apostolo damnantur;

Ergo...

MAJOR: Patet

MINOR:

- 1) R om. 5.5ss.; 11.6;
- 2) Rom. 4.4; 9.21; 11.33-37; (1 Cor. 4.7; Eph. 2.8ss.)
- 3) Rom. 9.11 ss., 15s., 31s.

2°- EX DOC. ECCL.: Dz. 135ss.; 176-182; 191, 200, 200a.s.; 797ss.;
801; 1518, 3038s. = 200a.s.

3°- EX PP.: Gratuitas omnimoda gratiae est principalis doctri-
na ab ipsis statuta contra Pelagianos v.g. R. 220,
1165, 1177, 1204, 808, 1791, 1807, 1851, 1857, 2034.

4°- RATIONE: (1-2. 114.5).

Ut aliqui actus praemium determinatum merentur, sive ex justi-
tia, sive ex decentia, debet existere aliqua proportio inter ac-
tum et hoc praemium.

Atqui inter actus naturales et gratiam supernaturalem, nulla
est proportio, ut patet ex terminis et ex antea dictis.

Ergo...

3^a PARS

GRATIA NON DEBETUR PRECIBUS HOMINIS NATURALIBUS

ORATIO: explicatio desiderii coram D E O ut aliquid ab eo impetremus. 2-2.83.1: Oratio est petitio decentium a Deo.

IMPETRATIO: Moralis motio libertatis aut misericordiae Dei per humilem deprecationem (Palmieri). Est scilicet:

CONFESSIO explicita propriae indigentiae, et

PROTESTATIO implicita bonitatis, misericordiae et potestatis Dei.

PRECES: sunt petitiones quibus homines Deo proponunt necessitates et desideria sua, et provocant ad Dei omnipotentiam et benignitatem ut sibi desideria concedat. Thesis negat Deum dare dona supernaturalia propter preces solis naturae viribus elicitas. P.Comp.263.

PRECES hic considerantur qua "impetratoriae" non qua "meritoriae", id quod forte meritum haberent in ordine ntli. 2-2.83. 15 et 16.

ADVERSARIJ : Semi-Pelagiani.

NOTA : SANTEM CERTA.

PROBATUR :

1°- EX ARAUSICANO et PP. scribentibus adversus Pelagianos.

Dz. 179; 176 ubi non habetur definitio quia non apparet utrum sumatur invocatio qua "petitio" vel qua "meritum". Dz. 1518. R.1451, 2006, 2034. P.205.

2°- EX S.S.: suadet v.g. ex Rom.6.15, 26ss.; Jo.15.7; Gal.4.6; ubi efficacia orationis nostrae tribuitur Spi.Sto. et unioni cum Xto.

3°- RATIO (Dz.1518) idem suadet, quia non habetur proportio inter orationem naturalem et donum supernaturale, nam sine gratia neque cognoscere, nec appetere possumus objecta supernaturalia, ut oportet.

Atqui non possumus orando impetrare quod nec cognoscimus, nec appetimus. In oratione enim, petens movet benefactorem ad misericordiam, ei ostendendo indigentiam vel privationem boni quod rogat; nemo autem potest ostendere indigentiam vel privationem boni quod nec cognoscit, nec appetit. P.206ss. (In ordine sli. qui incapax est meriti impetrare potest pro aliis.)

4^a PARS.

HOMO NEQUIT NATURALITER SE POSITIVE DISPONERE AD PRIMAM GRATIAM ACTUALEM.

DISPOSITIO: id quo aliquid plus minusve proxime constituitur idoneum ad aliquid suscipiendum, seu id quo proportionatur subiectum ad aliquid.

Dispositio aliquo modo agit ad modum causae materialis. (de la Taille; Mystery of Faith and human opinion contrasted and defined, p.404.)

DUPLEX EST :

PHYSICA: id quo materia plus minusve constituitur idonea ad formam recipiendam.

MORALIS: id quod, suo valore, plus minusve movet aliquem ad aliquid conferendum. *Minus, sic causa efficiens*
Opposita est causa materialis

UTRAQUE: est vel positiva, vel negativa;

NEGATIVA: id quod se habet ad modum removentis prohibens non-aggravation de déchéance.

POSITIVA: id quod ex se ordinem habet ad aliquid recipiendum.

SE DISPONERE POSITIVE ad gratiam recipiendam, est ponere actum quo anima acciperet idoneitatem ad gratiam recipiendam, ultra id quod ex natura habet; adderet nempe aliquid ad potentiam obedientialem. Vide Tract. de Grat.Scif. iam thesim.

SE DISPONERE NEGATIVE: est vel omittere actum peccaminosum, quo gratiae impedimentum poneretur (removere prohibens) vel ponere actus naturales quibus exercitium operum salutarium faciliteretur, nempe debilitando habitus vitiosos, aut acquirendo habitus honestos; sic homo redderetur non quidem dignus sed minus indignus; est sol. non ponere maiora impedimenta.

PACIENTI np. quod ntriliter in se est, D. daret gratiam NON QUIA facit ~~III~~ EI QUI facit;

dum NON PACIENTI, propter obicem quam ille ponit, gratiam D. saepe denegat.

In Schemate Conc. Vat.: Col. Lac. 7.553 A haec leguntur:

"Quando definitur necessitas grat. actualis ad volendum aut perficiendum bonum aliquod, sicut oportet, ut disponat ad justitiam christianam, id intelligitur de dispositione positiva et per modum meriti de congruo, non autem de dispositione improprie dicta et solum negativa, quatenus ho. maiora impedimenta gratiae non ponat.

Cf. S. De Grat. l. 4, cc. 12-17; l. 8, c. 7."

ADVERSARII : Semi-Pelagiani.

NOTA : SALTEM CERTA. Cf. Van Noort, 79.

PROBATUR :

1°- EX CONC. ARAUSTIC. Dz. 179.

Concilium negat absolute gratiam nobis conferri ob ullum ex actibus qui a nobis fiunt viribus naturalibus, sed ex gratia docet haberi quod actum quemlibet debito modo facere possimus.

Atqui qui ob nullum prorsus actum naturalem habet ut gratia sibi conferatur, ille nequit viribus naturalibus sese positive disponere ad primam gratiam actualem.

Ergo...

MINOR patet, nam haec dispositio positiva, seu idoneitas ad gratiam recipiendam acquiritur per aliquem actum liberi arbitrii, quo homo sibi dat aliquam habitudinem ad gratiam. Cf. Dz. 1518; 813.

Dz. 179 abstrahit a voce "dispositionis" sed sat excludit oes. modos quibus huius modi dispositio haberetur.

Dz. 176, 177, 178: non definitur sed utique dicitur ois actus dispositionis ntlis. nil facere ad obtinendam gratiam. Cf. Phil. 1,6; 2,13.

2°- EX PP. qui extollunt omnimodam gratuitatem gratiae et ipsum initium motus salutaris adscribunt auxilio sli. Dz. 178.

3°- EX TT. v.g. 1-2.112.2; 2-2.2.5.im.

4°- EX RATIONE :

Ubi habetur dispositio positiva subjecti, ibi habetur aliqua-
lis exigentia ad formam recipiendam;

Atqui naturaliter nequit existere vel aliqua-
lis exigentia creaturae ad gratiam supernaturalem, ut patet ex ipsa notione entis
supernaturalis.

Ergo in homine nulla potest esse naturaliter dispositio posi-
tiva ad gratiam supernaturalem.

ADDE quod gratia actualis non necessario supponit vel dispo-
sitionem negativam si haec de facto existat. V.g. conversio Pau-
li, Mariae Magdalenae, Samaritanae.

SCHOLION : "FACIENTI QUOD IN SE EST DEUS NON DENEGET GRATIAM".
(Dz. 1648, 1677)

P. 210ss.; Mazz., 848ss.; V. Noort, 81s.; Capéran: Le salut des
infidèles. Essai théologique, pp. 39ss.; Id. Essai historique: Cf.
Indicem. DTC. Infidèles, 1788ss.; 1853ss.; DA: Salut des infidè-
les, 1172ss.; DTC. Mérite: 696-2a par.; 693-698; Lessius: De grat.
efficaci, c. 10; S. Degrat. l. 4, c. 15; Billot: De Grat., 99b; 200ss.;
Boyer, 75s.; 247s.; 258ss.

Col. Lac. 7.553a.

DIFFICULTATES : W. 288s.; P. Comp. 265ss.; V. Noort, 80; Mazz., 777s.

TESSERA : Si gratia tantopere necesse est malis ut boni sint,
bonis ut meliores sint, melioribus ut perfecti sint, perfectis ut
perseverantes sint, omnibus ut BONA faciant et BENE, illam aulam

quaeramus, illam gemitibus inenarrabilibus postulamus, quae sola est qua egemus ut **ELEVEMUR** et permaneamus in vita supernaturali, ut **MOVEAMUR** ad actus vitae supernaturalis et ut **SAVENUR** a vulneribus nostris ex peccato originali dimanantibus.

*
* *

C. - DE NATURA GRATIAE ACTUALIS.

N.B. - Gratia est entitas quae sed. suum conceptum proprium ex propriis a nobis apprehendi nequit, utpote aliquid spirituale, etc. etc. Unde sed. conceptus analogos nobis definienda et explicanda est, i.e. sed conceptum proprium ex communibus.

- THESIS 11^a -

AD RATIONEM GRATIAE ACTUALIS PERTINENT TUM ILLUMINATIONES INTERNAE INTELLECTUS ET INSPIRATIONES VOLUNTATIS, TUM ETIAM ACTUS INTELLECTUATI ET DELIBERATI.

S.Th. 1-2, 110 et 111, 2 et 3; Suarez, l.3, cc. 2-8; Bellarm.: De grat. et lib. arb. l.6, c.15; P. 11-45; W. De grat. 252s.; Palmieri: De grat. th. 1-9; Hurter, th. 172s.; Ber., p. 28ss.; Pohle: Grâce, p. 3s.; DTC. Grâce, 1568s.; 1636; Billot; Poulain: Les grâces d'Oraison. 10^e Ed. (Bainvel) pp. 661-672; Imitatio Christi: l.3, c.54.

DOCUMENTA ECCL. Dz. 104, 135, 176-180, 797, 798, 1791.

GRATIA ACTUALIS: est auxilium supernaturale transiens, gratis a Deo datum ad bonum faciendum et malum vitandum. Dicitur actualis quia solo actu absolvitur, non autem per modum habitus ut gratia sanctificans, quae est qualitas permanens.

AGITUR in thesi de gratiis internis. Dz. 180.

AD RATIONEM GRATIAE ACTUALIS PERTINENT: non determinando utrum illa sint formaliter gratia vel tantum ejus effectus proprii et immediati. Asserimus id in quo omnes catholici conveniunt, nempe actus ipsos nostri intellectus et voluntatis, tum deliberatos, tum indeliberatos, in quantum habent Deum ut auctorem ordinis suis. sub nomine gratiae actualis intelligi posse et debere.

Gratia illa potest esse externa, v.g. sermo sacer, pictura pia, exemplum sanctum; sed in thesi agitur de gratia interna.

INTELLECTUS: Facultas cognoscitiva, quae versatur circa "ENS", ut VERUM est, percipiendum.

VOLUNTAS: Facultas appetitiva quae versatur circa "ENS", ut BONUM est, amplectendum.

LUMEN facit videre obiecta;

LUMEN INTELLECTUALE facit videre, melius perspicere, penitus penetrare veritatem.

ILLUMINATIO INTERNA INTELLECTUS intelligitur supernaturalis, subjectiva et immediata, quae fit per infusionem interni luminis quam Deus praebet, "indebito auxilio confortans mentem ut veritatem rite apprehendat"; non necessario independentem ab omni obiecto praesentato, sed ita ut intellectus diverso modo se habeat circa obiectum illud ac se haberet si ex solo influxu obiecti moveretur. (Ps. 118. 6, 9). Est np. illuminatio non tt. materialis sed formalis et perficit varios actus intellectus, scil. apprehensiones et judicia sive speculativa sive practica R. 1853; N.B.: R. 1723, 1856.

ILLUMINATIO IMMEDIATA de qua loquimur, secreta, interna, mirabili, ineffabili et occulta operatione, immediate a Deo producitur.

ILLUMINATIO NATURALIS, objectiva et mediata ea est quae vi legis psychologice, ex ipsa obiecti propositione, sponte sua in intellectu oritur.

INSPIRATIO VOLUNTATIS intelligitur non tantum mediata, sed etiam et praesertim immediata.

72
ex causa perfectionis
liber rationis

MEDIATA est motio quae oritur in voluntate ex illustratione intellectus sive mediata, (praedicatione) sive immediata (infusione luminis).

IMMEDIATA: est motio qua Deus directe et physice speciali modo influit in ipsum principium intrinsecum volendi, et quasi independenter ab intellectu,

Est scilicet infusio in ipsam voluntatem roboris, appetitionis boni, aversionis a malo.

ILLAE INSPIRATIONES voluntatis pertinent ad oes. passiones voluntatis: Amor, odium; desiderium, fuga; spes, desperatio; timor, audacia; gaudium, tristitia; ira. (1-2.25.3 et 4). Dz. 798, 898.

ACTUS INDELIBERATI sunt actus physice et vitaliter ab homine elicti sine reflexione et sine consensu voluntatis; qui nempe omnem liberam electionem antevertunt, immo aliquando contra liberum nisum voluntatis. Rom., 7.15ss.; Procedunt a facultate,

quatenus est intra: (thelèsis);

non quatenus est libera: (Boulèsis); In nobis, sine nobis, ut ait Aug.

ACTUS DELIBERATI sunt actus qui cum reflexione ab homine eliciuntur; qui iterum possunt esse principium novorum actuum deliberatorum.

SENSUS THESEOS:

Solius Dei est penetrare in intima intellectus et voluntatis, lum^{en} menti infundere et amorem voluntati, et proinde recte inter gratias adnumeranda sunt quae in statu theseos explicata sunt. Cf. S. Ignatium: Regulae ad disc. spir. II, 2.~ Proinde non in mera externa praesentatione obiecti. "Solius est Dei Dni. nostri dare consolationem animae sine causa praecedente, quia proprium est Creatoris animam intrare, egredi, facere motionem in illa". (S. Ignat. l.c.) Vide Poulain¹⁰. Grâces d'Oraison, pp. 661=672; Imit. Christ. l.3, c.54.

ADVERSARI :

Contra illuminationem et inspirationem. Quesnellius: Est ipsa omnipotentia divina. Dz.1369-1375. In 1360s. non tam ut omnipotentiam quam irresistibilem influxum gratiae docere voluit.

Antoine Arnauld et quidam Jansenistae, qui docent gratiam definiri "ipsum actum creaturae deliberatum"; negant nempe ad rationem gratiae pertinere etiam actus indeliberat os. Dz.1092-1099; 1296s. Mazz.,133ss.

NOTA :

Quod aliqua gratia actualis consistat in illuminatione intellectus et inspiratione voluntatis:

DE FIDE: Dz.178-180,797,1791.

Quod immediata sit saltem illuminatio intellectus, et consequenter mediata inspiratio voluntatis.

DE FIDE: Dz.178-180,797,1791.

Quod immediata etiam habeatur inspiratio voluntatis: Sententia COMMUNIS ET CERTA.

Quod inter gratias numerandi sunt actus tum indeliberati, tum deliberati: COMMUNIS ET CERTA quoad utramque partem.

1^a PARS

ILLUMINATIONES INTELLECTUS.

PROBATUR.

1°- EX S.S. :

2 Cor.3.5ss. (cogitare); 2 Cor.4,6 (lux,illuminatio,splendor,scientia); 1 Cor.3.6ss.: (incrementum fidei); Eph.1.17ss.: (sapientia,revelatio,illuminatio); Jo.6.45 (docibiles, discere); 1 Cor.12.3 (loqui,dicere); Lc.24.45(aperitio intellectus) Act.26.16ss. (Conversio Pauli); Act.18.14 (aperitio); 1 Jo.2.20 (unctio); 1 Jo.2.27 (Unctio,doctio).

Ubi gratia aliqua interna describitur ut cogitatio, lux, illuminatio, incrementum, scientia, sapientia, revelatio, agnitio, docibilitas, discere, dictio, aperitio sensus, intellectio, aperitio cordis ut intenderat his quae dicebantur, unctio quae docet, docere, aperitio oculorum, visio coelestis quae oia. ut patet pertinent ad intellectum ejusque illuminationem.

UNDE SIC ARGUITUR :

In his locis, ad actus salutes asseruntur necessariae praeter praedicationem externam, quaedam illuminationes internae quae non sunt a nobis sed a Deo, et quae superant facultates nostras;

Atqui talia dona sunt gratiae actuales;

Ergo ad rationem gratiae actualis pertinent...

2° EX DOC.ECCLES.: Dz.104.193,135ss.,178-180m.,797,1355,1521,1791.

3° EX PP.:

a) Est aliqua motio interna; unde in intellectu vel voluntate v.g. R.833,1443,1556,1736,1764,1853,2043.

b) Est illuminatio intellectus v.g. R.450,704,1483,1635,1720,1722,1734,1852s.,2034,2043,2276; RA.232,591,626,1040,1204.

4° EX TT.: S.Th.1-2,109,1; S.1.3.c.5.

5° RATIONE :

Actus intellectus sunt: 1) apprehensio et 2) iudicium sive speculativum sive practicum;

Atqui gratia actualis pertinet ad actus illos;

Ergo ad rationem gratiae pertinent illuminationes intellectus.

MINOR:

- 1) apprehensio v.g. dolor Xti in passione;
- 2) iudicium speculativum v.g. revelatio est credibilis;
- 3) practicum v.g. video esse credendum. P.24.

De vocatione gent.2.26 PL.51.74: "Gratia Dei illa in oi. justificatione principaliter praeminet, suadendo exhortationibus, no-

vendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium corque ipsum illuminando et fidei affectionibus imbuendo*.

2^a PARS

INSPIRATIONES IMMEDIATE VOLUNTATIS

N.B.- Probata illuminatione intellectus sli. , sequitur dari motionem voluntatis mediatam, nam ois. illuminatio intellectus manifestando verum, eo ipso voluntatem ad bonum allicit et proinde eam mediate movet; hoc saltem deduci potest ex textibus citandis. Unde in argumento de immediata voluntatis inspiratione.

1°- EX S.S. SUADETUR.

Phil.2.13 (velle); Jo.6.44 (trahere); 2 Cor.6.1;
Prov.21.1 (Cor,velle); 3 Reg.8.57ss.(inclinare corda);
Rom.9.16; Thren 5.21 (Converte); Cant.1.3 (Trahe).

INSPIRATIONES voluntatis illae a SSa. describuntur ut velle, tractio, inclinatio cordis, conversio; unde videntur immediate afficere voluntatem.

2°- EX DOC.ECCL.: Dz.104,135,178,179s.,798,898.

3°- EX PP.:

N.B.- Ipsi PP. non coarctant vocem "inspiratio" ad motionem voluntatis, cum illam adhibeant etiam ad motionem intellectus sed saepe apparet distinctio.R.1485.

a) R.53,430,548,1159,1456,1568,1572,1576,1720,1722,1724,
1736,1821s.,1852s.,1955,2035,2091.

Le Bachelet: Auctarium Bellarminianum pp.153-156 et

Le Bachelet: Grâce et prédétermination: I,pp.113-124;

284-294 ubi invenies congeriem textuum

ex S .Aug..

b) RA.: 229 fine,233,579,586,590,591,751,796,1024,1227,1267.

UTRAQUE PARS PROBATUR :

1°- EX LITURGIA: (Cf. Mazz., p. 94, n. 127)

In suis precibus Ecclesia auxilium divinum implorans, postulat lucem quae illuminet intellectum; suavitatem et dilectionem, quae accendat et inflamment corda nostra.

Hoc auxilium denominatur:

Ex parte intellectus: illustratio, scientia illuminatio, cogitatio, aperitio veritatis, locutio in cognitio, ne, suasio, revelatio, cognitio, vocatio, tractatio, inspiratio, pulcratio.

Ex parte voluntatis: inspiratio dilectionis, delectatio coelestis, bona voluntas, inspiratio suavitatis, jucunditas, caritas, cupiditas boni, sanctum desiderium. Plurima talia testimonia: v.g.

Deus qui corda fidelium...

Dom. IV post Pent., secreta.

Sacramentario S. Leoni R. tributo.

"Aperi, Domine, os meum..."

2°- EX EXERCITIIS SI PIGNITII: Petam duas gratias :

Unam pro intellectu: UT VIDEAM;

Unam pro voluntate : UT VELIM.

3°- RATIONE THEOLOGICA suadet utraque pars:

a) Considerando gratiam qua "ELEVANTEM", vel qua "concursum connaturalem". (Motio). SIC :

Homo potest mereri et de facto meretur consequi finem supernaturalem.

Atqui homo non potest mereri finem supernaturalem nisi ejus intellectus et voluntas juventur auxilio supernaturali;

Ergo auxilium supernaturale seu ratio gratiae actualis verificatur in talibus illuminationibus intellectus et inspirationibus voluntatis.

MAJOR: Mt. 16, 27, 25, 34ss. et fusius postea in tractatu de Merito.

MINOR: Meritum pertinet ad facultates hominis superiores, nam actus moralis est actus voluntatis cum cognitione intellectuali finis.

75
Praeterea motus in finem incipit in intellectu et perficitur in voluntate. Jamvero ex antea dictis, nulla facultas creata ad hoc attingere potest absque auxilio supernaturali. (Heb. 11.6)
P. 18 et 22; Van Moort, 11s.

b) Considerando gratiam qua "SALVATEM".

Secd. S.Th. (102.85.3) sunt 4 Vulnera naturae:

- 1) ignorantia in intellectu;
- 2) malitia in voluntate;
- 3) infirmitas in irascibili; (res difficiles)
- 4) concupiscentia in concupiscibili. (res amabiles)

Gratia in statu ntrac. lapsae est medicinalis;
Atqui tum intellectus tum voluntas vulnerata sunt;
Ergo oportet medeatur tum ignorantia intellectus, tum malitia, infirmitas et concupiscentia voluntatis.
1-2.23.4; 1-2.25.3 et 4; 1L.51.230 D.

5^a PARS

ACTUS INDELIBERATI. (GRATIA EXCITANS)

1°- EX S.S.:

Illae gratiae sunt actus hominis indeliberati quibus oculi, sensus, cor hominis dicuntur a Deo aperiri, vel quibus homo vocatur ad fidem et caritatem;

Atqui in S.S. oculi, sensus, cor hominis dicuntur a Deo aperiri; homo dicitur vocari ad finem et caritatem.

Ergo...

MINOR: Apc. 3.20 (Pulsatio); Jo. 16.16 (electio); Act. 9.44s. (Vox); Act. 16.14 (Aperitio cordis); Lc. 24.31; 24.45 (Aperitio); Mc. 2.17 (Vocatio); Rom. 8.30 (Vocatio); Eph. 5.14 (Surrectio, exsurrectio, illuminatio); Jo. 6.44 (Tractio); Ps. 12.4; 140.3s.

2°- EX DOC. ECCL.:

Dz. 193 (In nobis sine nobis); 797 (admittere aut abjicere); 200 (prius inspirat); 317 (praevenit gratia); 798 (excitati); 807 (excitante); 813 (inspiratio praeveniens); 814 (motus, excitatus); 898 (impulsus).

3° EX PP.:

Illae gratiae sunt actus indeliberati qui sunt in nobis sine nobis, faciunt ut velimus, vocant nos praeveniunt nos, animi dispositionem mutant, possunt admitti vel adjici, excitant nos;

Atqui haec omnia verificantur de gratiis actualibus juxta S. AYC. et Irosperum et alios. V.g. R.1458,1556,1572,1576,1793,1914,1936,2035,2235,2278,2316,2316; 1893,1942,1736.

4°- EX CONSENSU UNANIMI TT.:

B. De grat. l.6,c.15; S.S.5,1.2; Molina; Concord.14.45.

4^a PARS

ACTUS DELIBERATI. (GRATIA ADIUVANS)

1°- EX CONC.: Dz.190. *charta fait prohibitionem cf. op. rat.*

2°- EX PP.: R.146,146,199,704,1006,1219s.,1510,1571,1722,1737,
1793,1822,1848,1854,1893,1914,1936,1941s.,1999,
20372,2213,2316,2326,2385.

3°- EX CONSENSU UNANIMI TT.

4°- RATIONIBUS

Ad rationem gratia actualis pertinet donum Dei supernaturale quod est principium operum salutarium;

Atqui omnia actus illic cujuscunque virtutis est donum sle. quod est principium operum salutarium;

Ergo...

MINOR: Donum supernaturale: quia ope gratiae effectus est et potest movere ad alia opera salutaria. P.32.

COROLLARIA : Unde gratiae actuale sunt actus vitales. P.23ss.;
Totale, p.25ss.; Palmieri: th.9.

SCHOLIUM 1.-

Ad rationem gratiae actualis pertinent etiam gratiae externae; v.g. externa praedicatio Evangelii, exemplum Xti, alia facta supernaturalia, immo beneficia per se naturalia, quibus Deus ultitur ad nos supernaturaliter movendos, v.g. morbus etc.

Rom. 8, 28; Sap. 4, 10s.; Rom. 1. 20. R. 430, 1443, 1556, 1736, 1764, 2035, 2043, 1483, 1 504, 1592.

SCHOLIUM 2.-

Praeter illuminationes intellectus et inspirationes voluntatis dantur gratiae, tum externae, tum internae quae pertinent ad facultates sensitivas. P. 25s.; Soube: Grâce, p. 13s.; Pohle, p. 26.

Missale: Dom. XI post Pent. Poste.: "Subsidium mentis et corporis".

Oratio ad B.V.M: mentis et corporis sanitate.

Præp. ad Missam:

- 1) "Ure, igne... renes nostros... casto corpore..."
- 2) "Virtutem manibus... sine pollutione... corporis."
- 3) "Exstingue in lumbis humorem libidinis."
- 4) "Redde stolam immortalitatis."

1) "Calcea pedes meos".

2) "Praecoinge lumbos meos".

3) "Oblata per manu s nostras".

4) "Cordis et corporis mei, digitos virtute decora".

Vide, Rituale: Sacramenta, Benedictiones.

SCHOLIUM 3.- Quo sensu omnis salutaris motus voluntatis dici potest caritas. P. 34s.

SCHOLIUM 4.- De gratia excitante, operante, praeveniente, antecedente; adiuvante, cooperante, subsequente, concomitante. P. 36-41.

GRATIA ACTUALIS

"ut movens",
"ut elevans",
"ut sanans".

2

Divisio scd. essentiam	(<u>EXCITANS</u> (Vocans) (actus indelli- beratus) (in nobis sive nobis)	SUFFICIENTS	<u>praeecisive</u> (= vere) <u>negative</u> (= mere) <u>positive</u>	<u>remote</u> vel proxime	<u>Praeveniens</u> vel <u>concomitans</u> vel <u>subsequens</u>
	(<u>ADJUVANS</u> (actus deli- beratus) (nobiscum)				
Divisio scd. effectus		EFFICAX IN ACTU 1°. (positive sufficiens)			
		OPERANS (velle) (elicitus) (interior) (efficax in actu 2°)			
		COOPERANS (perficere) (imperatus) (exterior) (efficax in actu 2°)			

GRATIA EXCITANS: Ipsa entitas gratiae in qntum. est principium piae motionis indeliberatae. Cf. Thompson: "The hound of heaven."

GRATIA ADJUVANS: Ipsa entitas gratiae in qntum. per actum indeliberatum est causa libero arbitrio ponendi actum salutarem si velit.

GRAT. EXCITANS et ADJUVANS certe DISTINGUUNTUR 1° ratione; 2° distinctione reali inadaequata saltem terminative (duratio), sed 3° rejicienda distinctio realis adaequata Bannesianorum, quasi haberetur duplex entitas.

GRATIA OPERANS: gratia qua anima incipit deliberate velle et intendere aliquod bonum pertinens ad vitam aeternam.

GRATIA COOPERANS: gratia qua anima jam explet opere, vel prosequitur id quod habet in proposito vel praeconcepta intentione.

DIFFICULTATES : W.258; P.Comp.207s.; Beraza.

TESSIERA : S. PROSPER : De ingratis PL 51.114:

"Non hoc consilio tantum hortatuque benigno
 Suadens atque docens, quasi normam legis haberet
 GRATIA, sed mutans intus mentem atque reformans,
 Vasque novum ex fracto fingens virtute creandi,
 Non istud monitus legis, non verba prophetae,
 Non praestata sibi praestat natura, sed unus
 Quod fecit, reficit. Percurrrat apostolus orbem,
 Praedicet, hortetur, plantet, riget, increpet, instet,
 Quaque viam verbo reseratam invenerit, intret:
 Ut tamen his studiis auditor promoveatur,
 Non doctor, neque discipulus, sed GRATIA SOLA
 Efficit, inque graves adolet plantaria fructus".

S.IGNATIUS: "Soli est Dei Domini nostri dare consolationem
 animae sine causa praecedente, quia proprium est Creatoris animam
 intrare, egredi, facere motionem in illa, trahendo illam totam in
 amorem suae divinae Maiestatis".

- Thesis 12^a -

GRATIA VIRES CUM MORALES TUM PHYSICAS CONFERT AD SALUTARI-
TER AGENDUM.

B. De grat. et lib. arb. 1, 1, c. 16; S. 1, 3, c. 4, n. 12; 3, 15; P. 45ss.;
Palmieri: th. 16, 19°; Mazz., n. 288ss.; Tanq., 25ss.; Pohle, p. 15;
Ber., p. 80ss.

VIRES : robur, nervi, facultas, potentia agendi. (Forcellini)

VIRES MORALES in eo consistunt quod homo propositis bonis al-
licitor ad agendum, vel comminatione malorum deterretur ab agen-
do. Illae vires agunt per modum exhortationis et suasionis, in-
tentionaliter conjungendo potentiam cum objecto; spectant igitur
ad facultatem, non praecias QUAM facultate SED QUA intellec-
tivam et volitivam. Supponunt vires physicas et solum augent in-
clinationem in bonum et minuunt inclinationem in malum; unde in-
fluunt quatenus sunt intentionales; intentionaliter agunt.

NON AUGENT "per se" vires physicas, sed "per accidens", qua-
tenus ponunt condiciones quibus facilius sese exserunt vires
physicae. B. l. c. (5, 532-1 col.) Removet difficultates sicut "fa-
cilius" posse; 1-2. 83. 5.

INFLUXUS MORALIS vocat, excitat, allicit, trahit v.g. magister
munusculis discipulum allicit ut bene scribat.

Haec est gratia ut "SARANS" seu "medicinalis". Mediate tt. in-
fluit in actionem.

VIRES PHYSICAE: sunt principia efficientia actus, ita ut sine
illis non solum difficile, sed absolute fieri non potest, id quod
fit per ipsas; oriuntur ex ipsa entitativa perfectione principii
agentis, imo est illa ipsa perfectio prout est ordinata ad agendum.

Agunt per actionem proprie dictam; influunt per efficientiam.

Spectant ad facultatem ut facultatem, ita ut sine illis, abstrac-
tione facta a quacumque circumstantia difficultatis vel facilita-
tis, absolute fieri nequeat id quod per ipsas fit. Addunt NOVAS
VIRES ordinis superioris.

Non tt. remouent difficultatem sed et impossibilitatem; non tt. dant "facilius posse" sed "simpliciter posse".

Influxus physicus immediate influit in actionem v.g. Magister manum discipuli ducit et simul cum eo scribit.

UNDE INCEPNDUM:

- 1°. Vis absolute necessaria ad eliciendos actus sitres., NON est TOTA a natura.
- 2°. Ea vis est quoque a gratia.
- 3°. Per gratiam formaliter existentem in natura vis physica facultatis est maior, ita ut facultas actum in ratione entis perfectiorem edere possit quam sine gratia.

Haec est gratia ut "elevans" simul et "mouens" in peccatore; "mouens" et aliquo vero sensu "elevans" etiam in iusto (2 Cor. 3.5; Phil. 2.13).

SENSUS THESEOS :

Per gratiam actualem non solum allicitur ut vires, quas iam habet, exserat, sed etiam intrinsecus confortatur, ut plus virium physicarum habeat quam sine gratia.

ADVERSARIJ :

Quidam restringunt gratiam excitantem ad solas vires morales. Falso citantur inter adversarios Molina et Lessius (Mazz., 191) licet cum aliqua distinctione: np. non videntur ponere vires physicas pro actu indeliberato. Pohle; Pesch, 49.

NOTA :

Gratia confert VIRES MORALES : CERTA E.T. COMMUNIS.

Gratia confert VIRES PHYSICAS: NULTO COMMUNIOR ET PROBABILIOR.

VIRES MORALES (SANANS)

N.B. Gratia "ut sanans" est propria ordini ntrae. lapsae.

PROBATUR :

1°- EX S.S.:

Illud auxilium confert vires morales quod vocat, excitat, illustrat, suadet, inclinatur, pulsatur, allicit, delectatur, suavitatem dat, trahit ad bonum;

Atqui, juxta S.s. gratia vocatur etc...

Ergo Gratia actualis confert vires morales.

MINOR: Prov.21.1; Eph.5.14; Jo.6.44; Apc.3.20; Lc.10.15;

Cf. Textus thesisi praecedentis.

2°- EX DOC.ECCL.: Dz.180,130,317: Sicut gratia scilicet "sanat", ita gratia actualis.

3°- EX PP.: Idem argumentum. Cf. P.46, P.Comp.211; et PP. in thesibus praecedentibus citati. R.1821,1822s.; De victrice delectatione. R.1568,1594,1722,1724,1737.

4°- EX LITURGIA:

V.g. "Lava quod est sordidum; Riga quod est aridum, Sana quod est saucium. Flecte quod est rigidum, Fove quod est frigidum, Rege quod est devium." Secreta IV Dom. Post Pent.: "Dne... ad te nostras etiam rebelles compelle propitius voluntates".

5°- RATIONE confirmatur.

Nam agens naturale non debet ut res inanimata vel brutum impelli ad actus suos, sed cognitione et dilectione moveri ad agendum.

Ergo. Scd. np. modum omnino adaptatum naturae humanae quae est intellectualis nostra.

VIRES PHYSICAE (ELEVANS)

N.B.- Gratia ut "elevans" et "movens" est propria ordini elevationis cuilibet.

In hac parte agitur DE FACTO.

Quoad modum quo seu de QUOMODO gratia confert vires físicas, non consentiunt TT. in adscribenda causa producente vires illas. P.49; Com.214.1-2.110.2; Pot.3.7.

1° Molina, Ripalda, Lessius censent ipsos actus illustrationis et inspirationis, ut sunt entia alia., esse causam physicam, quae supposito concurso divino producit rationem supernaturalitatis in actibus deliberatis. Actus se tenet ex una parte, gratia ex altera. (Elevatio extrinseca)

2° Suarez, Tanner, alii consent causam physice confortantem non esse quidquam creatum sed esse Sp.m. Sm. qui immediate adjuvat voluntatem ad actus liberos siles. eliciendos. S. De grat. l. 3, disp. 17 ss.

3° Thomistae et alii bene multi censent physicam causalitatem non esse habituellem sed consistere in qualitatibus fluentibus, in intentione n.p. aliqua habente ens incompletum, in scil. virtute fluente ut in thesi sequenti videbitur. (Qualitas fluens)

PROBATUR 1° Ex S.S.:

Illud auxilium confert vires physicas agentis, quod dat sufficientiam ad agendum salutariter et opus salutare reddit, non tamen facilius, sed simpliciter possibile.

Atqui juxta SS. gratia dat nobis sufficientiam ad agendum salutariter et opus salutare reddit, non tamen facilius, sed simpliciter possibile.

Ergo...

MINOR: Jo. 15, 5; 2 Cor. 3, 5; 8, 6; Phil. 2, 13; 1 Cor. 15, 10 et ex plurimis textibus quibus supra probavimus necessitatem gratiae ad ponendum actum salutarem.

2° Ex DOC. ECCL.: Dz. 103 s., 105, 131, 135, 179 s., 797 (movere se); 809 (vitis), 811-813; scil.

- a) Sine gratia nil "ad salutem" operari possumus.
- b) Gratia non solum dat "facilius" posse, sed "simpliciter" posse;
- c) Sine gratia nullum opus salutare, "sicut oportet", "recte", facere possumus.
- d) Nec Adamum innocentem potuisse aliquid boni salutare facere, absque gratia.

In Conc. Trid. saepe saepius exstant expressiones: "Moti a Deo"; "Excitati a Deo".

3° Ex PP.: Cf. P. 42 et 43, in thesibus praecedentibus citatis.
P. 42, 43, 44, 45.

4° RATIONE consideratur:

a) Ex eo quod saepe actus supernaturales non offerunt magnam difficultatem superandam, ideoque non videntur necessario exigere vires morales novas ut producantur; quia tamen necessario exigunt auxilium novum, concludendum videtur minus huius auxilii esse conferre vires physicae.

B. De grat. et libert. Vires 1.301- 2a col. Testis...

b) Praeterea agens quod non habet nisi vires proprias naturales non potest producere actum ontologicum supernaturalem, quia novas vires physicas adhibet. P. 44.

c) Constat quod ratio illis, sed. perfectionem ontologicam excedit ordinem naturalem; potestas proinde agens propria ordinis illius debet ontologicam praestare potestati ordinis illius: cum ergo per gratiam ea potestas conferatur, oportet quia gratia excellentiorum perfectionem ontologicam facultatibus nostris tribuat, quod non aliud est quam vires physicas ei conferre. Palmeri, p. 50.

d) 1-2.109.9. 401.

a/ Et a Deo movetur ad agendum (vires physicae);

b/ Et movetur quantum ad carnem (vires morales).

COROLLARIUM : In classica definitio P. Perrone:

GRATIA ACTUALIS est gratuitum illud auxilium (causa formalis) quod Deus (causa efficiens) per Christi merita (causa meritoria) Eiusque influxum physicum homini lapsi (causa materialis) largitur, tum ut ejus infirmitati consulat (causalitas moralis), tum ut eum erigat ad statum supernaturales atque adhaerent faciat ad actus supernaturales eliciendos (causalitas physica), ut justificationem possit adipisci (causa finalis inadaequata) in qua iam consecuta perseverare, donec perveniat ad vitam aeternam (causa finalis adaequata). Cf. Pohle, p. 18.

DIFFICULTATES :

TESSERA : Gratiae Dei obedientia se humana non subtrahat, ne ab illo bono, sine quo non potest bona esse, deficiat; ac si quid sibi impossibile aut arduum in mandatorum effectibus experitur, non in se remaneat, sed ad iubentem recurrat, qui idem dat praeceptum, ut excitet desiderium et quaerat auxilium, dicente propheta: Iacta in Deum cogitationem tuam et ipse te eruet (Ps 54, 23). S. Leo Magnus (R. 2201).

- Thesis 13^a -

GRATIA ACTUALIS, CONSIDERATA IN SEIPSA, EST MOTIO DIVINA IN FACULTATE RECEPTA, PRINCIPIANS ACTUM SUPERNATURALEM FACULTATIS, ET EST INTENTIO QUARDAM SEU VIRTUS HABENS ESSE INCOMPLETUM. (ENS VIABLE)

S.Th. 1-2, 109, 110, 111 passim; Suarez: De grat. 1.3; Bellarm.: De Grat. et lib. arb. 1.6, c. 15: sexta; 1.4, cc. 14ss.; P. 50-66; Molina, q. 14, a. 3, disp. 25-31; 39-42; Joannes a S.Th. 1-2, q. 111, disp. 23, a. 1, n. VII ss.; Hugon II, p. 153; Billot, th. 8; Mazz., n. 141ss.; Lahousse, n. 100ss.; Pohle, p. 29ss.; Van Noort, 14s.; DTC. Grâce, 1642; Terrien: Grâce et Gloire, 2.365ss.; Platel, 547; Sylv. Maurus, 1.6.68. 8-19, 24. Salmat. De grat. disp. 5, dub. 3; S. Opus. de Grat. eff. 1.3, c. 12m. 21 et c. 4, n. 2. (Vivès. t. 11); Schiffini, Theol. nat., 580.II; Le Bachelet: Auctarium Bellarm.: pp. 13, 20, 22s., 30, 95, 100, 102s., 125ss; La Prédestination et la grâce.

SENSUS THESEOS :

In thesi praecedenti, vidimus actus indeliberatos tum intellectus, tum voluntatis, pertinere ad rationem gratiae actualis, quae vocatur gratia excitans. Omnes catholici hoc admittunt. In thesi hic posita, agitur de controversia inter catholicos. En punctum controversiae: "Sintne actus supernaturales indeliberati ipsa secundum se gratia excitans, an solum immediatus proximus et necessarius effectus ejus; ita scilicet ut formalitas gratiae reponenda sit, vel non, in motione intus a Deo recepta, qua facultas ad dictos actus eliciendos determinatur". (Billot (1), p. 149s.)

Molina, Lessius, Suarez, Ripalda, et multi alii docent gratiam actualem consistere formaliter in actibus intellectus et voluntatis indeliberatis supernaturalibus, ita ut actus qua vitalis sit a facultate, et qua supernaturalis a Deo sit. In hac sententia, Deus non agit intrinsece in ipsam facultatem; agnoscunt tamen virtutem quandam extrinsecam assistentem, quatenus Spiritus Sanctus facultatem extrinsece adjuvat ad actum supernaturalem, eo fere modo quo magister manum pueri scribendi nescii corroborat... et proinde Deus agit immediate in actum facultatis indeliberatum. Mediante autem hoc actu indeliberato, homo est intrinsecus elevatus et proxime expeditus

"Quia moderni viderunt quod perfectius est "agere" quam "esse", viderunt quod id quod non est "a se", nec potest "a se" manere in "esse", multo minus potest agere a seipso". (S.Alb.M.2 Sent.35,7, citatus a Mattiussi: le 24 thesi, p.256). B. Auctarium, p.75 ad 5m: Dico.

PROBATUR 1^a p.: MOTIO DIVINA IN FACULTATE RECEPTE.

a) Ex S.Th.1-2.109-114 incl., passim; Pot.3.7.

Motio, scd. S.Th., est educere de potentia ad actum, et pertinet ad genus causae agentis efficientis. Jamvero, in his quaestionibus in quibus ex professo loquitur de gratia, constanter describit gratiam actualem ut auxilium Dei sdc. animam moventis.

Voces ab ipso adhibitae saltem 112 vices sunt motus, motum; motio, motionis, motionem, motione; movet, moveat, movens, moventis, movente, movendo; movetur, moventur, moveantur, moveri, motus, mota, moto, motum, moti.

Vide Catech.Rom.(Trid.) P.1.c.2, n.22 et Conc.Mogentinum in de Guibert. Documenta perfectionis n.346. Cf. Dz.814,898,798; 1789,1790, 1791,1794; 797; 190; 135; 177; 809.

b) "Si sint multa agentia ordinata semper secundum agens agit in virtute primi agentis". 1,105,5.

Atqui in productione actuum indeliberatorum, Deus et facultates creatae sunt agentia ordinata, et creatum agens est secundum agens.

Ergo facultates agentes illos actus sunt in virtute ipsius Dei; proinde moventur a Deo sicut instrumentum movetur a causa principali.

MAJOR: Ubi effectus est unus, et est totus a multis agentibus, omnino requiritur ordinatio et proinde subordinatio agentium.

MINOR: Talis ordinatio habetur in casu, cum unus actus productus sit totus a facultate, et totus etiam a Deo.

c) Juxta adversarios, pia cogitatio et pius affectus si considerantur ut actus indeliberati, saltem sles. sunt formaliter gratia. Unde sic arguitur:

ad ponendos actus supernaturales deliberatos cum concursu divino correspondente actui primo. P.n.61-64.

Unde gratia actualis formaliter non est aliquid in causa, sed in effectu, i.e. non est aliquid in facultate i.e. voluntate (intellectu) proxime et immediate, sed in actu supernaturali voluntatis (intellectus); est enim dependētia quam habet actus a Deo ut a prima causa, etiam in ordine supernaturali.

"Ergo nullum auxilium internum, potentiisque inhaerens, praeter actus vitales et actiones eorum, nec alias qualitates per se infusas agnosco, nisi vel habitus, vel supernaturales actus vitales." Suarez, l.3, c.1, n.12; Billot, p.149.

Cf. etiam Suarez, l.3, c.4, n.2: "Censeo nullam entitatem infundi, quae sit prior tempore vel intra ipso actu gratiae excitantis, vel principium proximum eius, sed solum Spm.Sm. immediate ac per seipsum infundere hos actus elevando potentiam ad conficiendum illos.

"Quo fit ut concursu Dei generalis non sit influxus Dei in causam secundam, quasi illa prius influxu Dei mota agat, et producat eum effectum, sed sit influxus (Dei) immediate cum causa in illius actionem et effectum."

Molina: Concordia, q.14, art.13, disp.26.

Molina etiam dicit gratiam excitantem esse motionem in ipsam causam, sed hoc dicit de ipso actu indeliberato relate ad actum deliberatum sequentem; actus enim indeliberatus adjuvat ipsam voluntatem in actu libero ponendo; pariter Pesch: Comp.214. Terrien: Grâce et Gloire, l.c.

ALTERA OPINIO (Billot, Jomines a S.Th., Salmaticenses) vult quod gratia actualis, in se formaliter spectata, non sit formaliter ipse actus vitalis indeliberatus, sed huius proxima causa; ut scilicet sit motio praevia qua facultas a Deo prius moveatur ut agat, et ponat actum suum. Motio praevia illa est vis transeuntes facultati impressa, ad instinctivum actum impulsiva atque applicativa, nec non (si infusus habitus desit) intrinsece elevans facultatem.

Sic exponitur a S.l.3, c.1, n.12: Potest intelligi D. (auxilium praebere) aliquid in potentia efficiendo, quod non sit actus secundus seu vitalis, sed tamen aliqua entitas per modum actus primi, non tamen permanens in potentia non operante, sed durantis solum quamdiu potentia operatur, ut in hoc, ab omni qualitate quae per

modum habitus nobis infunditur, distinguatur. Et hoc genus auxilli ponunt aliqui moderni theologi et vocant illud actuale..., quia est aliquid transiens, ut ita distinguant illud ab habituali auxilio".

Idea docent Boyer, d'Alès, de la Taille etc. etc.

d'ALÈS : la grâce actuelle est essentiellement une prémotion.

DE LA TAILLE : "Mais cette ACTUALITÉ que je possède et que je dépense ainsi à mon gré dans tout le champ des désirables et des éligibles, est une ACTUALITÉ D'ÉMERGENT; c'est la causalité du divin MOTEUR qui l'imprime en moi, pour aussi longtemps que s'exerce cette causalité. Je ne possède pas cette forme éminente par manière de forme constitutive de mon essence ou de mes facultés. Aucune créature ne peut la posséder de la sorte pq. c'est une forme dont l'efficacité a un terme formel. supérieur à tte. efficacité créée: au premier amour seul revient l'amour pour le souverain bien. La vertu inhérente à cet acte est donc en moi à l'état de VERTU PROPRIEMENT INSTRUMENTALE. Il a donc fallu, comme pour toute vertu instrumentale qu'elle fut en moi L'EFFET D'UNE MOTION d'abord passivement reçue, avant de se déployer en acte. Le mouvement vers le souverain bien est mon oeuvre, une opération vitale de mon âme. Elle présuppose L'OPÉRATION DE DIEU sur moi, pour me mettre en état d'agir. Je crois que si vous cherchez bien, vous trouverez dans X-Aristote cette phrase belle et profonde et juste : "NEMO COAGIT COELO, NISI TACTUS A COELO." ... La MOTION divine a toujours en vue dans les intentions divines le bien. ... La chose est encore plus évidente dans l'ordre surnaturel où les PREMOTIONS sont les attraits de la grâce, l'entraînement aux actes indélébiles de charité etc. De telles PREMOTIONS ne sont pas indifférentes certes; elles ne sont pas également tournées vers le bien ou le mal; elles sont toutes et toujours tournées vers le bien; mais nous, nous en détournons, pour n'avoir point usé de cette force divine mise en nous par le S.-E.; mais sous le coup de la MOTION universelle et fondamentale à la béatitude nous péchons pour nous être servis de notre force naturelle pour décliner et déchoir vers les biens délectables ou utiles en opposition aux biens moraux et spirituels. (Lettre au P. Dugas), 1888.

Greg. 1526.35: "La MOTION [de D.] d'ordre amical est connaturel au juste. Et pour parler plus précisément Dieu ne la veut que de deux manières: soit en ACTUANT à leur propre mesure les vertus parfaites qu'il possède; soit en MAJORANT LEUR ACTE par le jeu opportuns des dons du S-E. Il n'y a pas d'autres motions de la grâce, à quoi le juste puisse consentir.

GRATIA ACTUALIS: Auxilium transiens supernaturale intrinsece facultates perficiens quod Deus nobis dat ad salutariter operandum.

CONSIDERATA IN SEIPSÁ: scd. sol. propriam suam formalitatem, sol. essentiam, seu qua ponitur in determinata specie entitatis.

MOTIO DIVINA IN FACULTATE RECEPTE: Aliqua entitas physica quae produciitur a solo Deo sine concursu creaturae in facultate mota, sicut in instrumento motio causae principalis ponit aliquam virtutem realem, qua instrumentum applicatur et elevatur ad effectum. Terrien: Grâce et Gloire, 2.368.

PRINCIPIANS ACTUM SUPERNATURALEM FACULTATIS: Primum internum principium actus salutari s. (principium: primum ex quo aliquid intelligitur, aut fit, aut est). Id quo facultas determinatur ad actum indeliberatum supernaturalem.

B. de grat. et l. arb. 1.1, c.2. Vivès 5.501: "Tertia partitio...

Si anima ornatur gratia sanctificante, motio ista est motio applicans facultatem habitualiter elevatam, eamque instinctive determinans ad actum et objectum ejus. Sin autem minus est motio non solum applicans, sed simul etiam transeunter elevans potentiam, et supplens habitum defectum. Billot (1), p.153b s.

INTENTIO QUAE DAM SEU VIRTUS HABENS ESSE INCOMPLETUM: sc habens sol. ut quo facultas applicatur, vel etiam elevatur ad actum excedentem proportionem suae propriae formae. Facultas nempe mota a Deo, in quantum a Deo movetur, aliqua virtute reali donatur, quae realiter distinguitur ab ipsa actione facultatis.

Est. 3.7.7m: "Id quod a Deo fit in re nt ill. quo actualiter agat, est ut intentio sola, habens esse quoddam incompletum, per modum quo colores sunt in aere (sonus in aere) et virtus artis in instrumento artificis".

"Quia moderni viderunt quod perfectius est "agere" quam "esse", viderunt quod id quod non est "a se", nec potest "a se" manere in "esse", multo minus potest agere a seipso". (S.Alb.M.2 Sent.35,7, citatus a Mattiussi: le 24 thesi,p.256). B. Auctarium,p.75 ad 5m: Dico.

PROBATUR 1^a p.: MOTIO DIVINA IN FACULTATE RECEPTE.

a) Ex S.Th.1-2.109-114 incl., passim; Pot.3,7.

Motio, scd. S.Th., est educere de potentia ad actum, et pertinet ad genus causae agentis efficientis. Jamvero, in his quaestionibus in quibus ex professo loquitur de gratia, constanter describit gratiam actualem ut auxilium Dei sive animam moventis.

Voces ab ipso adhibitae saltem 112 vices sunt motus, motum; motio, motionis, motionem, motione; movet, moveat, movens, moventis, movente, movendo; movetur, moventur, moveantur, moveri, motus, mota, moto, motum, moti.

(Vide Catech.Rom.(Trid.) P.1.c.2,n.22 et Conc.Magentinum in de Guibert. Documenta perfectionis n.346. Cf. Dz.814,898,798; 1789,1790, 1791,1794; 797; 195; 135; 177; 809.

b) "Si sint multa agentia ordinata semper secundum agens agit in virtute primi agentis". 1,105,5.

Atqui in productione actuum indeliberatorum, Deus et facultates creatae sunt agentia ordinata, et creatum agens est secundum agens.

Ergo facultates agentes illos actus sunt in virtute ipsius Dei; proinde moventur a Deo sicut instrumentum movetur a causa principali.

MAJOR: Ubi effectus est unus, et est totus a multis agentibus, omnino requiritur ordinatio et proinde subordinatio agentium.

MINOR: Talis ordinatio habetur in casu, cum unus actus productus sit totus a facultate, et totus etiam a Deo.

c) Juxta adversarios, pia cogitatio et pius affectus si considerantur ut actus indeliberati, saltem siles. sunt formaliter gratia. Unde sic arguitur:

Quod transit de potentia in actum debet moveri ad exercitium actus, aut a se, aut ab alio.

Atqui ad exercitium actus indeliberati alio., facultas non movetur a se.

Ergo, si nec ab alio moveatur, et nihilominus agere supponatur, eo ipso ponitur actio cujus deest ratio sufficiens.

Ergo exterior movens est solus Deus. Billot(1), p.151; P, p.160 nota; nn.268 initio, 269,270; B. de Grad. et lib.arb.1.1,c.2 (Vivès, 5.501.1a col.Tertio)

PROBATUR 2^a p.: ILLA MOTIO EST INTENTIO QUÆDAM SEU VIRTUS HABENS ESSE IN COMPLETUM.

ENS VIALE.

Facultates creatæ sub motione divina se habent sicut instrumentales causæ sub motione causæ principalis.

Atqui motio causæ principalis inducit in causa instrumentali virtutem quandam realem, qua instrumentum actualiter agit ut instrumentum, et quæ perpetuo fluens per instrumentum, pertingit ad terminum qui est effectus, ut ei transmittat efficaciam causæ principalis.

Ergo gratia actualis consistit in intentione quadam seu virtute habente esse incompletum, seu ens viale.

MAJOR: Ex prima parte.

MINOR: Si nihil induceretur in instrumento, quomodo altiore effectum attingeret? "Id quod a Deo fit in re naturali quo actualiter agit, est ut intentio sola, habens esse quoddam incompletum, per modum quo colores sunt in aere, et virtus artis in instrumento artificis. (De Pot.3,7.7m.) (sonus in aere.) B. Auctarium; 97.1a col.; 106: de 3a quæst.; 35,2a col. ad quintum dico.

EXEMPLUM illius "intentionis" seu "entis" incompleti habetur in oi. propositione a nobis enuntiata, in oi.col. enuntiabili v.g.

HOEC (nihil) EST (nihil) CORPUS (nihil) MEUM (transsubstantio habetur);

CET HOMME (rien) EST (rien) UN TAS (rien) D'INECCILES (ça y est).

SCHOLIUM 1.-

Motio illa praevis nullo modo est praedeterminans ad unum, ipsam electionem liberi arbitrii; est tt. applicans et movens, sed vi illius motionis, voluntas est mota et movens se, determinans se, applicans se; est motio non-necessitans, non-determinans.

Da: Providence, 462 nota, 461.

B: Auctarium: pp. 107s.; de grat. et lib. 1.1, c.2. (Vivès 501-2a, §4); 1.4, c.16, (V.6.34.2a, §4).

SCHOLIUM 2.-

Facultas mota, vi talis motionis, tendit necessario ad unum, nec potest ad aliud declinare, si agitur de actibus indeliberatis. S.Th.1-2, 9, 6, 3m.; Da: Providence.

Objectum scil. bonum determinatum voluntati praesentatur, s e d voluntatis est accipere vel abjicere motionem illam.

SCHOLIUM 3.-

Nulla requiritur ulterioris gratiae motio pro actu deliberato. (Cogita v.g. creationem et conservationem); influxus scil. Dei receptus in applicatione et motione in actu primo, simul influendo ulterius producit actum secundum si voluntas non resistit. P.41-45; Pascal: Les Provinciales, 2e lettre.

SCHOLIUM 4.-

Ipsa actualis gratia semper est ejusdem entitatis, sive habeat, sive non habeat ultimum effectum in libero voluntatis consensu repositum; eo fere pacto quo sacramenta semper sunt entitate et virtute et causalitate eadem, sive obtineant sive non obtineant ultimum illud ad quod causandum sunt ordinata, scil. justificationis gratiam quae dicitur res sacramenti. Billot (1) 156.

SCHOLIUM 5.-

DE CONSURSU SIMULTANEO.

Est synchronismus duarum causarum agentium cum concordantia perfecta; ex hoc tamen, non resultat actio essentialiter (per se) una, sed una accidentaliter tt., quae dearticulari debet in duos effectus bene distinctos quorum alteruter producit a duabus cau-

sis coordinatis non autem subordinatis; actio unica non per se, sed per accidens. (Recole v.g. harmoniam praestabilitam Leibnitianam inter corpus et animam). Vide de Regnon: Banez et Molina: pp. 13, 178ss., 199ss., 247ss., 365ss.; Mattiussi: le 24 tesi, pp. 254-262.

DIFFICULTATES: P. 51, 54, 56, 58; Billot¹, pp. 154ss.

TESSERA. La volonté perverse, reconnaissant l'unique nécessaire comme unique nécessaire, loin de rapporter à Lui toutes choses qui ne sont que par Lui, loin de vouloir Lui par-dessus tout et de vouloir toutes choses pour Lui, se borne à accepter l'inévitable concours dont elle a besoin pour adhérer aux choses qu'elle idolâtre. "LUI EMPRUNTER LA FORCE DE SE PASSER DE LUI" c'est l'attitude pratique de ceux qui veulent résoudre leur destinée sans Dieu.

D.- DE GRATIA SCD. RESECTUM AD
LIBERUM ARBITRIUM seu DE EFFICACIA GRATIAE.

(P.217-291)

Hucusque INDOLEM gratiae actualis explanavimus. In sequentibus thesibus, quaerimus QUOMODO gratia operatur.

Quomodo scil. ex gratia excitante quae est in actu indeliberato, potest voluntas libere ponere actum deliberatum.

Et primo quidem ponuntur 2 theses, de quibus TT. catholici oes. consentiunt, de existentia n.p. gratiae sufficientis (th.14) et de existentia gratiae efficacis. (th.15)

Postea in 3 sequentibus thesibus quaeremus utrum gratia sufficiens sit a gratia efficaci distincta ab intrinseco vel ab extrinseco. (th.16,17,18)

- Thesis 14^a -

EXISTIT GRATIA VERE ET MEPE SUFFICIENS.

S.Th.1-2,111; Suarez:1.4,cc.1-7; Bellarm.: De grat.et lib.arb. 1.1,cc.11-14; P.217ss.; W.325ss.; Mazz.,496ss.; Billot,th.11;Ber. pp.418ss.; V. Noort,53-63.

GRATIA SUFFICIENS: (in genere) quatenus opponitur efficaci, quia haec etiam vocari posset sufficiens):

Gratia quae tribuit completam et expeditam facultatem eliciendi opus liberum supernaturale, sed quam, dissentiente voluntate hominis, reapse non sequitur opus intentum. B.Auctarium,86-1a.

Dat nempe potestatem agendi completam, i.e. efficaciam virtutis in actu primo. Habet nempe ex intrinseca entitate sua virtutem causandi consensum salutarem; prabet np. quiddam actualitatis, virtutis, virium, roboris, potestatis, efficaciae, facultatis, potentiae requiratur ad actum deliberatum salutarem ponendum; si v.g. actus orationis ponendus est, datur potentia requisita ad deliberate actum secundum ponendum. Potest np. producere actum deliberatum salutarem sed non producit propter deficientiam voluntatis; est scl. auxilium sle. quocum vere operari potest ho. si vellet et cum ea intentione operationis a Deo datur. Ex se, scl. est efficax.

Efficacia in actu secundo = efficacia operis.

TRIPLICITER considerari potest gratia sufficiens.

1. (praecisive, abstrahendo scl. ab hoc utrum in actu secundo maneat efficax aut non) (NON-INSUFFICIENS: efficacité suffisante):

Auxilium sle. transiens quod revera tribuit sufficientiam (potestatem, facultatem, potentiam, vires, virtutem, robur, efficaciam etc.) ad actum salutarem hic et nunc ponendum, ita ut defectus operationis non ex ejus insufficientia proveniat, sed ex libera voluntatis resistentia.

OPONITUR GRATIAE INSUFFICIENTI quae scd. doctrinam catholicam est contradictio in terminis (Dz.1296), sed ab actu secundo fit abstractio.

MERE (negative, pure) (**GRATIA INUTILIZATA**).

Auxilium sle. transiens quae de facto non coniungitur cum actu salutari, quia illi resistitur a voluntate, manet scl. sine deliberato voluntatis consensu. Gratia quae in vacuum, in vanum recipitur et remanet inutilizata. P.217,222.

POSITIVE (**UTILIZATA**) : Auxilium sle. transiens quod de facto coniungitur cum actu salutari, deliberato voluntatis consensu.

"Vere", "Mere", "Positive" **SUFFICIENS** sunt tres aspectus ejusdem entitatis slis. transeuntis:

- a) **VERE**, precise, **NON-INSUFFICIENS** est :
DE JURE efficax; sed DE FACTO, fit abstractio.
- b) **MERE**, negative, pure, **INUTILIZATA** est:
DE JURE efficax; sed DE FACTO, inefficax.
- c) **POSITIVE**, **UTILIZATA** est :
DE JURE, efficax, et DE FACTO, efficax; est scl. gratia quae producit actum deliberatum salutarem.

GRATIA EFFICAX (generice) est gratia positive sufficiens, i.e., quae producit actum deliberatum salutarem seu quae connexum habet consensum voluntatis.

Unde vocibus "sufficiens" et "efficax" non complete describitur interna ntra. gratias sed. suum esse integrale, sed sed. ejus externum effectum; si enim moraliter inspicitur aliquid plus habetur in gratia efficaci quam in gratia sufficienti.

PROXIME SUFFICIENS (gratia operationis): gratia ad hanc tentationem superandam, aut hunc actum determinatum ponendum.

REMOTE SUFFICIENS (gratia orationis): gratia non ad hanc tentationem superandam, nec ad hunc actum determinatum ponendum, sed ad alios actus qui, si ponuntur, reddunt hanc gratiam quae est remote sufficiens, hic et nunc proxime sufficientem ad aliquem actum salutarem ponendum, v.g. ad martyrium.

Gratia remote sufficiens est semper proxime sufficiens ad orationem. B.De grat.et lib.arb. l.1,c.2, V., 502; Quinta partitio est...

Proindeque semper a Deo nobis praebetur auxilia sufficientia ad exercitia nostra spiritualia adimplenda.

DEFICIENTIA VOLUNTATIS est duplex

moralis: agit deficienter quia vult deficienter;
physic. agit deficienter quia est deficienter.

ADVERSARIJ :

a) Haeretici saec. XVI qui, negantes libertatem indifferentiae, asserunt unice dari libertatem a coactione et voluntatem humanam necessario impelli aut mala cupiditate, aut gratia. Pro ipsis, libertas est unice immunitas a coactione, non autem immunitas a necessitate. V.g. in Synodo Dordrecht: "Distinctio illa gratiae in suffi. et effi. minime nobis probatur: "...Quoscumque enim Sp-S. trahit, illis non tt. dat posse currere," sed etiam ut contra currant", Dz.776.

Lutherus contra Erasmus scripsit librum cuius titulus est "De servo arbitrio" i.e. Le déterminisme pessimiste. (RSR, 1913, 505ss.)

CALVINUS: "D. voluntatem movet non qualiter multis saeculis traditum est et creditum, ut nostrae postea sit electionis motioni aut obtemperare aut refragari, sed illam efficiendo." P.216. Pohle, 223ss.

b) Jansenius et sequaces qui rejiciunt gratiam mere sufficientem. Gratia est semper efficax; non tamen omnis delectatio supernaturalis conjungitur cum actu salutari, sed ea sola quae major est, opposita delectatione terrena. Dz.1296.

Ad explicandum quod dantur tt. gratiae efficaces, dicunt peccatum existere ex hoc quod tunc datur "parva gratia" quae absolute dat potentiam, si non essent impedimenta; non relative dat potentiam, propter impedimenta; unde antecedenter, est simpliciter insufficientis. Dz.1296.

Le grand Arnauld admettait une "petite grâce" qui donne le pouvoir agir en général sans donner ce pouvoir réellement "hic et nunc". Juste le prix du passage; si un accident arrive on reste en panne et en peine.

NOTA : DE FIDE DEFINITA QUOAD RES propter Araus. II. Dz. 200; 321;
804, 814 et praesertim ex damnatione Jansenistarum: 1092s,
1296, 1367, 1359-1375. Van Noort, 55; P. Comp. 276.

PROBATUR 1°- EX S.S.: Saepe Deus :

a) Conqueritur de hominibus, vel eos improbat quia, et si auxilium vere sufficiens habuerint, fructum tamen boni operis non tulerunt.

b) Monet et hortatur homines ne gratiae desint.

Atqui haec omnia inepta essent, nisi existerent gratiae vere sufficientes, quae tamen non semper habeant effectum salutarem, seu gratiae quae sint vere et mere sufficientes.

Ergo existit gratia vere et mere sufficiens.

MAJOR:

a) Is. 5.1-7. (PARABOLA VINAE ELECTAE)

Hoc loco est sermo de gratis internis, a Deo Israelitis eo fine collatis, ut fructus operum Deo placentium ferant.

Janvero summa gratiarum Israelitis collatarum fuit

1) Mere sufficiens, siquidem Israelitae non tulerunt fructus a Deo expectatos.

2) Vere sufficiens:

a) ex parte Dei, nil defuit; elegit locum, vineam fodit, muriavit, impedimenta removit.

b) expectavit fructus; non tt. dedit absolutam potestatem sed et relativam, np., accomodatam his relativis circumstantiis.

c) Interrogat: "Quid debuerim ultra facere?"

d) Injuste eos improbaret si non dedisset omnia media necessaria.

b) Is. 65.2; Pro. 1.24; Mt. 11.21s.; 23.37; 1 Cor. 10.13; Rom. 2.4s.; 11.22s.; Jo. 15.22, 24; Act. 7.51.

c) 1 Thess. 3.19; 2 Cor. 6.1s.; Ap. 3.20.

2° Ex LITURGIA.

Quasi oes. epistolae missarum tempore quadragesimali, sol. exhortationes prophetarum ad hoc ut populus electus redeat ad cultum Iahwé.

3° EX DOC. ECCL.:

Dz 160a, 196; 200, 321 sub fine, 319, 348, 793ss., 797, 804, 814s.; 819, 1092-1096, 1224, 1296, 1359-1364, 1367-1372, 1521, 1791, 1054, 1066; 1075, 1381, 1419.

Nota quod gratia possibilitatis Pelagianorum non est gratia sufficiens sensu catholico, sed gratia possibilitatis juxta ipsos est liberum arbitrium. R.1413; P.225.

4° EX PP.: R.244.247, 622, 1158s., 1188, 1220; 1219?

S. Aug. docet:

- a) existere gratiam quae dat posse agere:
v.g. R.1436, 1735s., 1955s.; 1736.
- b) Ideo sunt peccata, quia nolumus illa vita cui gratia quae praesto est:
v.g. R.1718, 1720, 1722, 1753, 1925, 1945;
- c) Semper habemus gratiam orandi et gratia aliquando deest, quia nolumus orare; v.g. R.1722;
- d) D. nomen deserit, nisi prius deseratur:
v.g. R.1795, 1889, 1954, 1960; 1792 + Dz.804 c. medium.

5° EX TT.: omnes hanc doctrinam tenent aut supponunt;
1-2.106, 2.2m.; S.1.4, c.1ss.

6° RATIONE:

- a) Deus vult omnes salvos fieri. (1 Tim.2.1-4)
Ergo omnibus dat gratiam sufficientem ad salutem.
Jamvero sunt qui non salventur.
Ergo existit gratia vere et mere sufficiens.
- b) Xtus non est mortuus pro solis praedestinatiis. (Dz.1096)
Ergo sunt alii qui accipiant gratiam Xti quin haec gratia sit efficax.
Ergo...

- c) Omnes homines, etiam qui reapse peccant, debent servare mandata et superare tentationes. (Dz. 804)
Ergo possunt sed non possunt absque gratia vere sufficiente.
- d) Gratia datur homini ad libere operandum salutem, ita ut possit eam accipere vel ei resistere. (Dz. 797)
Atqui qui habet gratiam quacum possit salutariter agere, cui vero resistit, habet ille gratiam vere et mere sufficientem.
Ergo...

COROLLARIUM: GRATIA SUFFICIENS EST VERUM BENEFICIUM, et a Deo petenda est. P.228; W.343s.

NAM DATUR:

- a) ad actum simpliciter bonum; immo
- b) ad actum slem.;
- c) est duplici modo non debitum;
- d) ex se potest cum effectu in actu secundo conjungi et cum ea intentione a Deo datur. B. De grat. l.1, c.2. (V.5.501-2a, col.).
Et sola est quae stat cum libertate. Ex voluntate enim hois. pendet ut cum effectu sit, aut maneat sine effectu. Ergo est beneficium, tum ex eo quod datur, tum ex benevolentia qua datur. Contra Dz.1296.

N.B.- Saepe haec gratia est proxime sufficiens it. ad orandum.

DIFFICULTATES: W.330; P.227; Comp.280 ss.

TESSERA : Si "illuminat omnem hominem ventientem in hunc mundum", quomodo tot hoies. non illuminati manent? Non enim oes. Xti cultum agnoscunt. Quomodo ergo illuminat oem. hoem.? Quantum in ipso est. Si qui vero sponte sua mentis oculos claudentes huius lucis radios percipere nolint, non ex ntra. lucis evenit quod in tenebris maneant, sed ex nequitia eorum, qui sponte se hoc privant munere. (S.Jo. Chrys. R.1158).

- Thesis 15^a -

EXISTIT GRATIA EFFICAX, TALIS NEMPE QUAE INFALLIBILITER ET ANTECEDENTEM CONNEXIONEM HABEAT CUM POSITIONE ACTUALIS CONSENSUS VOLUNTATIS (1a p.), ITA TAMEN UT NON TOLLAT IN HOMINE LIBERTATEM A NECESSITATE (2a p.).

S.Th., 1-2, 111; S.l. 5, cc. 1-6; Bellarm., De grat. et lib. arb., l. 1, cc. 11-14, p. 242; Comp. 284ss.; W. 361ss.; Willot, th. 11; Lohoussé, n. 201ss.; Palmieri, th. 39ss.; Hurter, th. 192-194; Mazz., 553ss.; Schiffrini, 235ss.; Pohle, 223ss.; Gar-Lag.: La Perfection chrétienne et la contemplation: 1. 88-131.

GRATIA EFFICAX (in genere): ea quae producit actum deliberatum salutarem.

GRATIA EFFICAX triplici sensu intelligi potest:

1° GRATIA EFFICAX QUOAD VIRTUTEM: gratia quae virtutem in suo ordine habet causandi consensum salutarem; efficacia illa est intrinseca entitati divini auxilii. (Gratia excitans).

Haec EFFICACIA VIRTUTIS est communis omni gratiae quam Deus nobis elargitur ad omne salutis opus. Hoc sensu, illa etiam gratia quae in vacuum recipitur, efficax dici posset et deberet, cum nihil virtutis ei desit quominus, quantum in se est, ultimum suum obtineat effectum; gratia enim actualis causat actum indeliberatum et vires dat ad actum deliberatum.

Est nempe excitans; (sufficiens); (vere et mere tt. aliquando.)

2° GRATIA EFFICAX QUOAD EVENTUM est gratia cujus efficacia accipitur scd. solum eventum, i.e., ut de facto contingens, ex nudo facto gratiam denominans (efficacia effectus). Hoc sensu gratia efficax ea est quae annexum habet consensum voluntatis. Haec est gratia saltem consequenter efficax = efficax in actu secundo. (Gratia positive sufficiens) (Gratia adiuvens).

Eam dari est de Fide et supponitur in toto tractatu de gratia et in tota oeconomia salutis; eo ipso quod quis ponit actum slem., certum est ipsum habuisse gratiam efficacem in actu secundo, seu efficacem quoad eventum.

Ad explicandum consensum voluntatis sub tali gratia positum, non est quidquam ultra liberam determinationem liberi arbitrii quaerendum.

Est nempe gratia adjuvans. Gratia adjuvans (efficax quoad eventum) est entitative et numerice eadem cum gratia excitante et non recipit denominationem adjuvantis, nisi supposita cooperatione liberi arbitrii, quae tam potest esse quam non esse. Haec vocatur etiam EFFICAX CONSEQUENS. (Operans, vel cooperans).

3° GRATIA EFFICAX STRICTO ET PROPRIO SENSU est gratia cujus efficacia attenditur secundum antecedentem quandam et infallibilem connexionem auxilii gratiae cum consensu liberi arbitrii, ita ut, si detur, certum omnino sit actum salutarem esse secuturum = efficax in actu primo = ANTECEDENTER EFFICAX.

GRATIA EFFICAX, hoc sensu, ea est quae infallibiliter conjunctum habet, consensum voluntatis et ideo infallibiliter producit actum liberum propter quem datur; v.g. est ea, de qua Deus infallibiliter praescit: si hanc gratiam huic homini tribuo, actum liberum salutarem de facto eliciet. Unde ad explicandam positionem actus liberi, recurrendum non solum est ad liberam electionem voluntatis (ut in efficaci gratia quoad eventum), sed etiam ad aliquam proprietatem, sive intrinsecam, sive extrinsecam gratiae illius, et ultimatim ad aliquam electionem divinam. De hac, in thesi.

Omnes theologi docent dari talem gratiam efficacem. Thesis ponitur circa factum, non autem circa modum hanc efficaciam explicandi.

LIBERTAS A NECESSITATE i.e. immunitas a determinatione ad unum, ita ut actus deliberatus in potestate voluntatis semper relinquatur, etiam in subitanea conversione v.g. Paulus, Matthaeus.

ADVERSARIJ :

Contra 2am partem: Lutherani, Calvinistae, Baianistae, Jansenistae.

NOTA : 1a p.: Saltem theologicè certa.

2a p.: De Fide Definita. Dz. 814. Cf. 1093-1095.

PROBATUR 1a p.: EXISTIT GRATIA EFFICAX.

1° EX SS.:

Saepe SS. ita loquitur quasi Deus pro nutu posset quosdam homines ad se convertere etque salvare.

Atqui id fieri nequit nisi detur gratia quae infallibilem et antecedentem connexionem habeat cum positione actualis consensus voluntatis.

Ergo...

MAJOR: Ez. 36, 26-27; 11, 19-20; Prov. 21, 1; Jer. 32, 40; Ps. 36, 23; 50, 12; 118, 56; 3 Reg. 6, 58; Bar. 2, 31; Lc. 22, 31s.; Jo. 10, 29; Esther, 15, 11; Act. 9; Rom. 9, 16; Jo. 6. 45; Act. 13. 46.

MINOR: Sine tali gratia homines semper resistere possent, et SS. non posset tam firmiter asserere factum futurum.

2°- EX LITURGIA :

Secret. Dom. 4, p. Pent.: "Ad te nostras etiam rebelles compelle propitius voluntates".

Fer. 4 post. Dom. 2 Quadrag.: "ut in spiritu inveniantur stabiles et in opere efficaces".

Orat. in Vigil Pent. post iam. Prophetiam: "Concede nobis, et nostrae voluntatis pravitate frangere, et..."

In oratione "Humiliate" in fine missae, toto tempore Quadrag.: "Fideles tui, Deus, per tua dona firmentur."

3° EX DOC. ECCL.: Dz. 182: ut operemur, operatur;

1090, 1097 et notas: Si Eccl. decreta imponat circa disputationes de modo explicandi gratiam efficacem, signum est quod Eccl. admittit existentiam gratiae efficaci, seu factum eius existentiae. 719-723.

4° EX PP.: v.g. R. 348, 558, 1568, 1572s., 1707, 1890, 1926, 1940, 1955s., 1958, 1963, 1979, 1991.

Ex S. Aug.: B. 1. 2, cc. 11, 12, 13. (V. 5. 524-533).

5° EX TT.: 1. 23; 2-2. 24-11; De carit. 12. (circa initium)

6° RATIONE : 1.23.

Certum est dari praedestinationem sanctorum, seu praeparationem beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.

Atqui beneficium certissime connexum cum effectu salutari est ipsa gratia efficax.

Ergo...

PROBATUR 2a p.: EFFICAX GRATIA NON TOLLIT LIBERTATEM INDIFFERENTIAE.

Libertas:

Moralis est immunitas ab obligatione.

Physica est immunitas a necessitate vel coactione.

Spontaneitatis immunitas a necessitate extrinseca = a coactione.

Indifferentiae immunitas a necessitate intrinseca.

Contradictionis

:(seu exercitii) = posse agere vel non agere.

Specificationis = posse agere hoc vel illud.

Contrarietatis = posse agere bonum vel malum.

Essentia libertatis est in libertate exercitii.

Libertas contrarietatis est defectus libertatis.

1° EX S.S.:

a) Declarat homines omnino liberos esse in agendo salutariter, minime vero ad hoc necessitate compelli.

Atqui in agendo salutariter homines habent gratiam efficacem.

Ergo gratia efficax non tollit libertatem a necessitate.

MAJOR: Eccl.15,14s.; 31,8ss.; Apoc.3.18,20; Dt.30.19; Mt.19,17; 23,37; Act.7,51; 1 Cor.7,37; 2 Cor.6,1; Philip.2,12,13; Zach.1,3; Jo.24,15,22; Gn.4.6ss.

Quandocumque "recte", "sicut oportet" agunt homines, agunt ex grat. eff. quoad effectum, scd. scientiam nostram, sed est ex grat. eff. antecedente, scd. Dei infinitam scientiam, et a nobis cognoscitur per revelationem.

b) Ex tractatu de merito.

Si gratia efficax esset necessitans, nullum opus meritorium existere posset;

Atqui existunt opera meritoria;
Ergo gratia efficax non est necessitans.

2° EX DOC. ECCL.:

A. Dz. 134, 141, 196, 200, 317, 319, 348, 793, 797s., 814s., 819, 1065ss.,
1093s., 1296, 1359-1364, 1371, 1521, 1791, 1814; 181, 186, 325,
776, 1069, 1291, 1041, 1650.

- B. a) ho debet cooperari gratiae "quam abicere potest": 814.
- b) libertas a necessitate probari potest ex SSA.: 1041,
- c) libertas potest etiam ex ratione probari: 1650.
- d) Paulus V: "Dio con la efficacia della sua gratia ci fa fare et" facit de nolentibus volentes et fleotit et im-
mutat hominum voluntates" Cav. p. 508 in nota.

3° EX PP.:

- a) ho. est liber v.g. R. 123, 142, 156, 184, 244, 335, 446, 542, 667,
1151, 1380, 2113, 2225, 2265, 2357.
- b) Gratia non destruit lib. arb. v.g. R. 244, 446, 704, 1034, 1151,
1159, 1165, 1188, 1204, 1219, 1436, 1455, 1510, 1556, 1571-4, 1710,
1722s., 1735s., 1821, 1823, 1848, 1854, 1856, 1890, 1936, 1954s., 1961.
- c) Cum aequali gratia unus consentire, alter dissentire potest
v.g. R. 247, 1753, 1822;
- d) Nec scd. Aug. "delectatio victrix" tollit libertatem, v.g.
R. 1568, 1594, 1722, 1724, 1737, 1822.

4° EX TT.: De malo 6.: Quidem posuerunt...

5° RATIONE:

Certum est actus hominis cum gratia elicitos esse salutare, et
si homo est justus meritorios.

Atqui ad actum salutarem et meritorium requiritur libertas a
necessitate.

Ergo libertas a necessitate non tollitur a gratia.

MAJOR: Dz.842 et in tract. de merito.

MINOR: Homines nec meritum nec demeritum unquam ponunt in actibus qui non sunt in potestate voluntatis; sed id quod non est Liberum a necessitate non est in potestate voluntatis.

DIFFICULTATES : P. Comp.287ss.; W.362.

TESSERA : Quod enim amplius nos delectat, scd. id operemur necesse est: ut v.g. occurrit forma speciosae feminae et movet ad delectationem fornicationis; sed si plus delectat pulchritudo illa intima et sincera species castitatis, per gratiam quae est in fide Christi, scd. hanc vivimus et scd. hanc operamur; ut non regnante in nobis peccato ad oboediendum desideriis eius, sed regnante justitia per caritatem cum magna delectatione faciamus quidquid in ea Deo placere cognoscimus. (S.Aug. R.1568).

- Thesis 16^a -

EFFICACIA GRATIAE NON VIDETUR EXPLICANDA PER PRAEDETERMINATIONEM PHYSICAM.

Suarez: l.5,co.6ss.; Appendix prior post l.12 de gratia. Bel. De grat. et lib.arb. l.1, c.12; Auct.p.164ss.; P.229-271; Stufler: De Deo operante; d'Alès: Prov.et libre arb.; V.363ss.; Palmieri, th.49; Billot, th.11; Pohle, p.231ss.; V.Noort, n.64ss.; Joanna Jesu Maria. O.D.C. (1564-1615): Tract.de probabilitate utriusque partis in controversia de efficacia gratiae; Vid. The Month 1930, p.187, vol.105; Auctarium Bell.: pp.95,100,102ss.,125-7; A. Schet: La filosofia de la libertad en las controversias teologicas del siglo 16 et 17; Vid.RSR.1933,507-512; Greg., 1933,313-401; RHE 1933,790 (van Hove); JH 51.1934,150-152 (de Aldama); Ibid 650; Dumont Paul: Liberté humaine et concours d'après Suarez.

BREVIS CONCEPTUS HISTORICUS disputationum "DE AUXILIIS" .

N.B. Dz.1090,1097 et notas; C av. 920-924 et notas Dz [71^a 23]

UNDE non habetur jus imponendi ullam censuram theologiam in adversarios.

In certis, unitas,
in dubiis, libertas,
in omnibus, caritas,

ALIQUA tamen LIBERTAS datur; adhiberi possunt expressiones: male sonans, falsa, periculosa, irrationalis, stupida, stulta, extraordinaria, incoherens, absurda, erronea, insana, extravagans, incepta, audax, teneraria, contradictoria, illogica, puerilis, lusus verborum, amphibologica et alia id genus amenitatis. (Etudes 102.704)

Unde campus sat latus disputantibus relinquitur ad explosiones sanctae irae v.g. vide Billot⁷: De Deo 219 note.

de la Taille sic scribit P.Dugas: "Où vous avez tout à fait raison, c'est d'exclure par rapport aux moyens de la béatitude une pré-étion déterminante: nulle subtilité, si sophistique soit-elle, ne l'excusera de ruiner la liberté."

Papagni O.P.: "Mentre si è voluto troppo spiegare un mistero si è portata l'oscurità, l'assurdo e il mostruoso nel campo morale".

Marin-Sola O.P.: [theoria bannesiana] "hacian muy difícil la defensa de una gracia verdaderamente suficiente y de la responsabilidad del hombre en el pecado, y podían dar, portanto, pretexto a calumniosas acusaciones de jansenismo y calvinismo".

EFFICACIA GRATIAE est id quo habetur infallibilitas nexus inter gratiam spectatam in actu primo et consensum voluntatis in actu secundo; efficax enim dicitur gratia quacum voluntas humana consentit. Billo t, th. 11.

Quaeritur in thesibus sequentibus utrum gratia efficax sit efficax de se, seu ab intrinseco, an e contra talis sit ex consensu voluntatis, seu ab extrinseco, supposita utique praescientia et electione Dei. Aliis verbis, utrum gratia efficax scd. entitatem suam physicam, intrinsece et specificè differat a gratia sufficienti. P. 229-233.

Probe distinguendum est efficacia virtutis et efficacia connexionis.

EFFICACIA VIRTUTIS est ipsa intrinseca vis entitatis auxilii divini, cui, quantum in se est, nil deest quominus actum salutarem voluntatis obtineat.

Haec invenitur tum in gratia efficaci, tum in gratia sufficienti.

EFFICACIA CONNEXIONIS est infallibilis nexus efficaciae virtutis gratiae cum effectione consensus liberi arbitrii et consequenter actus salutaris.

Efficacia connexionis est consequens vel antecedens: P. 242; Mazz. 581.

CONSEQUENS: (de facto) in quantum nempe effectum reapse obtinet.

= efficax quoad eventum. Cf. th. praeced.

ANTECEDENS: (de jure) in quantum op. effectum infallibiliter obtinebit,

= efficax stricto sensu.

De hac efficacia connexionis antecedente agitur in his thesibus. Hasc iterum triplex est:

OBJECTIVA, quatenus objective verum est per talem gratiam effectum productum iri talem.

COGNOSCITIVA, quatenus Deus infallibiliter cognoscit quae gratia habitura sit effectum. (Scientia Dei infallibilis)

AFFECTIVA, quatenus Deus vult eam gratiam dare, quae effectum obtinebit. (Praedestinatio).

In thesi agitur de EFFICACIA CONNEXIONIS OBJECTIVA ANTECEDENTE.

GRATIA SUFFICIENS in genere: gratia quae non producit actum deliberatum salutarem, sed potest illum producere. Opponitur sub hoc respectu gratiae efficaci in genere.

GRATIA EFFICAX in genere: gratia quae producit actum deliberatum salutarem.

GRATIA SUFFICIENS in genere:

1. VERE, (praecisive, in abstracto) opponitur gratiae insufficienti quae catholice est contradictio in terminis. Cf. Dz. 1296.
2. MERE (negative, pure) in concreto) = inutilizata, in vanum recepta.
= gratia vere sufficiens inutilizata.
3. POSITIVE (in concreto) = utilizada
= gratia vere sufficiens utilizada.

GRATIA EFFICAX in genere:

1. Quoad VIRTUTEM
2. Quoad EVENTUM
3. STRICTO et proprio sensu

EFFICACIA gratiae:

1. Virtutis
2. Connexionis
 1. Consequens
 2. Antecedens
 1. objectiva
 2. cognoscitiva
 3. affectiva

NON VIDETUR EXPLICANDA. Cf. N.B.- initio thesis.

Hic aliquid dicendum de gratia sufficiente, sensu Barnezziano.
JUXTA IPSOS, necesse est admittere duplicem gratiam intrinsece
et specificè inter se distinctam:

Gratiam sufficientem quae est minus perfecta et valida,
Gratiam efficacem quae est perfectior et validior.

Gratia sufficiens dat "posse agere" non "agere"; est sufficiens
in actu primo, non in actu secundo; non dat totum id quod requi-
ritur ad actu agendum; dat potentiam agendi non actum; dat le
"pouvoir agir" non l'agir".

Gratia efficax est nova gratia superaddita gratiae sufficienti
quae potentiam deter_minat et confert actum; est sufficiens in ac-
tu secundo.

Gratia sufficiens nunquam connectitur cum actu secundo;
Gratia efficax nunquam non connectitur cum actu secundo.

Papagni O.F.: "In quella opinione, la virtù creata, innanzi la
mozione è incompleta, e non può agire; dopo la mozione, è comple-
ta, ma diviene nella sua entità determinata ad una sola singolare
azione, incapace di non farla, o d_i farne altra, per cui non vi
può essere da parte della creatura nè elezione, nè libertà".

Sed, nos, grat.suff. et eff., sed. virtutem intrinsece non dif-
ferunt, sed ex libero arbitrio, PROXIME habetur quod grat. suff.
sit efficax, licet libertas nullam virtutem tribuat gratiae suffi-
cienti, quae sufficit tum ad actum 1m, tum ad actum 2m., sed liber-
tas utitur virtute gratiae suff. ut possit dare efficaciam connex-
ionis in actu secundo. REMOTE hoc habetur ex scientia Dei et prae-
destinatione.

Praedeterminatio physica est influxus physicus voluntatis divi-
nae in voluntatem humanam, quo haec determinatur ad unam numero
actionem, ita ut intrinsece repugnet, tum voluntatem non ponere
actum ad quem praedeterminatur, tum voluntatem ponere actum quin
ad illum physice praedeterminetur. P. 243ss.; Palm. 440; Schiffini,
397 nota.

A. Aliis verbis, est motio indeclinabilis et irresistibilis, quae infallibiliter determinat actum secundum, tum quoad exercitium, tum quoad specificationem, tum quoad modum, modum scilicet libertatis.

Est determinatio, quia voluntas, tali gratia instructa, non potest actum illum non ponere.

Est praedeterminatio, quia datur ante (non tempore, sed natura et causalitate) consensum et ad ipsum consensum efficiendum.

Est physica (non et moraliter, quatenus Deus per cogitationes et affectiones indeliberatas voluntatem allicit) sed insuper et imprimis physica, quia effectum suum producit ex virtute suae propriae entitatis, ab intrinseco, independentem a quacunque circumstantia vel consensu creaturae. P.243s. et auctores ibi citatos. Palmieri, p.449s.; Schiffini, p.697; V.Noort, n.84.

B. Unde efficacia auxilii praevientis gratiae et connexio eius infallibilis cum libera cooperatione liberi arbitrii tota fundatur et desumitur tanquam ex prima radice, ex omnipotentia Dei atque ex absoluto et efficaci decreto Ejus voluntatis. Haec efficacia decreti est extrinseca ipsi actui, sed ei correspondet efficacia intrinseca per praedeterminationem praeviam in voluntate receptam; J. movet liberum arbitrium, praedeterminando illud ad unum tum exerciti-
ve, tum specificative.

Verum de systemate - sed non ut omnes bene admittitur

C. Nec tamen praedeterminatio illa physica destruit libertatem a necessitate.

Quia etiam quando gratia efficax data est, voluntas potest resistere: in sensu diviso (scilicet retinet potentiam resistendi divisam ab ipso dissensu), sed huic potentiae repugnat actu agere, non tamen in sensu composito (scilicet non retinet potentiam resistendi coniunctam cum ipso dissensu). P.245ss.; V.Noort, 65.

Aliis verbis, praedeterminatio physica est motio divina qua Deus, antecederet ad quancunque praevisionem electionis creatae cuiuscunque, applicat voluntatem ad hunc unum determinatum actum ponendum, manente quod voluntas non necessitatur ab objecto actus. Talis motio, si praedeterminat ad actum salutarem, est gratia efficax. Cf. V.Noort, 54.

Haec gratia efficax intrinsece differt a gratia sufficienti. Haec dat id quo posse agere facultatis perficitur in ordine potentialitatis, sed ex natura sua incapax est ut facultatem ad actum ducat, et proinde, impossibile est in hoc systemate quod aliquis, sola gratia sufficienti instructus, actum salutarem ponat. P.229-242.

D. Hoc est primitivum systema quale a Bannesio, Lemos, Graveson, Goudin, Alvarez etc. tradebatur.

E. Praedeterminatio mitior traditur a Joanne Gonzalez de Alb. (v) eda, Bancel, Masoulié et inter modernos a Guillermin. (R.Thomiste, 1901-1903) C f. Jansens, p.601. En eorum doctrina:

- 1° Gratia tum sufficiens, tum efficax sunt motiones divinae ad actum secundum;
- 2° Non repugnat quod motioni divinae voluntas humana resistat.
- 3° Gratia est efficax quando ita motio divina est contempta voluntati in concreto sumptae, (congruitas in concreto), ut consensura voluntatis obtineat et omnem resistantiam vincat.
- 4° Gratia est mere sufficiens quando non nata est vincere obstacula in concreto existentia.

F. Adhuc mitigavit systema P.Marin-Sola. Arch.de Phil.6. (571) 207; Cf. Rev.Thomiste, nov.1925; mars 1926. En ejus doctrina:

- 1° Motio divina ita a libero arbitrio pendet, ut vel acceptari vel non acceptari possit, sine interventu alius gratiae. Est vere sufficiens, et si resistitur est mere sufficiens.
- 2° Deus non praedeterminat ad materiale peccati nisi post praevisam resistantiam voluntatis gratiae sufficienti. Si autem gratiae sufficienti homo non resistit, gratia intrinsece efficax ei conceditur.
- 3° Deficientiam creaturae, quae ex nullo decreto infallibili sequitur, Deus certo cognoscit, videndo illam praesentem aeternitati suae.

NOTA : Multo probabilior.

PROBATUR 1° EX S.S.:

Is. 5, 1ss.; Mt. 11, 20ss.

In his locis, irrationabiliter reprehenduntur illi qui gratiae non obsecundarunt, si ipsis necessaria fuisset praedeterminatio physica quam non habuissent.

Ergo haec praedeterminatio non erat necessaria.

Ergo... Palmieri, 453ss.; Ber., n. 535ss.

Nec dicatur ab homine pendere ut haec praedeterminatio praebeatur, nempe a modo quo utitur gratia sufficiente nam, juxta adversarios, absolute repugnat ut cum sola gratia sufficiente, sine praedeterminatione, aliquem actum salutarem ponat.

Cf. 2 Cor. 6, 1; Apoc. 3, 20; Mt. 23, 37; Eccli. 15, 14.

2° EX CONC. :

a) Trid. et Vat. Dz. 797, 798, 804, 813, 814, 1791.

In his locis, Concilia videntur docere gratiam illam quae de facto est efficax, per resistantiam humanae voluntatis potuisse reddi inefficacem.

Atqui si ita est, efficacia gratiae nequit explicari per praedeterminationem physicam.

Ergo.

Responsiones adversariorum: P. 252ss.; Ber. 540ss.

b) Dz. 804.

3° EX RATIONE :

Data praedeterminatione, juxta adversarios, non-actus voluntatis metaphysice repugnat; deficiente vero praedeterminatione, actus voluntatis metaphysice repugnat.

Atqui talis praedeterminatio destruit conceptum libertatis humanae et gratiae vere sufficientis.

Ergo non est admittenda.

P. 257ss.; DTC, Grace, 1667ss.; Pohle, 23^{ss.} P. 258.

SCHOLION : De doctrina Sti Thomae, P. 263ss.; Beraza, 547ss.; d'Alès Prov. et lib. arb., 187ss.; DTC. Providence, c. 461; Jansens, 9.560-576; De San: De Deo Uno: 1.545-746.

DIFFICULTATES: 3.364; Lahousse, 443.

TESSERA : "C'est là, lisons-nous dans un écrit du temps, c'est là une opinion par trop dure et, si on y réfléchit, elle peut facilement faire tomber dans le désespoir. Aussi dans la prédication, n'est-il guère possible de l'exposer et de l'expliquer au peuple; vice essentiel, à mon sens, et raison décisive pour qu'elle ne soit pas enseignée dans les écoles".

"Ce professeur avait raison — Rien n'est fâcheux pour une doctrine philosophique comme de ne pouvoir se présenter dépouillée des oripeaux de l'école sans être repoussée par le bon sens. Ainsi quel est l'homme qui ne répondrait bien vite au prédéterministe; "Je n'ai pas eu le choix de ma détermination, donc je n'ai pas été libre, je ne suis pas responsable de mon acte".

- Thesis 17^a -

EFFICACIA GRATIAE NON VIDETUR EXPLICANDA PER PRAEDETERMINATIONEM MORALEM.

P.271ss.; W.365ss.; Mazz.629ss.; Ber.365ss.; Pohle,p.248ss.;
D.T. Augustinianisme;

PRAEDETERMINATIO MORALIS est, non motio physica, sed attractio indeclinabilis, seu, ut aiunt Augustinienses, delectatio victrix, cui voluntas resistere non potest, et qua determinatur ad unum eligendum.

Est moralis, non hoc sensu quod non sit absolute certa, sed hoc sensu quod influit potius attrahendo, ad modum causae finalis, vel inclinando, ad modum causae formalis, quam impellendo, ad modum causae efficientis.

Augustinenses statuunt, cum Jansenistis, nos semper moveri a delectatione, sive coelesti, sive terrestri, qua voluntas infallibiliter vincitur; sed non admittunt, ut Jansenistae, illam esse ita victricem, ut pereat liberum arbitrium.

Juxta enim JANSENISTAS ET BAIANOS,

1. Datur duplex delectatio: carnalis vel coelestis, quae servat libertatem a necessitate extrinseca, seu a coactione, sed non a necessitate intrinseca, D.817;1040;1092-1095.
2. Oia. gratia est delectatio victrix seu caritas: Dz.1394ss.
3. Delectatio illa coelestis quae causat actum voluntatis bonum aliquando est sufficiens, aliquando non: 1296,1523.

EN PRAECIPUA PUNCTA theoriae Augustinensium.

1° Gratia efficax est delectatio victrix, seu inspiratio caritatis superans contrariam cupiditatem (Rigidiores, v.g. Noris, Berti, Bellelli).

Mitiores (Ysambert, Tournely, etc.) non negant alios affectus, v.g. timorem etc., in quantum a quodam sancto amore procedunt, ad gratiam efficacem pertinere posse.

2° Haec gratia est efficax ab intrinseco, hoc sensu, quod ex seipsa, et antequam consideretur libera electio voluntatis, consensus infallibiliter determinant, immo irresistibiliter.

3° Haec praedeterminatio est necessaria in statu naturae lapsae, non autem fuisset in statu naturae sive purae, sive integrae, sive elevatae et innocentis.

4° Gratia efficax habet gradus ita ut eadem delectatio in uno possit esse efficax cum in altero sit mere sufficiens; est scilicet efficax comparative it., seu relative non absolute.

5° Datur quidem gratia sufficiens, sed dat posse, non velle; nempe delectatio victrix habetur it. in gratia efficaci, saltem in hoc ordine.

DTC. Augustinianisme, 2487ss., 2492; Mazz. 633ss.

MITIORES negant efficaciam gratiae consistere in sola maiore intensitate delectationis, sed etiam in varietate et electione gratiarum. "Infallibilis hujus praemotionis moralis efficacia repetitur, non ex ejus entitate physica per se sumpta, sed magis ex ejus perfecta adaptione et contemperatione ad hanc voluntatem, seu ex ejus congruitate interna. Dico, interna, ea scilicet quae consensus hujus voluntatis sua virtute certissime efficit, ita ut Deus nulla praesupposita scientia media, in ipso decreto dandi hanc gratiam huic homini, ejus efficaciam in actu secundo infallibiliter videat". V. Noort, n. 73.

NOTA : Contra Jansenistas : De Fide. Cf. 1093, 1094, 1095.

Contra Rigidiores catholicos, videtur Certa.

Contra Mitiores, Probabilior.

PROBATUR : P. 272.

1° Praedeterminatio illa moralis, vel componi potest, vel non, cum dissensu voluntatis;

Atqui si potest, non habetur infallibilitas connexionis, quae explicanda est. Si non potest, perire videtur libertas, ut in systemate praedeterminationis physicae;

Ergo... P. 272.

2° Praeterea, non explicatur gratia quae sit vere sufficiens.
P.275. Si enim ho. caret maiore delectatione indeliberata, caret gratia vere sufficienti.

- 3° Contra rigidos: Falsum est hominem
a) in omni actione moveri formali delectione, vel
b) eum semper sequi maiorem delectationem indeliberatam.
P.273-5.

SCHOLION 1.- De systemate S.Alph.de Ligorio, seu Sorbonico, seu syncretistico.

Hermann: De Grat., p.337ss.; Jansens, p.656ss.;
Van Noort, 73ss.; DTC.Augustianisme, 249ss.

SCHOLION 2.- De systemate Scotistarum. P.2, 284ss.; Ber., 571.

SCHOLION 3.- De doctrina S.Aug.P.276-80;

DTC.Aug.2389, 2491, 2376. Bellarm.: Auctarium, p.41 note; Pelland:
Utrum S.Prosp. Aquitanus So.Aug.o, suo magistro in quaestionibus
de Praedest. et voluntate Dei salvifica fidelis fuerit necne; d'A-
lès, Boyer etc. Le Bachelet: Prédestination et grâce. passim.

DIFFICULTATES : W.364, 366, 370ss.

TESSERA : "Une chose apparaît avec évidence: l'expression
"prédétermination" n'est pas une catégorie du vocabulaire de s.Th.
Il n'en aurait aimé ni le préfix "prae" — car le mode de la science divine, comme celui de la causalité divine, est l'éternité, le présent de l'éternité — ni le mot "détermination", du moins en ce qui concerne les actes libres — car le mot est étranger à l'ordre de la liberté et relève bien plutôt du cycle des réalités de la nature". (Congar.O.P.: Rev.des Sc.Phil. et Théol., 1934, p.370)

- Thesis 18^a -

EFFICACIA GRATIAE EO EXPLICATUR, QUOD DEUS DAT HOMINI TALEM GRATIAM, QUALEM SCIT ESSE CONGRUAM, UT HOMO LIBERE CONSENTIAT.

Suarez: De Grat. 1.5; Tract. de vere intelligentia auxilii efficacis.- Bellarminus: De grat. et lib. arb., 1.1, c. 12; Auctarium; P. 280 ss.; Billot, th. 11; Pohle, p. 255s.; Le achelet: Prédestination et grâce.

EFFICACIA GRATIAE, i.e. infallibilitas nexus inter gratiam consideratam in actu primo et consensum liberae voluntatis.

Non agitur de efficacia virtutis, quae est ex ipsa entitate gratiae, nec de efficacia connexionis, quae de facto habetur ex consensu voluntatis, (efficacia quoad eventum), sed de efficacia infallibilitatis, ea np. quae ab aeternitate praescita est habitura efficaciam in actu secundo.

EFFICACIA GRATIAE :

virtutis (ab intrinseco) = ex gratia in sua entitate physica.

connexionis (ab extrinseco) = ex libertate.

consequens: (de facto, in actu secundo)

antecedens: (de jure, in actu primo)

cognoscitiva: ex scientia Dei.

affectiva: ex praedestinatione Dei.

obiectiva: seu connexionis, seu infallibilitatis, ex congruitate, scientia, libertate.

EO EXPLICATUR QUOD D. DAT HOM. TALEM GRATIAM, QUALEM SCIT ESSE CONGRUAM.

"Deus enim, antequam decrevit hanc gratiam dare, ab aeterno scivit quid homo acturus esset si hanc gratiam acciperet. Deus ex pura misericordia vel caritate statuit huic homini dare hanc gratiam, et absolute praevидit hominem cum gratia consensurum esse. Infallibilis est autem scientia et praedestinatio Dei. Ergo antequam ho. salutariter agat, infallibiliter certum est liberum consensum secuturum esse". P. Comp. 295.

GRATIA CONGRUA in signo priore ad consensum futurum, ea est quae non solum tribuit homini virtutem salutariter agendi, sed etiam est ejus rationi et studio accommodata, ita ut consensus sit futurus propterea quod hoc vocatur eo modo, quando et ubi congruum est ut libere consentiat.

Not In signo posteriore ad futurum consensum, gratia congrua est quae infallibiliter annexa habet consensum. Congruitas igitur non inest gratiae per se sumptae, sed includit aliquam respectum ad dispositionem et inclinationem hominis agentis; neque habetur ex eo solo quod homo sit consensurus, sed ex eo quod Deus illam confert gratiam cui praevidit hominem esse consensurum.

N.B.: A.- NON DICIMUS efficaciam gratiae constitui:

- 1° Ex consensu voluntatis, hoc sensu quod a voluntate humana obveniat aut accrescat gratiae, efficacia virtutis.
- 2° Aut ex eo quod de facto voluntas consentiat, quod est efficacia connexionis quoad eventum.

B.- SED DICIMUS :

- 1° Non a consensu nostro virtutem accidere gratiae, sed a gratia voluntatem accipere virtutem consentiendi, quanquam voluntas retinet potentiam non consentiendi; actualitas, realitas, energia, virtus omnis est a gratia non a libertate.
- 2° Efficaciam gratiae a voluntate Dei pendere, quatenus Deus elegerit dare voluntati non quodcumque auxilium etiam prorsus sufficiens, sed illud quod sciebat non rejectum iri (auxilium congruum).
- 3° Gratiam efficacem, in concreto, semper majorem esse in ratione beneficii quam gratiam sufficientem, quatenus inter alia dona excellit, utpote descendens a praedestinatione illa, a proposito illo, ab electione illa qua quibusdam Deus praeparat effusionem omnium divitiarum misericordiae suae.
- 4° In abstracto, n.p. in sua entitate nude inspecta, gratia efficax posset esse simpliciter minor quam gra-

tia sufficiens; in concreto autem major, inspecta
 np. intentione divina et convenientia sua ad hanc
 voluntatem, hic et nunc, movendam. P. 282.

Haec gratia efficax dicitur efficax ab extrinseco, non ab intrin-
seco. Cf. theses 16 et 17.

Gratia efficax ab intrinseco ex natura sua CONSENSUM VOLUNTATIS
 ad unum determinat.

Sed. nos, gratia efficax non est talis ex natura sua, quia vo-
 luntas posset dissentire (utpote non ad unum determinata, etsi de
 facto non dissentiet). Et proinde non potest dici efficax sine
 consideratione alicujus rei ab ipsa distinctae, ei extrinsecae,
 quanquam cum ea infallibiliter connexae, np. voluntatis liberae,
 ac sic dicitur sed. nos efficax ab extrinseco.

Juxta nos enim gratia efficax a gratia sufficiente non differt
 in entitate physica intrinseca auxilii, sed solum differt per de-
 nominationem extrinsecam, utpote a Deo data sub praescientia et
 proposito absolute consensus obtinendi. P. 260.

"Nous avons parlé de grâces égales en elles-mêmes, et non de
 grâces égales de la part de D.; ce qui est tout différent, car il
 est évident que si l'on considère l'égalité des grâces, non plus
 dans leur entité propre qui est la même, mais dans le choix que D.
 a fait pour ces 2 hoies, avec la prescience que l'un la laisse-
 ra perdre et que l'autre la fera fructifier, il y a pour celui-ci
 de la part de D. un don bien plus grand, une faveur de choix"
 de Scorraille. Suarez, i.p. 376. Cf. de la Taille; RSR, 1923, p. 20 note.

NOTA : Probabilior.

PROBATUR : EFFICACIA GRATIAE eo systemate melius explicatur quod
 SOLUM :

1°- QUOAD LIBERTIAM:

Servat rationem libertatis humanae;

2°- QUOAD VERAM SUFFICIENTIAM GRATIAE:-

Servat rationem verae sufficientiae in gratia mere suffi-
 cienti, qualis nobis innotescit ex fontibus revelationis;

3°- QUOAD INFALLIBILITATEM CONNEXIONIS :

Dat rationem sufficientem infallibilitatis connexionis inter gratiam in actu primo spectatam et consensum voluntatis liberae; (R.1427,1573,1574);

4°- QUOAD RATIONEM BENEFICII :

Servat rationem specialis beneficii in gratia efficaci prae gratia sufficienti; (R.1740,1830,1948,1985,2033);

5°- QUOAD DOMINIUM PRIMAE CAUSAE SCL. DEI:

Servat plenum ejus dominium circa actus liberos;

6°- QUOAD MYSTERIUM :

Relinquit mysterium ubi naturale est, in Deo scl.;

7°- QUOAD CONTRADICTORIA :

Nulla contradictoria docet, et haec oia. distributive et collective praestat.

Atqui systema scd. quod D. dat hoi talem gratiam, qualem scit esse congruam ut ho. libere consentiat est solum quod haec omnia distributive et collective praestat.

Ergo...

MAJOR: stat ex eo quod omnia haec explicationem rationabilem invenire debent, quae tamen intellectum non quietant. "Altiora te ne quaesieris, plurima enim supra sensum hominum ostensa sunt tibi". Eccli.3.22ss.

MINOR :

1°- QUOAD LIBERTATEM:

Ab oibus admittitur.

2°- QUOAD VERAM SUFFICIENTIAM GRATIAE:

De eo quod efficacia intrinseca virtutis eadem est in gratia efficaci et sufficienti; proindeque etsi gratia sufficiens sit inefficax, in se tamen, ex natura sua, ab intrinseco est vere sufficiens, scd. proprietatem verborum, tribuens np. sufficientiam ad operandum, ita ut defectus operationis non ex ejus insufficientia virtutis proveniat, sed ex libera voluntatis resistentia, non autem verbotenus tt. vere sufficiens. 3 Q 159; Ad huius...

3°- QUOAD INFALLIBILITATEM CONNEXIONIS:

Non enim videtur requiri infallibilitas causalitatis ab intrinseco, sed sufficere videtur infallibilitas ab extrinseco. Cum enim Deus in scientia sua viderit tale auxilium, optime temperatum huic voluntati, ab hac libere voluntate non respu, et elegerit talem ordinem providentiae, jam omnino certum evadit ante consensum voluntatis, ex hoc ipso quod talis gratia datur, voluntatem huic gratiae esse consensuram. S. I. 3. 4 m. = Praedestinatio praesupponit praescientiam futurorum.

4°- QUOAD RATIONEM BENEFICII :

Quatenus descendit ab electione illa qua Deus effusionem omnium divitiarum misericordiae suae quibusdam praeparat.

5°- QUOAD DOMINIUM PRIMAE CAUSAE SOL. DEI:

Siquidem agnoscit absolutam subordinationem causae secundae ad primam, licet voluntas moveat se, determinet se, quin determinetur ad unum a causa prima. Billot (1), p. 29: Concludendum..., p. 32: In agente autem...; DTC. Grâce, 1665.

6°- QUOAD MYSTERIUM :

Ultro fatemur nos non posse mysterium sed saltem non fingimus nova mysteria non revelata. Eccli. 3.22; Rom. 11.33.

7°- QUOAD CONTRADICTORIA :

Nulla, ut patet, docet systema expositum.

SCHOLION.-

De essentia molinismi et de ejus deversis expositionibus in secundariis. P. 289ss.; DTC. Congr. et Molinisme; Bellarmin: Grâce; Lessius; Concours, Liberté; - De Scorraille; Suarez I, p. 355ss., 467ss.; II, p. 246ss.; Comlarc; Bellarmin; Van Sull; Leonard Lessius DA : Providence. Thomisme.

DIFFICULTATES : P. 285-288; P. Comp. 296; W. 381ss.

TESSERA : Regula decima quinta ad sentiendum cum Ecclesia :

"Non debemus loqui multum de praedestinatione per modum consuetudinis; sed si aliquo modo et interdum sermo de illa habebitur, ita habeatur, ut plebs non veniat in errorem aliquem, ut quandoque solet, dicendo: si debeo salvari vel damnari jam determinatum est, et propter mea bona vel mala opera, jam non potest aliud evenire; et inde torpescunt negligunt opera, quae conducunt ad salutem, et profectum spirituales animarum suarum.

E.- DE DISTRIBUTIONE GRATIAE.

- Thesis 19^a -

DEUS NEMINI GRATIAM SUFFICIENTEM DENEGAT, NEQUE FIDELIBUS, SIVE JUSTIS (1a p.), SIVE PECCATORIBUS ETIAM INDURATIS (2a p.); NEQUE INFIDELIBUS NEGATIVIS, AD SALUTEM ASSEQUENDAM (3a p.)

S.Th.1-2,112,3,4; Suarez: De Grat.1.4,cc.7-19; Bellarm.: De grat.et arb.1.2,cc.1-9; P.291-305; W.345ss.; Mazz.,782s.; Pohle, 167ss.; DTC: Grâce,1596s.; Ber.; DA: Salut des infidèles; DTC: Infidèles (Salut des); Billot: De personali et originali peccato, p.90ss.; A. du C.:1925. 360ss.; 1929,831ss.; 1933.

ADULTUS: qui potest distinguere inter bonum et malum morale. (Abstrahendo a determinatione temporis quo ho. aliquis statum illum attingit).

IN THESI agitur de solis adultis, et quidem reduplicative sumptis; unde non agitur

- de iis qui nondum rationem adepti sunt;
- aut de iis qui rationem amiserunt post. pecc. commissum;
- aut de iis qui moriuntur dum peccant.

GRATIA SUFFICIENS:

PECCATOR COMMUNIS est ille qui omnem Dei timorem non penitus excoasset.

EXCAECATIO consistit in subtractione divinae illustrationis et in positiva iudicii perversione.

Excaecati salutaria non intelligunt vel non apprehendunt et perverse de rebus ad salutem spectantibus iudicant.

Jam in excaecatione includitur aliqua obduratio sed obduratio sequitur excaecationem; quod enim excaecatio est in intellectu et iudicio, hoc obduratio est in voluntate et affectu.

OB DURATIO consistit in firma et obstinata adhaesione affectus ad aliquod malum, propter speciem quamdam boni; qua fit ut neque

externis monitis, neque internis inspirationibus, neque flagellis, neque promissis dimoveri possit, sed velut saxum se ad omnia obducet et impenetrabilem praestet, nisi maiore quadam vi divinitus impellatur. (Cf. Lessius: De Perf. div. l. 13, c. 14, nn. 76-83.) (Sed saepe saepius hae voces indiscriminatim adhibentur.)

PECCATOR INDURATIS (obcaecatus, obduratus, obstinatus) est ille qui habet obstinationem in peccato. (De Ver. 24.11)

OBSTINATIO importat aliquam firmitatem in peccato per quam aliquis a peccato reverti non possit. 1-2.79.3.

PECCATA: in damnatis.

IMPERFECTA: qua scl. habet aliquis ita firmitatem voluntatem in peccato, ut non surgant motus ad bonum nisi debiles; inde conversio redditur valde difficilis. Causae huius obstinationis sunt:

- a) positiva interna: ipse peccator qui ex consuetudine malos habitus contraxit, obdurationem n.p. voluntatis et obcaecationem intellectus, propter perversionem iudicii ortam ex impetu passionum. V.g. Sap. 11.16-27.
- b) positiva externa: diabolus eiusque adjutores; (causa occasionalis et moralis)
- c) externa, negativa et permissiva: Deus per subtractionem abundantioris gratiae actualis. 1-2.79.3. v.g. Rom. 1.28; R. 1830, 1907.

Sed praecipua causa est ipse peccator tum efficienter, tum meritorie.

Dicimus quod quilibet peccator sive communis, sive induratus, si post peccatum aliquo tempore rationis compos vivat, gratiam sive proximam, sive remote sufficientem a Deo aliquando i.e. suo tempore recipiet, ut a peccato resurgere possit et nova peccata vitare. Dummodo quis vivat post pecc., iam habetur signum misericordiae divinae.

PROXIME SUFFICIENS i.e. sufficiens ad hunc determinatum actum salutarem ponendum.

REMOTE SUFFICIENS i.e. non sufficiens ad hunc determinatum actum salutarem ponendum, sed ad alios actus quibus disponitur homo, vel impetrat proxime sufficientem.

Licet non semper habeat peccator gratiam qua hic et nunc justificationem consequi possit, habet tamen gratiam qua possit orare et se ad justificationem disponere. DTC: Grâce, 1600.

FIDELIS: Tres classes distingui possunt:

POSITI I sunt ii qui fidei suffic_ienter propositae adhaerere recusant,

vel (1) quia ab ea exciderunt per apostasiam,

vel (2) quia eam amplecti noluerunt.

IN THESI, non agitur de positivis; quidquid enim de peccatoribus dicetur, eis potest applicari.

NEGATIVI (3) sunt ii quibus fides vel nullo modo, vel modo insufficienti proposita est.

DICTIONEMUS Deum tali infideli dare gratias sufficientes ut possit pervenire ad fidem supernaturalem, (Dz. 1173), et per fidem ad justificationem perveniet.

AGITUR in thesi de facto, non de modo collationis gratiae.

ADVERSARIJ :

Lutherus et Calvinus tenent omnibus etiam justis, deesse auxilium necessarium ad praecepta Dei adimplenda. Dz. 776, 817.

Jansenistae. Dz. 1092, 1096, 1295.

Pauci catholici putaverunt Deum aliquando denegare gratiam vere sufficientem peccatoribus induratis: Banez, Ledesma, Gonet.

NOTA :

Contra Protestantes et Jansenistas: De Fide Def. Dz. 828, 1092.

Quoad peccatores induratos: Certa et communis.

Quoad infideles negativos : Certa : communis

Quoad peccatores communes : Theologice certa.

PROBATUR 1^a p.: QUOAD JUSTOS.

N.B. - Argumentum valet etiam pro justis extra Ecclesiam catholicam, licet abundantior fons gratiarum sit in Ecclesia.

1°. EX S.S.:

Deus non denegat justis gratiam sufficientem ad salutem consequendam, si justus potest omnia peccata mortalia vitare;
Atqui justus potest omnia peccata mortalia vitare.
Ergo...

MAJOR : evidens.

MINOR : probatur: 1 Cor.10,13; 1 Jo.5,3-6; Mt.11,25-30;
Ps.26,1; Rom.5,8-10; 8; 8.24.

2°. EX DOC.EOCL.:

- a) Deus justificatos non deserit nisi ab eis prius deseratur:
Dz.804,806,1794,979,980.
- b) Deus impossibilia non jubet: Dz.200,804,828,1092,1519.
- c) Oes. perseverare possunt, si volunt: Vide th.9.

3°. EX FP.:

- a) D. impossibilia non jubet v.g. R.1220,1795.
- b) Oes. justi perseverare possunt si volunt v.g. R.1177,1945,1955s.
- c) D. nunquam deserit hoem., nisi prius ab illo deseratur; v.g. R.1792,1869,1954,1960,2026,2029,2227,2232,2255. Cf. R. Index Theologicus nn.310,316,344.

4°. RATIONE :

habitu

In justo tollitur deordinatio illa, qua peccator incapax fiebat oia. peccata mortalia vitandi, 1-2.109.4 et 8.

et datur auxilium speciale ad hoc perseverandum

5°- CONFIRMATUR experientia qua scimus plures sanctos nunquam mortaliter peccasse.

6°- PROBAVIMUS existere gratiam vere sufficientem; sed si non daretur saltem justis, quibusnam daretur?

PROBATUR 2^a p. : QUOAD PECCATORES ETIAM INDURATOS.

A.- QUOAD PECCATORES COMMUNES.

1°- EX S.S.:

Deus vult: a) salutem omnium hominum, et
b) conversionem oium. peccatorum;

Atqui ad salutem hominum et conversionem peccatorum, gratia Dei est absolute necessaria;

Ergo Deus peccatori etiam indurato non denegat gratiam.

MAJOR: a) 1 Tim. 2, 4ss.; Mt. 11. 28.

b) Ezech. 33, 7-16; 18, 23, 30; Sap. 11, 24ss. et c. sequens;
Lc. 5, 32; Lc. 15 (prodigus); Is. 1. 18; 65. 2; Prov. 1. 23ss.;
Act. 7. 51; Rom. 2. 4ss.; 2 Pet. 3. 9.

2°- EX DOC. ECCL.:

a) Eccl. obligat fideles peccatores ut singulis annis recipiant sacramenta Pœnitentiae et Eucharistiae. Dz. 43, 167, 437, 1033.

b) 200; 319; 430; 607, 627ss; 639, 694, 697-699 (Contritio perfecta) 911.

3°- EX LITURGIA :

a) Missae Votivae: (ad tollendum schisma, pro remissione peccatorum, ad postulandam gratiam bene moriendi.)

b) In Credo: "qui propter nos et propter nostram salutem descendit..."

c) In Litanis :

- 1) D. cui proprium est misereri semper et parcere.
- 2) Ineffabilem nobis, Dne., misericordiam tuam clementer ostende.

d) Innumerabiles sunt orationes Ecclesiae in quibus recurritur ad misericordiam divinam.

e) Ex quasi oibus officiis in Missali et Breviario, tempore Quadragesimali et Adventus, etc.

4°. EX PP.: R.1150,1220,1405,1795,1830,2097,2227,2232..

5°. EX TT.:

- a) Libertas adjuncta gratia semper redire potest ad amicitiam D.;
- b) Nullum est peccatum irremissibile. P.297ss.; Comp.270. S.Th. 3.86.1; De Ver.24.11.

6°. EX RATIONE :

Ois. fidelis tenetur servare mandata Dei et vivere juxta fidem suam; omni peccatori incumbit obligatio conversionis; omnibus suis fidelibus Ecclesia imponit praeceptum recipiendi, singulis annis, sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae.

Atqui haec omnia impossibilia sunt ei cui Deus denegaret gratiam. Ergo...

B. - QUOAD PECCATORES INDURATOS IN SPECIALI.

D. eis dat gratias sufficientes, nam :

- a) Nullum peccatum nec ullus numerus peccatorum de quibus ho. nequeat veniam obtinere. (3.86.1)
- b) In S.S. et PP. misericordia Dei describitur ut se extendens usque ad extremas misérias. R.1220,1405,1830,2097,2232.
D. cui proprium est misereri semper et parcere.
- c) D. vult conversionem omnium indiscriminatim peccatorum.

- d) D. invitat oes. peccatores ad poenitentiam.
- e) D. invitat etiam obstinatos ad poenitentiam aut impenitentiam eorum redarguit.
- f) Obduratio non immittitur a Deo nisi ut praecedentis peccati poena et haec poena est semper medicinalis. R.1830,1907; Vide Skrinjar in Biblica: 1930.291-321; 426-449; 1932.27-40.
- g) D. dat tot occasiones conversionis, tot auxilia externa, ut nequeat in dubium revocare quin eodem tempore etiam det excitationes internas ad conversionem sufficientes. R.1830,1907.
- h) N.B. - EVITER DE DIRE: Il y a pour chaque individu un nombre déterminé de péchés, au delà duquel Dieu n'accordera plus de grâces.

PROCUR 3^a p.: QUOAD INFIDELIS NEGATIVOS.

1°- EX S.S.:

- a) D. nihil odit eorum quae fecit (Sap.11.24s.) et vult oes. salvos fieri (1 Tim.2.4; cf. 1 Tim.4.10).
Sapientia omnes vocat (prov.1,20; 8.1); Xtus est propitiatio pro peccato totius mundi (1 Jo.2.2), lux mundi (Jo.1,9; 8.12); Rom. 11.32; 2 Cor.5.15; Ps.18.7.

Atqui haec omnia vix consisterent nisi valerent etiam de infidelibus negativis qui magnam partem mundi constituunt. (1.000,000,000)

Ergo etiam infidelibus negativis Deus non denegat gratiam.

- b) Ex toto Evangelico Lucae, cujus scopus est ostendere quod salus offertur omnibus Gentilibus et non tt. Judaeis.
- c) Ex epistolis Pauli, Apostoli Gentium; salus non est pro solis judaeis sed etiam et pro Gentilibus.

2°- EX DOC.ECCL.:

Dz.1068,1096,1294s., 1376-9,1521s., 1646,1648,1677,1793,3026(163a et b).

Encyclica: Annum sacrum (1899) ASS. 31.646ss. (649)
Mortalium animos. AAS. 1928. 5ss.
Misericordissimus Redemptor. AAS. 1928. 165ss.
Devotio et Consecratio ad SS. Cor Jesu.

3° EX LITURGIA:

V.g. Orationes feriae 6ae Maj. Hebdom.; Missa pro fidei propagatione; Missa contra paganos.

4° EX PP.: v.g.

R. 12,389,622,1053,1158,1202,1211,1279,1313,1343,1366,1461,1539,1791,1968,1986,2020,2030,2046s.,2227,2286,2356.

Si aliquando negare videntur, tunc agunt de gratia abundanti et efficaci sicut v.g. Auctor de Vocat. Gent. l.2, c.25.31 ubi distinguit inter benignitatem generalem et misericordiam specialem. (PL 51.710ss.)

5° EX TT.: 1-2.89.6; De Verit.14.11.1m; 18.3; S. 1.4.c.16; P.302ss.

6° EX RATIONE:

Sapientiae divinae conforme videtur ut omnes omnino homines eleventur ad ordinem supernaturalem;

Atqui Deus sibi debet non denegare gratiam sufficientem ad fidem et salutem iis quos elevat ad ordinem supernaturalem et qui fidei sunt capaces.

Ergo etiam infidelibus negativis Deus non denegat gratiam sufficientem ad salutem. P.304s.

SCHOLION 1.- DE BONA FIDE.

Il ne peut y avoir aucune raison de douter de la bonne foi de ceux dont la position nous semble la plus illogique, - ceci bien entendu généralement parlant. Puisque je suis sur ce sujet je me sens obligé d'ajouter mon témoignage à celui du Cardinal Manning et de beaucoup d'autres: je crois que la grande majorité des anglicans sont de la plus absolue bonne foi, ou si vous voulez, qu'ils sont dans l'ignorance la plus inconcevable (Cf. Dom Bède Cassin: De l'anglicanisme au Monothéisme). - Comment n'en irait-il pas de même des luthériens, des calvinistes et des orthodoxes grecs, pour des raisons analogues. (Pinard de la Boulaye. Etudes, 209.642)

Une pauvre femme turque, baisant les mains du franciscain qui avait guéri son fils, lui dit avec larmes: "Père je prierai de tout coeur Allah pour que vous vous convertissiez et que devenu musulman, vous veniez en paradis". (Rev.Thom., 1905.663)

DE GRATIA ACTUALI

* * *

INDEX RERUM

	Pag.
Breve schema.....	2
Praenotanda.....	4
Momentum Tractatus.....	4
De divisione gratiae.....	4
De causa gratiae.....	6
De Maria Mediatrice.....	6
De auctoritate S. Aug.....	7
Thesis 1.- Ad omne opus salutare interna gratia est absolute necessaria.....	8
Thesis 2.- Etiam ad initium fidei et desiderium salutis gra- tia interna est absolute necessaria.....	13
Duo scholia.....	16
Thesis 3.- Etiam homo habitus supernaturalibus instructus indiget auxilio gratiae actualis ad omnem actum sa- lutarem.....	19
Thesis 4.- Potest homo sine auxilio gratiae actus naturaliter honestos ponere.....	24
Corollaria duo et scholia duo.....	27
Thesis 5.- Non omnia opera quae facit homo in statu peccati aut infidelitatis peccata sunt.....	29
Scholia tria.....	32
Thesis 6.- In hoc statu non potest homo sine auxilio gratiae diu servare totam legem naturalem, ne quoad substan- tiam quidem.....	35
Scholia duo.....	40

SCHOLIUM 2. - DE INAEQUALITATE GRATIARUM.

N.B. - Nulla acceptio personarum apud Deum, hoc sensu quod nemi-
ni D. denegat gratiam suffic. ad salutem; qua non obstante,
negari nequit quod D. aliquibus dat plures gratias quam
quae sunt absolute sufficientes.

- a) Ex S.S.: Mt. 11.21; 20, 14; Rom. 12. 3ss.; 9.25ss.; 1 Cor. 12. 11;
Eccli. 11.23.
- b) Ex PT.: v.g. R. 1456, 1495, 1821, 1925, 1984, 1995, 2028, 2277.
- c) Ex vita sanctorum.
- d) Experientia.

DE HUIUS INAEQUALITATIS :

Prima gratia: ex beneplacito divino.

Gratiae subsequentes:

- 1) a cooperatione hois. "Nemo scit quantam perfectionem acqui-
reret si semper gratiae cooperaretur." (S. Ign.);
- 2) A fervore in Ecclesia;
- 3) Praesertim ex Dei beneplacito.

Sed remanet mysterium, quia nullae regulae a priori dari possunt:
"O altitudo".

SCHOLIUM 3. - Quomodo peccatores provocantur ad conversionem. Lege
Mazz., 794-797.

SCHOLIUM 4. - Theoriae de modo quo infideles ad fidem pervenire pos-
sunt. P. 304; DTC: Salut des infideles 1600 ss.

- a) Theoria praedicationis.
- b) Theoria observationis legis ntis. qua ad justificationem
perducunt.
- c) Theoria gratiae elis. quoad modum.
- d) Theoria fidei implicitae et internae illuminationis.

SCHOLIUM 5. - De natura gratiae qua infid_eles ad salutem vocantur.
Variar theoriae.

DIFFICULTÉS: W. 348ss.; 352ss.; Mazzella, 828ss.; Ber. 421ss.; 446ss.

TESSERA.

"Au premier regard, la différence entre deux hoës. appelés de la même manière, et dont l'un répond à l'appel lorsque l'autre y résiste, semblerait résider uniquement dans leur acte libre. Augustin porte la question plus haut et plus loin, avant l'instant où l'hoë. fait usage de sa liberté.

Il établit que l'acte de foi lui-même est un don de D.. Celui qui correspond de fait à l'appel divin peut n'avoir pas reçu plus de secours, il a certainement reçu plus de bienfait et partant plus de grâce: et même en un sens plus de secours puisqu'il l'a reçu au moment opportun. Un appel rendu efficace par la correspondance effective de l'homme est une plus grande faveur que le même appel n'en a suivi d'effet par la résistance de la volonté libre.

Or la raison dernière de cette prédilection divine, appelant tel homme au moment où D. prévoit qu'il suivra l'appel, ne saurait consister dans l'acte même de l'homme, ni dans la prévision de cet acte. C'est le MYSTÈRE DE LA DISTRIBUTION DES GRACES que D., en vertu de sa prescience, sait devoir être efficace pour l'un et inefficace pour l'autre: mystère qui arrache à S. Paul cette exclamation: O altitudo.

(Irat: S. Paul I. 299.)

* v *

DE GRATIA ACTUALI

* * *

INDEX RERUM

	Pag.
Breve schema.....	2
Tractanda.....	4
Momentum Tractatus.....	4
De divisione gratiae.....	4
De causa gratiae.....	6
De Maria Mediatrice.....	6
De auctoritate S. Aug.	7
Thesis 1.- Ad omne opus salutare interna gratia est absolute necessaria.....	8
Thesis 2.- Etiam ad initium fidei et desiderium salutis gra- tia interna est absolute necessaria.....	13
Duo scholia.....	16
Thesis 3.- Etiam homo habitibus supernaturalibus instructus indiget auxilio gratiae actualis ad omnem actum sa- lutarem.....	19
Thesis 4.- Potest homo sine auxilio gratiae actus naturaliter honestos ponere.....	24
Corollaria duo et scholia duo.....	27
Thesis 5.- Non omnia opera quae facit homo in statu peccati aut infidelitatis peccata sunt.....	29
Scholia tria.....	32
Thesis 6.- In hoc statu non potest homo sine auxilio gratiae diu servare totam legem naturalem, ne quoad substan- tiam quidem.....	35
Scholia duo.....	40

Thesis 7. - Omni homini diu habenti usum rationis occurrunt tentationes tam graves ut sine auxilio gratiae eas non possit honeste superare.....	42
Scholia duo.....	45
Thesis 8. - Nullus homo, ne justus quidem, sine speciali pri- vilegio potest diu vitare omnia peccata venialia...	46
Scholia quatuor.....	49
Thesis 9. - Praeter gratiam sanctificantem justus alio specia- li auxilio indiget ut perseveret usque in finem; ipsa autem perseverantia actualis est magnum Dei donum et singulare beneficium.....	52
Scholia quinque.....	59
Thesis 10. - Gratia non debetur ulli exigentiae naturali, ne- que merito naturali hominis, neque ejus precibus naturalibus, aut dispositioni naturali positivae...	61
Scholion.....	69
Thesis 11. - Ad rationem gratiae actualis pertinent tum illu- minationes internae intellectus(73) et inspiratio- nes voluntatis (75), tum etiam actus indeliberati(77) et deliberati(78).....	70
Scholia quatuor.....	79
Thesis 12. - Gratia vires cum morales (83) tum physicas (84) confert ad salutariter agendum.....	82
Thesis 13. - Gratia actualis, considerata in seipsa, est mo- tio divina in facultate recepta, principians ac- tum supernaturalem facultatis et est intentio quaedam seu virtus habens esse incompletum.....	88
Scholia quinque.....	94
Thesis 14. - Existit gratia vere et mere sufficiens.....	97
Corollarium.....	102

	143
	Pag.
Thesis 15.- Existit gratia efficax, talis nempe quae infallibilem et antecedentem connexionem habeat cum positione actualis consensus voluntatis ita tamen ut non tollat in homine libertatem a necessitate.....	103
Thesis 16.- Efficacia gratiae non videtur explicanda per praedeterminationem physicam.....	109
Thesis 17.- Efficacia gratiae non videtur explicanda per praedeterminationem moralem.....	118
Scholia tria.....	120
Thesis 18.- Efficacia gratiae eo explicatur, quod Deus dat homini talem gratiam, qualem scit esse congruam, ut homo libere consentiat.....	121
Scholia.....	125
Thesis 19.- Deus nemini gratiam sufficientem denegat, neque fidelibus, sive justis, sive peccatoribus etiam induratis, neque infidelibus negativis, ad salutem assequendum.....	127
Scholia quinque.....	134
Tabula de divisione gratiae.....	137

IN LAudem

GLORIAE GRATIAE (Eph.1.6)

```
[Increata (1.38.2)
[Creata (1-2.109ss.)
  [patriae (1.12.5)
    [viae
      [late dicta
        [strictae dicta (slis.)
          [externa
            [interna
              [gratis data (1-
                [gratum faciens.
                  [habitualis,
                    [actualis (1-
                      [ut sanan
                        [ut eleva
                          [ut moven
```

Supernaturalis
[quoad substantiam
quoad modum

Excitans (Dz.797)	Sufficiens (Dz.1296)	{ praecisive (= vere) negative (= mere) positive }	remote vel proxime (pp.97-	Praeexistens (antecedens) vel Concomitans (cooperans) vel Subsequens (1-2.111.3)
	Efficax in actu primo = positive sufficiens (pp.96a.)			
Adjuvans (Dz.797)	{ operans (1-2.111.2) cooperans (1-2.111.2) }			

Quoad virtutem
Quoad eventum
Quoad antecedentem connexionem.

[Virtutis
[Connexionis
[Consequens
[Antecedens
[Affectiva (Praedestinatio : 1.23)
[Cognoscitiva (Scientia Dei: 1.14)
[Objectiva.

Praedeterminationem physicam (p.113s.)
 Delectationem victricem (p.118s.)
 Vocationem congruam (p.121s.)

(Cf. Francis Thompson : The hound of heaven)